

Glas@nsk.hr

God. IV., br. 13 /
Year 4, No. 13
(proljeće – ljeto), 2017. /
Spring – Summer, 2017

Glas NSK, časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu /
The Voice of NSK, Journal of the National and University Library in Zagreb

Donacije/ Donations

Donacija plakata
Mirka Ilića
Grafičkoj zbirci
Nacionalne
i sveučilišne
knjižnice u
Zagrebu

Posters by Mirko
Ilić in the Print
Collection of the
National and
University Library
in Zagreb

Tema broja / Feature

Projekt
*Povećanje
pristupa
elektroničkim
izvorima
znanstvenih
i stručnih
informacija –
e-Izvori*

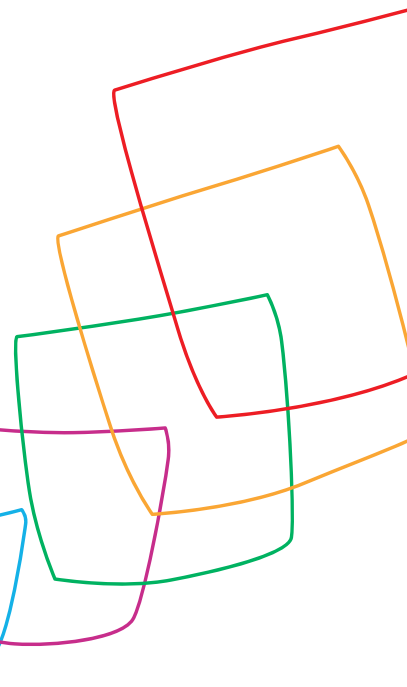
eResources:
*Improving access
to electronic
resources
offering scientific
and specialised
information*

U fokusu / In the focus

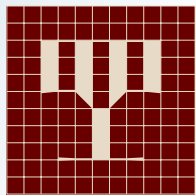
Projekt *Izrada,
objavljivanje
i održavanje
nacionalnoga
pravilnika za
katalogizaciju*

Towards the
establishment of
a new national
cataloguing code

eIZVORI

► Povećanje pristupa elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih informacija

NACIONALNA I
SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU

PROJEKT

*Povećanje pristupa
elektroničkim
izvorima
znanstvenih i
stručnih informacija
– e-Izvori*

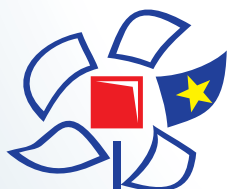
UKUPAN IZNOS PROJEKTA:

133.760.000,00 kuna

IZNOS EU POTPORE:

113.696.000,00 kuna

Sadržaj materijala
isključiva je odgovornost
Nacionalne i sveučilišne
knjižnice u Zagrebu.

**E
S
F** UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

**EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI**

**E
S
F** UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

SADRŽAJ CONTENT

Uvodnik

str. 4

Editorial

page 5

- Davorka Pšenica, glavna urednica / Editor-in-chief

Tema broja

str. 7

Feature

page 11

- Projekt *Povećanje pristupa elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih informacija – e-Izvori / eResources: Improving access to electronic resources offering scientific and specialised information*

U fokusu

str. 16

In the focus

page 19

- Projekt *Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnoga pravilnika za katalogizaciju / Towards the establishment of a new national cataloguing code*

Biseri riznice NSK

str. 21

NSK treasures

page 26

- *Mala Floramye u Americi / Little Floramye in America*

Suradnja

str. 31

Cooperation

page 36

- Projekt *Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku / NSK Project: Green Library for Green Croatia*
- Zbirke iz južne i istočne Europe u Europeani: suradnja NSK i TEL-a / *Collections of the South and East Europe in Europeana – the CSEEE project*

Donacije

str. 40

Donations

page 46

- Donacija plakata Mirka Ilića Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu / Posters by Mirko Ilić in the Print Collection of the National and University Library in Zagreb

Gost broja

str. 51

Guest of the issue

page 54

- Tatjana Nebesny, dobitnica Nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2016. godinu / Tatjana Nebesny, the winner of the 2016 National and University Library in Zagreb Award

Događanja koja su ostavila trag / Major events

str. 57 / page 65

Ukratko / In brief

str. 73 / page 77

Nova izdanja NSK / Latest NSK publications

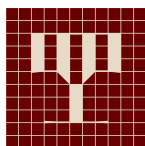
str. 83 / page 83

Nakladnik / Published by: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu; **Za nakladnika / For the publisher:** dr. sc. Tatijana Petrić; **Glavna i odgovorna urednica / Editor-in-chief:** mr. sc. Davorka Pšenica; **Izvršna urednica / Executive editor:** Nela Marasović; **Uredništvo / Editorial board:** Sandi Antonac, Inja Cahun, dr. sc. Dragica Krstić, dr. sc. Dijana Machala, dr. sc. Lobel Machala, Renata Petrušić, mr. sc. Branka Purgarić-Kuzić, dr. sc. Breza Šalamon-Cindori; **Prevoditeljica / English translation, copy-editing and proofreading:** Dagmar Lasić; **Lektorica i korektorka / Copy-editing and proofreading for Croatian:** Zrinka Mikulić; **Grafički izgled / Page layout:** ZORO d. o. o., Gundulićeva 26, Zagreb; **Slog i priprema / Graphic design and typesetting:** Darko Balen, Goran Hasanec; **Marketing i komunikacije / Marketing director:** Sandi Antonac; **Fotografije / Photographs by:** djelatnici procesa *Zaštitna snimanja i izrada preslika* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu / members of the NSK Imaging and Digitisation Division; **Tisak / Printed by:** ITG d. o. o., Zagreb; **Naklada / Print run:** 200; **Elektroničko izdanje / Digital edition:** mr. sc. Davorka Pšenica, dr. sc. Breza Šalamon-Cindori, Mihael Bily

Adresa uredništva / Principal office: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Uredništvo Glasa NSK, Ulica Hrvatske bratske zajednice 4, 10 000 Zagreb, glas@nsk.hr, tel. 00385 1 6164 008; 00385 1 6164 009

ISSN 2584-3885 (Online)

Glas NSK objavljuje se dvaput godišnje. / The Voice of NSK is published semi-annually.

Poštovane čitateljice i poštovani čitatelji, s ponosom i veseljem predstavljamo Vam novi, 13. broj časopisa Glasa NSK koji nakon kraćega prekida i razdoblja tišine nastavlja s izlaženjem u ponešto sadržajno izmijenjenome obliku. Kako bismo Vam što bolje i zornije predočili sadržaje ve-

zane uz aktivnosti, djelovanje te postignuća Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u svezi s informacijskim znanostima i knjižničarstvom, kao i djelovanjem u sklopu šire znanstvene i kulturne zajednice, uveli smo nove rubrike, a neke smo sadržajno bitno izmijenili. Časopis će izlaziti dvaput godišnje. Svakako treba napomenuti kako uredništvo časopisa istodobno pokreće i objavljuje elektroničku inačicu časopisa, čime se očekuje povećanje njegove dostupnosti, kao i broj mogućih čitatelja.

Na tragu svoje nezamjenjive uloge u društvu, posebno u području znanosti i visokoga obrazovanja, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu kako bi poboljšala pristup inozemnim istraživačkim publikacijama i bazama podataka, nedavno je pokrenula Portal elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu. Portal je rezultat projekta *Povećanje pristupa elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih informacija – e-Izvori* koji se novčano potpomaže iz Europskoga socijalnog fonda u razdoblju od 2014. do 2020. godine. Projekt je bitan za cjelokupnu znanstveno-istraživačku zajednicu jer omogućuje pristup velikomu broju baza podataka s nacionalnom licencijom te time izravno utječe na poboljšanje istraživačkoga rada. Zato je ovaj nacionalni projekt središnja tema broja, o čijem nastanku i provedbi piše dr. sc. Zagorka Majstorović. O e-izvorima bit će riječi i u sljedećem broju, te očekujemo nastavak te teme.

U središtu je ovoga broja još jedna vrlo bitna tema, a to je izradba novoga nacionalnog pravilnika za katalogizaciju, na kojem se radi nekoliko godina te koji s nestrpljenjem očekuje knjižničarska zajednica, osobito knjižničari koji se bave obradom građe. Riječ je o projektu *Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnoga pravilnika za katalogizaciju*, o kojem pišu Vesna Hodak i Ana Vukadin.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu izvrsna je riznica hrvatske kulturne, umjetničke i znanstvene baštine te je neiscrpno vrelo tema i sadržaja iz hrvatske povijesti i sadašnjosti. Uz knjige, u zbiricama građe posebne vrste čuvaju se brojni dokumenti, kao npr. crteži, pisma, notni

zapis i dr., koji svjedoče o životu slavnih umjetnika, književnika i stvaratelja, čije je djelovanje ostavilo neizbrisiv trag u hrvatskoj znanosti, umjetnosti i kulturi. U Zbirci rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu nalazi se najbogatiji fond hrvatskih rukopisa koji sadrži približno 100 000 pisama, među kojima se nalazi i korespondencija slavnoga hrvatskog skladatelja, maestra Ive Tijardovića, te uglednoga hrvatskog iseljenika dr. Felixa Turela. Riječ je o šest pisama koja nam otkrivaju dosad potpuno nepoznate podatke u hrvatskoj kulturnoj, a posebno glazbenoj javnosti, o izvedbi operete *Mala Floramye* 1958. godine u Clevelandu, u američkoj saveznoj državi Ohio. O Maloj Floramye u Americi, u rubrici *Biseri riznice*, piše dr. sc. Ivan Kosić, koordinator Zbirke rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Donacije su bitan dio u izgradnji knjižničnih zbiraka i rado su prihvaćen oblik nabave knjižnične građe. Grafička zbirka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, premda nije iznimka u tome, može se pohvaliti brojnim donacijama, među kojima je pristigla brojkom manja, ali značajem vrlo vrijedna donacija. Riječ je o donaciji Krešimira Penavića, istaknutoga hrvatskog dobrotvora i filantropa, koji je Grafičkoj zbirci darovao 37 plakata Mirka Ilića, hrvatskoga ilustratora, crtača stripova i dizajnera svjetskoga glasa, čiji se radovi danas nalaze i čuvaju u brojim bitnijim kulturnim ustanovama, među kojima i u jednome od najutjecajnijih muzeja moderne umjetnosti u svijetu, poznatoj MoMA-i, Muzeju moderne umjetnosti u New Yorku. O ovoj vrijednoj donaciji, koja nam proširuje uvid u Ilićevo stvaralaštvo jer sadrži i radove nastale u Americi, piše Charlotte Frank.

U ovome broju donosimo razgovor s knjižničarskom savjetnicom Tatjanom Nebesny, dobitnicom ovogodišnje Nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, koji je ujedno objavljen i na Blogu NSK. S dobitnicom Nagrade, umirovljenom dugogodišnjom djelatnicom Knjižnica grada Zagreba čiji se poseban doprinos u hrvatskome knjižničarstvu očituje u dugogodišnjoj izobrazbi i usavršavanju knjižničara, razgovarala je Dobrila Zvonarek. Nagrada joj je uručena na svečanosti obilježavanja Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, koju smo riječju i slikom popratili u posebnome osvrtu.

Proslava Dana Knjižnice bila je popraćena i zanimljivom izložbom *Knjige i njihovo ruho – uvezi iz naše prošlosti*, na kojoj su predstavljeni odabrani primjerci knjižnih uveza nastalih u razdoblju od 16. do 19. stoljeća. Izložbe kao komunikacijski kanal najčešći su oblik otkrivanja, interpretacije i komuniciranja baštine te su bitna sastavnica javnoga djelovanja knjižnica. Zato smo u rubrici *Događanja koja su ostavila trag* posebno mjesto posvetili izložbama koje su svojom izvornošću, od ideje do postava, privukle pozornost javnosti. Uz spomenutu izložbu, izložbe *Knjige na meniju – kukci za stolom* te *Sto*

lica knjige osmislili su djelatnici Odjela *Zaštita i pohrana* NSK, a priču o izložbama kao vizualnim pričama, ispričao nam je Stevo Leskarac, koji je ujedno i jedan od autora navedenih izložaba.

Od ovoga broja započinjemo s novom rubrikom, u kojoj ćemo predstavljati suradnju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu s drugim ustanovama i organizacijama u različitim projektima. Riječ je o rubrici *Suradnja*, u kojoj, za početak, predstavljamo dva uspješna projekta temeljena na suradnji s drugim suradnicima i ustanovama. Prvi je projekt *Zbirke južne i istočne Europe u Europeani* koji je ostvaren u suradnji NSK i Europske knjižnice – *The European Library (TEL)*. O višegodišnjoj suradnji s Europskom knjižnicom i ostvarenim projektima, pišu Renata Petrušić i Jasenka Zajec. Drugi je projekt *Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku*, pokrenut 2016. godine radi početka rada na izobrazbi i osvješćivanju korisnika o vrijednosti zaštite i očuvanja prirode te senzibiliziranja javnosti za ekološke teme. U sklopu Projekta održan je krajem prethodne godine okrugli stol o temi Zelene knjižnice te je započeta suradnja s Javnom ustanovom „Nacionalni park Krka“. Među ostalima, postavljene su dvije vrlo zanimljive i edukativne izložbe koje su publici približile fenomene rijeke Krke te tajne života u njezinu podzemlju. Prilog o projektu *Zelena knjižnica* priredila je Nela Marasović.

Već tradicionalno, krajem travnja Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu organizirala je sedmi Festival hrvatskih digitalizacijskih projekata. U središtu zanimanja ovogodišnjega Festivala bile su teme vezane za okupljanje digitalne građe i metapodataka, kao i njihova interoperabilnost i otvorenost. Iz priloga Anite Marin možete saznati, između ostaloga, kako je posebna gošća Festivala bila Adina Ciocoiu, predstavnicu Europeane, najveće digitalne knjižnice, u kojoj kao vrsna stručnjakinja radi na poslovima agregiranja metapodataka i uključivanja digitalnih zbiraka baštinskih ustanova u Europeanu.

Znanost, kultura i umjetnost neiscrpno su vrelo učenja i stjecanja novih znanja i spoznaja, a Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu izvanredno je mjesto otvoreno za njihovo otkrivanje, učenje i istraživanje. Na promaknuću nacionalnih kulturnih i znanstvenih vrijednota neumorno radi i *Glas NSK*, na čijim ćemo stranicama bilježiti zanimljivosti te pisati o svim nastojanjima i postignućima naše Knjižnice.

Stoga Vas s veseljem pozivamo da ih prelistate i pročitate!

Davorka Pšenica,
glavna urednica

EDITORIAL

Dear readers,

it is with great pride and joy that we present to you the new, 13th issue of *The Voice of NSK*, which is reappearing in a somewhat different form after being discontinued for a considerable “silent period”. In order to present to you in the best possible way the activities, programmes and achievements of the National and University Library in Zagreb in the field of information sciences and the library profession-related context, as well as in relation to the Library’s role and place in wider scientific and cultural circles, we have introduced new sections and significantly modified the existing ones. The journal will be issued semi-annually and, apart from its print version, from now on it will also be available in electronic form.

Determined to fulfil its important social role, especially in the field of science and higher education, and operate as the central national point of access to electronic databases of scientific resources, the Library has recently launched its *Portal of Electronic Resources*, which was set up as a result of *eResources: Improving access to electronic resources offering scientific and specialised information*, a project funded as part of the 2014-2020 operational programme of the European Social Fund. Through the improvement of access of the entire Croatian scientific and research community to a much larger number of nationally licensed electronic databases, this project will directly contribute to the advancement of research in Croatia. For these reasons, our *Feature* section brings to you a report on this national project by Zagorka Majstorović.

This issue’s *In the focus* section is dedicated to another very important topic, i.e. the development of a new national cataloguing code, whose completion and publication is expected by the end of 2017. *Towards the establishment of a new national cataloguing code*, written by Vesna Hodak and Ana Vukadin, brings the story of a project dedicated to its preparation.

The National and University Library in Zagreb preserves some of the greatest treasures of Croatian cultural, artistic and scientific heritage and is therefore an inexhaustible source of invaluable resources from Croatia’s both distant and recent past. Apart from books, these resources include numerous documents such as drawing, letters, printed and manuscript music, etc., which bear witness to the life of many famous artists, writers and public figures, whose works have left an indelible mark on Croatia’s science, art and culture. The Library’s Manuscripts and Old Books Collection, one of its altogether four special collections, is the largest Croatian manuscript collection holding some 100,000 letters, including six letters that passed between the notable Croatian composer, maestro Ivo Tijardović, and a prominent Croatian emi-

grant Dr. Felix Turel. We bring you the content of these letters in our *NSK treasures* section which reveal previously unknown details of the 1958 American staging of Tijardović's famous operetta *Little Floramye* in Cleveland, Ohio in "*Little Floramye*" in *America*, an article written by the Head of the NSK Manuscripts and Old Books Collection Ivan Kosić.

In its efforts to build its collections, the Library gladly and gratefully accepts donations. The Library's Print Collection has so far received many valuable donations, of which the most recent is as relatively small in terms of quantity as it is absolutely great in terms of its value. Namely, Krešimir Penavić, a distinguished Croatian benefactor and philanthropist, generously gave to the Collection 37 posters by Mirko Ilić, a world-renowned illustrator, graphic designer, drawer and comic strip artist, who laid the very foundations for his outstandingly successful career in Croatia and whose work has been recognised by all major art and cultural institutions around the world, including *MoMA*, New York's Museum of Modern Art, one of the world's most notable modern art museums. The story of this priceless donation and Ilić as an incredibly original and outstandingly prolific author is brought to you by Charlotte Frank.

Through this issue's interview, which is also available on the Blog of the National and University Library in Zagreb, we present to you Tatjana Nebesny, the winner of the 2016 *National and University Library in Zagreb Award*. A conversation revealing interesting details of Ms. Nebesny's years-long work at the Zagreb City Libraries and her contribution to Croatia's library profession through her involvement in the development and organisation of various professional training programmes for librarians has been brought to you by Dobriša Zvonarek, also the author of an article on the 2017 National and University Library in Zagreb Day, or NSK Day, when Ms Nebesny was presented with the award.

The celebration of this year's NSK Day included *Books and Their Attire – Of Days Gone By (Knjige i njihovo ruho – uvezi iz naše prošlosti)*, a special exhibition featuring a choice selection of bindings made between the 16th and 19th centuries which are preserved in the Library's collections. Exhibitions, as an invaluable medium for the presentation, interpretation and communication of heritage, are an indispensable part of every library's public programmes. We therefore dedicated the larger part of the *Major events* section to the Library's exhibitions that were exceptionally well-received by the public owing to their creative and original presentation strategy. All exhibitions described in the *Exhibitions as Stories to Be Seen* feature have been put on by the members of the Library's Preservation and Storage Department, one of who is Stevo Leskarac, the author of the article.

In this issue we are launching a brand new section, *Co-operation*, through which we will regularly be presenting the Library's collaboration with other institutions and organisations on various important projects. We start with two of the most recent successful Library's projects – *Collections of the South and East Europe in Europeana* (CSEEE), focusing on the digitisation of library resources as one of the absolutely major issues for contemporary libraries, and *Green Library for Green Croatia*, a project dedicated to today's libraries' social responsibility in the promotion and fostering of environmentally sustainable development. The CSEEE project, which the Library carried out in collaboration with The European Library (TEL), is described in an article co-authored by Renata Petrušić and Jasenka Zajec. The "green" project, launched in 2016 for the purpose of the heightening of the Library's users' awareness in relation to environmental issues and the prompting of their active involvement in programmes focusing on the preservation of the global environment, with many activities and programmes carried out in cooperation with the Krka National Park, is presented in an article by Nela Marasović.

Maintaining as short as successful a tradition, the National and University Library in Zagreb organised and hosted its annual "spring" festival, i.e. the *Festival of Croatian Digitisation Projects*, or *D-fest*. The 2017, seventh *D-fest*, focused on issues associated with the organisation of digital resources and their related metadata, as well as with metadata interoperability and openness, owing to which the Festival's special guest was Adina Ciocoiu, a data specialist from *Europeana*, who presented her experiences with working on the aggregation of metadata and the inclusion of digital resources from Europe's heritage institutions in *Europeana's* collections. Read all about the details of the latest festival's programme in a feature by Anita Marin.

Science, culture and art have always represented an inexhaustible source of valuable insights and knowledge, and the National and University Library in Zagreb is dedicated to doing its best in providing a gateway to these infinitely rich realms of data, information and ideas. *The Voice of NSK* is one of the Library's tools in the widening of this gateway and bringing to you closer its efforts and achievements in the preservation and promotion of Croatia's heritage.

Enter through and – do make a stop or two between the lines and pages we have carefully prepared for you!

Davorka Pšenica,
Editor-in-chief

Projekt Povećanje pristupa elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih informacija – e-Izvori

{ Nabava baza podataka bila je dugi niz godina tema rasprava u visokoškolskoj i znanstvenoj zajednici, o čem svjedoče i mnogi objavljeni radovi, kao npr. Maje Jokić¹, Alise Martek², Sonje Avalon³, Vesne Golubović, Zagorka Majstorović⁴ i dr. Visokoškolska i znanstvena zajednica u suradnji je s Ministarstvom znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske pokušala pronaći rješenje nabave baza utemeljivanjem konzorcija prema sličnome modelu predloženomu u projektu TEMPUS.⁵ Međutim, mogućnost povlačenja sredstava iz EU fondova utjecala je na vraćanje nabave baza podataka u okrilje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, kako je i određeno Zakonom o knjižnicama.

Sukladno članku 14. i 15. [Zakona o knjižnicama](#), Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu (NSK), kao javna ustanova od nacionalnoga značenja koja obavlja knjižničnu i informacijsku djelatnost nacionalne knjižnice Republike Hrvatske i središnje knjižnice Sveučilišta u Zagrebu, kao i znanstveno-istraživačku i razvojnu djelatnost radi poboljšanja hrvatskoga knjižničarstva, te izgradnje i razvoja hrvatskoga knjižničnog sustava, izrađuje i organizira hrvatsku nacionalnu zbirku knjižnične građe i usklađuje nabavu inozemne znanstvene literature na nacionalnoj razini te razini Sveučilišta u Zagrebu.

Prema navedenome zakonskom određenju, koje je uneseno u članak 6. Statuta [Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#), te u Cilju 5., Mjeri 5.3 [Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije](#), kao i u Općem cilju 2., Mjeri 2.4 [Strategije Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#): 2016. – 2020., nositelj ovoga Projekta mogla je biti samo NSK.

Slijedom navedenoga, [Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske \(MZO\)](#) sklopilo je 2015. godine s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu Sporazum o suradnji kojim se utvrđuje međusobna suradnja radi *povezivanja, usklađivanja i suradnje pri nabavi i osiguravanju dostupnosti i korištenja elektroničkih izvora znanstvenih i stručnih informacija, racionalnoga korištenja financijskih sredstava za nabavu e-izvora i postizanja optimalnih uvjeta zajedničke nabave, dostupnosti i korištenja istih.*

O Projektu

Projekt se novčano potpomaže iz [Europskoga socijalnog fonda](#) u financijskome razdoblju 2014. – 2020., a Ugovor o izravnoj dodjeli bespovratnih sredstava potpisan je 25. studenoga 2016. godine u Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. Potpisali su ga prof. dr. sc. Pavo Barišić, ministar znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, kao predstavnik Posredničkoga tijela razine 1, Mile Živčić, ravnatelj [Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih](#) – Organizacijska jedinica za upravljanje strukturnim instrumentima, kao predstavnik Posredničkoga tijela razine 2 i dr. sc. Tatijana Petrić, knjižničarska savjetnica te glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, za Korisnika. Potpisivanju su nazočili i dr. sc. Tomislav Ćorić, ministar rada i mirovinskoga sustava Republike Hrvatske, kao predstavnik Upravljačkoga ti-

¹ Jokić, Maja. Konzorcijalni pristup : model nabavne politike. // 4. dani specijalnog knjižničarstva Hrvatske, Opatija, 2002. : zbornik radova (2003), str. 25-31.

Jokić, Maja; Krešimir Zauder. Nabava/dostupnost znanstvene i stručne literature : stanje u sveučilišnim knjižnicama s naglaskom na fakultetske knjižnice Sveučilišta u Zagrebu. // Slobodan pristup informacijama : 10. okrugli stol, Zagreb, 2010. : zbornik radova (2011), str. 25-31.

² Martek, Alisa. Konzorcijska nabava u Hrvatskoj : stanje i perspektiva. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 54, 3(2011), str. 79-94.

³ Avalon, Sonja; Vesna Golubović; Alisa Martek. Europski knjižnični konzorciji : modeli financiranja i organizacije nabave u knjižnicama visokoškolskog sustava. // 8. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica, Opatija, 2006. : zbornik radova (2007), str. 135-146.

⁴ Majstorović, Zagorka. Koordinacijska uloga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u nabavi baza podataka s nacionalnom licencijom za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu. // Knjižnice: kamo i kako dalje: knjižnične zbirke i usluge, knjižnice i istraživački podatci, pozicioniranje knjižnica i knjižničara : zbornik radova / uredile Dina Mašina i Kristina Kalanj. Dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica (Lovran, 13. – 16. svibnja 2015.), Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2017.

⁵ Model sveučilišnog knjižničnog sustava Sveučilišta u Zagrebu = A Model of the University of Zagreb library system. / Urednica i koordinatorica projekta Marina Mihalić. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2006.

jela, mr. sc. Andrej Plenković, predsjednik Vlade Republike Hrvatske, akademik Zvonko Kusić, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, kao i ostali visoki dužnosnici Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, rektori i prorektori hrvatskih sveučilišta, predstavnici sveučilišnih knjižnica, fakulteta, znanstvenih instituta, sektorskih agencija te ostali predstavnici stručne javnosti.

baza podataka na radionicama u interaktivnoj učionici Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, kao i na individualnim izobrazbama u Ask centru Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

- obavijestiti znanstvenu i knjižničarsku zajednicu o mogućnostima i dostupnim bazama podataka preko objava na [Portalnu elektroničkih izvora](#) za hrvatsku akademsku

Fotografija / Photo by: Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava potpisali su: dr. sc. Tatijana Petrić, glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, prof. dr. sc. Pavo Barišić, ministar znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, te Mile Živčić, ravnatelj Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih. / The eResources project-related direct grant award funding agreement was signed by Director General of the National and University Library in Zagreb Tatijana Petrić, Croatian Minister of Education and Science Pavo Barišić and Director of the Agency for Vocational and Adult Education Mile Živčić.

Ukupna je vrijednost Projekta 133.760.000,00 kuna, od čega Europski socijalni fond (ESF) novčano potpomaže vlastitim novčanim prilogom (sufinancira) 85 posto ili 113.696.000,00 kuna, dok je 15 posto ili 20.064.000,00 kuna nacionalno novčano potpomaganje (MZO).

Ciljevi Projekta

Opći je cilj osiguranim pristupom i izobrazbom te informiranošću ciljanih skupina, i to u prvome redu mladih znanstvenika i znanstveno-nastavnoga osoblja te studenata, pridonijeti povećanju korištenja znanstvene literature, što je u izravnoj međuzavisnosti s povećanjem kvalitete znanstvenoga rada hrvatskih znanstvenika.

Specifični su ciljevi:

- povećati pristup elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih informacija nabavom većega broja baza podataka s nacionalnom licencijom – osiguranje jedinstvenoga sučelja za pretraživanja svih baza podataka te osiguranje pouzdanoga udaljenog pristupa bazama podataka preko profesionalnoga proxy poslužitelja, kao i osiguranje mogućnosti korištenja osobnih računala preko uspostavljenoga bežičnog pristupa internetu u čitaonicama Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- osposobiti ciljane skupine – studente, mlade znanstvenike, znanstveno-nastavno osoblje za pretraživanje

i znanstvenu zajednicu, povremenih izvješća elektroničkom poštom, medija, tribine za knjižničarsku i znanstvenu zajednicu te promidžbe Projekta na stručnim i znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu.

Aktivnosti Projekta

Projekt se provodi preko pet aktivnosti:

1. analiza korištenosti i izradba potreba e-izvora znanstvenih i stručnih informacija

U suradnji s knjižnicama u sustavu visokoga obrazovanja i znanosti ustanovljavaju se njihove potrebe za pojedinim bazama. Na temelju statističkih podataka nakladnika o korištenju baza izrađuju se analize korištenosti prema sveučilištima i na nacionalnoj razini. Na temelju tih analiza, kao i cijena pojedinih baza, Savjetodavno povjerenstvo sastavlja godišnje popise baza za nabavu. Savjetodavno povjerenstvo utemeljeno je sukladno Sporazumu o suradnji NSK i MZO-a. Sastav Savjetodavnoga povjerenstva dostupan je na [stranici projekta e-Izvori](#).

2. nabava i osiguranje pristupa e-izvorima znanstvenih i stručnih informacija

Nakon što Savjetodavno povjerenstvo utvrdi popis baza, pregovarački tim nastoji osigurati najpovoljnije cijene i uvjete korištenja baza podataka. Sastav pregovaračkoga

Antikvarijat

Biblos

RIJETKE KNJIGE I ZEMLJOVIDI

Vlaška 19, Zagreb, tel.: 01/481 65 74, mob.: 098/162 96 74, faks: 01/481 84 31

e-mail: info@antikvarijat-biblos.hr, <http://www.antikvarijat-biblos.hr>

Radno vrijeme: ponedjeljak - petak 9.00 - 20.00, subota 9.00 - 14.00

OTKUP - PRODAJA

stare i rijetke knjige

biblioteke

zemljovidi

vedute

grafike

plakati

tima dostupan je na [stranici projekta e-Izvori](#).

Radi boljega korištenja baza podataka osigurana su sredstva za nabavu programske podrške za istodobno pretraživanje baza podataka *Discovery services* te *proxy* poslužitelja za siguran pristup bazama podataka izvan ustanove svakoga korisnika u sustavu, a prijava je moguća elektroničkim identitetom.

Pristup bazama podataka omogućen je preko [Portala elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu](#). Uz pristup bazama podataka, na Portalu se nalaze sve informacije potrebne visokoškolskoj i znanstvenoj zajednici, a istodobno se novosti šalju preko glasila. Za sve teškoće vezane uz pristup bazama podataka, ustanove se mogu obratiti Jedinici za podršku koja djeluje u sastavu Odjela *Nabava* NSK, a koja ima ulogu posrednika između ustanova i nakladnika.

3. izobrazba korisnika u sustavu visokoga obrazovanja i znanosti

Planira se organizacija obavijesnih radionica za izobrazbu ciljanih skupina. Ukupno se planira 500 polaznika prema sljedećim ciljanim skupinama, i to 200 ili 40 posto mladih znanstvenika – asistenti, poslijedoktorandi, 200 ili 40 posto studenata na diplomskim i poslijediplomskim studijima, 50 ili 10 posto znanstvenika, nastavnika, profesora te ostaloga znanstvenog i znanstveno-nastavnoga osoblja i 50 ili 10 posto stručnjaka koji rade u javnim ustanovama nadležnima za visoko obrazovanje te donošenje i provedbu politike za istraživanje, razvoj i inovacije.

Skupnu izobrazbu provodit će Odjel *Korisničke službe* NSK u interaktivnoj učionici, a individualnu u Ask centru preko opreme za koju su sredstva osigurana Projektom.

4. promidžba i vidljivost

Osigurana su i sredstva za promidžbu i vidljivost Projekta te sredstva za organizaciju triju obavijesnih tribina tijekom projektnoga razdoblja.

5. upravljanje Projektom i administriranje

U sklopu ove aktivnosti predviđeno je 16 obilazaka sveučilišta u Republici Hrvatskoj, gdje će se u sveučilišnim knjižnicama okupljati knjižničarska zajednica i analizirati korištenje baza podataka te će biti riječi o tome kako povećati i otkloniti teškoće u pristupu bazama podataka, ako ih bude bilo.

U sastavu je projektnoga tima Knjižnice 25 djelatnika NSK, i to glavna ravnateljica, Odjel *Nabava* (4), Odjel *Korisničke službe* (10), Odjel *Zajedničke službe* (Javna nabava, Računovodstvo, Odnosi s javnošću i Pravna služba) (7), Odjel *Informacijske tehnologije* (2) i Hrvatski zavod za knjižničarstvo (1).

Projekt *e-Izvori* pridonosi ostvarenju strateških ciljeva Republike Hrvatske u području razvoja sustava znanosti, tehnologije i inovacija jer izravno pridonosi ostvarenju Cilja 5. Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske, koji glasi: „Nacionalne istraživačke i inovacijske infrastrukture s javnim pristupom, uz uključivanje u europske infrastrukture, i povezivanje s njima te ostvarenju Mjere 5.3. koja nalaže uspostavu sustava otvorenoga pristupa postojećim i novim javnim istraživačkim infrastrukturama i opremi nabavljenoj sredstvima javnoga financiranja.“

U svezi s [Europskim istraživačkim prostorom \(EIP\)](#), a sukladno Planu za Europski istraživački prostor iz 2015. godine, djelotvorni i učinkoviti nacionalni istraživački i inovacijski sustavi koji odgovaraju specifičnim ciljevima svake pojedine države članice u središtu su provedbe EIP-a i dobiti koje će države članice od toga imati.

Izrađeni materijali kojima se omogućuje vidljivost projekta *e-Izvori* – roll up, naljepnice te plakat na hrvatskome i engleskome jeziku. / Promotional material created for the purpose of increasing the project's visibility (a roll up banner, stickers and Croatian and English posters).

Zagorka Majstorović

eResources: Improving access to electronic resources offering scientific and specialised information

{ The role of the National and University Library in Zagreb in providing wide access to electronic databases of scientific resources has long been the subject of debate in the academic and research community and accordingly the topic of many published papers (e.g. M. Jokić¹, A. Martek², S. Avalon³, V. Golubović, Majstorović⁴, etc.).

In cooperation with the Croatian Ministry of Science and Education, the representatives of these communities attempted to find a viable solution to this issue through the setting up of a consortium similar to a model proposed by the TEMPUS project⁵. However, the availability of EU funding made possible for the Library to reassume its role as the central national point of access to electronic databases, and that in accordance with the provisions of the Croatian Library Act.

According to Articles 14 and 15 of this Act, the National and University Library in Zagreb (NSK), as a public institution of national importance acting as the central national library institution, central library of the University of Zagreb and an institution responsible for the advancement of Croatia's library sector and the development of the Croatian library system, assembles and manages Croatia's national collection of library resources and coordinates the acquisition of international scientific resources both at the national level and the level of the University of Zagreb.

Since this legal definition has been made part of the Statute of the National and University Library in Zagreb and incorporated into the [Croatian national Strategy of Education, Science and Technology](#) as well as into the 2016-2020 Strategy of the National and University Library in Zagreb, the leader of a major national project focusing on the procurement of electronic databases of scientific resources at the national level could only be the National and University Library in Zagreb.

Based on all these elements, in 2015 the [Croatian Ministry of Science and Education \(MZO\)](#) and the Library concluded a special Cooperation Agreement laying

down the terms and conditions of the two institutions' collaboration on "the procurement of electronic databases of scientific and specialised information and the enabling of their accessibility and use". The implementation of this agreement also ensures "the rational use of financial resources for e-resource procurement, along with optimal conditions necessary for the two institutions' efficient cooperation in procuring the stated resources and enabling their wide accessibility and use".

Details of the project

Financial resources for the *eResources: Improving access to electronic resources offering scientific and specialised information* project are provided from the [European Social Fund](#) as part of its 2014-2020 operational programme, in relation to which the Library and Croatian Ministry of Science and Education signed a direct grant award funding agreement (*Ugovor o izravnoj dodjeli bespovratnih sredstava*) on 25 November 2016, with Minister of Education and Science Pavo Barišić acting as the representative of Intermediate Body Level 1, Director of the Agency for Vocational and Adult Education Mile Živčić acting as the representative of Intermediate Body Level 2 and Director General of the

¹ Jokić, M. (2003). Konzorcijalni pristup : model nabavne politike. 4. dani specijalnog knjižničarstva Hrvatske, Opatija, 2002.: zbornik radova, 25-31.

Jokić, M., & Zauder, K. (2011). Nabava/dostupnost znanstvene i stručne literature: stanje u sveučilišnim knjižnicama s naglaskom na fakultetske knjižnice Sveučilišta u Zagrebu. *Slobodan pristup informacijama: 10. okrugli stol, Zagreb, 2010.: zbornik radova*, 25-31.

² Martek, A. (2011). Konzorcijska nabava u Hrvatskoj: stanje i perspektiva. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 54 (3), 79-94.

³ Avalon, S., Golubović, V., & Martek, A (2007), Europski knjižnični konzorciji: modeli financiranja i organizacije nabave u knjižnicama visokoškolskog sustava. 8. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica, Opatija, 2006.: zbornik radova, 135-146.

⁴ Majstorović, Z. (2017). Koordinacijska uloga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u nabavi baza podataka s nacionalnom licencijom za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu. In Mašina D. & i Kalanj K. (Eds.), *Knjižnice: kamo i kako dalje: knjižnične zbirke i usluge, knjižnice i istraživački podatci, pozicioniranje knjižnica i knjižničara. Dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica (Lovran, 13.-16. svibnja 2015.)*. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.

⁵ Mihalić, M. (Ed.). (2006). Model sveučilišnog knjižničnog sustava Sveučilišta u Zagrebu (A Model of the University of Zagreb Library System). Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica.

National and University Library in Zagreb Tatijana Petrić acting on behalf of the Grant Beneficiary. The signing, which took place at the Ministry of Science and Education, was also attended by the Croatian Minister of Labour and Pension System and the representative of Managing Authority Tomislav Ćorić, Croatian Prime Minister Andrej Plenković, President of the Croatian Academy of Sciences and Arts Zvonko Kusić, high-ranking officials from the Ministry of Science and Education, rectors and vice-rectors of Croatia's universities, representatives of university libraries, faculties, research institutes and other representatives of Croatia's academic and higher education circles.

Its specific objectives are:

- the improvement of access to electronic resources of scientific and specialised information through the procurement of a larger number of nationally licensed electronic databases, based on the development of a uniform interface for searching all databases and the securing of safe remote access through a dedicated professional proxy server, at the same time enabling access from personal or mobile computers through a wireless internet connection provided in the Library's reading rooms,

Fotografija / Photo by: Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. Sudionici svečanoga potpisivanja Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava održanoga 25. studenoga 2016. godine u Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. / The attendants of the signing of the direct grant award funding agreement, which took place on 25 November 2016 at the Croatian Ministry of Science and Education.

The project's total value is HRK 133,760,000 (€17,600,000), of which 85% (HRK 113,696,000 or €14,960,000) is provided by the European Social Fund (ESF) and the remaining 15% (HRK 20,064,000 or €2,640,000) is provided by the Croatian Ministry of Science and Education.

Aims and objectives

The project's overall aim is to improve access to valuable resources of scientific information and in this way contribute to the advancement of education and the deepening of insights of target groups, primarily young researchers and members of the faculty at Croatia's higher education institutions, as well as to an increased use of scientific resources, which is directly related to the potential improvement of the quality of work of Croatian researchers.

- the training of target groups, i.e. university students, young researchers, members of the faculty at Croatia's higher education institutions, for using the procured electronic databases through organised Library's workshops and various individual educational programmes,
- the promotion of the possibilities and advantages associated with using electronic databases among scientists, researchers and library professionals through the Library's *Portal of Electronic Resources*, periodic reports, media reports, the organisation of open forums for library professionals and members of the scientific community, and through the Project's promotion at national and international scientific symposia and conferences.

Project activities

The project is carried out through five main activities:

1. the analysis of the extent of use of electronic resources

INKUNABULA
SCANNING SOLUTIONS

inkunabula
SCANNING SOLUTIONS

Digitalizacija i skeniranje starih inkunabula i knjiga, bez oštećenja.

**Posebna „V” metoda skeniranja.
Bez rastavljanja knjiga.**

Naša ponuda obuhvaća:

- digitalizacija i skeniranje (inkunabula, knjiga, časopisa, novina, razglednica, rukopisa...)
- tisak i uvez u malim nakladama
- izrada digitalnog repozitorija
- pretvaranje analognog (tiskanog) materijala u digitalni oblik
- OCR (Optical Character Recognition) prepoznavanje znakova
- obrada snimljenog materijala
- dizajn i oblikovanje
- grafička priprema
- savjetovanje

*Brzo,
pouzdana
i kvalitetno...*

INKUNABULA d. o. o.
Prilaz V. Brajkovića 12,
10000 Zagreb
e-mail: info@inkunabula.hr
tel.: +385 1 558 0800
mob.: +385 98 209 652
web: www.inkunabula.hr

of scientific and specialised information and the preparation of a report on the existing needs of the Croatian research and academic libraries for electronic resources.

In cooperation with research and academic libraries, the project's team establishes these libraries' specific needs in relation to electronic resources. Based on statistical data provided by the included publishers on their database use, the project team prepares reports and analyses of electronic database use for all universities and at the entire national level. Based on these analyses and the prices of individual databases, the project's Advisory Committee compiles the annual e-resources procurement list. The Advisory Committee has been set up in accordance with the Library and Ministry's Cooperation Agreement and its members are listed [on the project's official website](#).

2. the procurement of electronic resources of scientific and specialised information and securing of their accessibility.

Once the Advisory Committee completes the e-resources procurement list, the project's negotiating team sets out to secure the most favourable prices and conditions with regard to licence use. The members of the negotiating team are listed [on the project's official website](#).

For the purpose of ensuring the optimal use of the databases, funding has been secured for the provision of the *Discovery Service* software, which enables a fast and easy discovery of a wide range of information sources through a single search, as well as a proxy server ensuring safe remote access for users physically outside the licensed institution who may log into the system via electronic identity authentication.

The databases are accessible through the Library's [Portal of Electronic Resources](#). Apart from enabling access to the databases, the Portal provides all information necessary for members of the scientific community and higher education circles and regularly publishes its email newsletter. All difficulties related to database access may be reported to the Technical Support Unit, which operates as part of the Library's Acquisition and Collection Development Department and acts as intermediary between licensed institutions and publishers.

3. the training of members of the scientific community and higher education circles in relation to the efficient use of e-resources.

The project's activities will include educational workshops for the members of target groups. They should involve altogether 500 attendants, which should include members from each of the target groups as follows – 40% of workshop attendants (200) should consist of young researchers (research assistants, postdoctoral re-

searchers), another 40% (200) should be graduate and postgraduate students, 10% (50) of attendants should be researchers, lecturers, professors and other members of the faculty at Croatia's higher education institutions, and finally, the remaining 10% (50) should consist of officials from public institutions in the higher education sector responsible for policies on research, development and innovation.

Both group and individual training programmes will be carried out on the Library's premises by its User Services Department and the necessary equipment will be funded by resources provided as part of the project.

4. the organisation of activities focusing on the project's promotion and visibility.

Part of the project's funding will be used for activities aimed at the project's promotion and the increase of its visibility, for the purpose of which three open forums will be organised throughout the duration of the project.

5. project management and administration.

This group of activities should include 16 organised visits to universities in the Croatian higher education system which will bring together the representatives of the library sector and provide opportunities for analysing database use and finding solutions to any difficulties that may arise in this context.

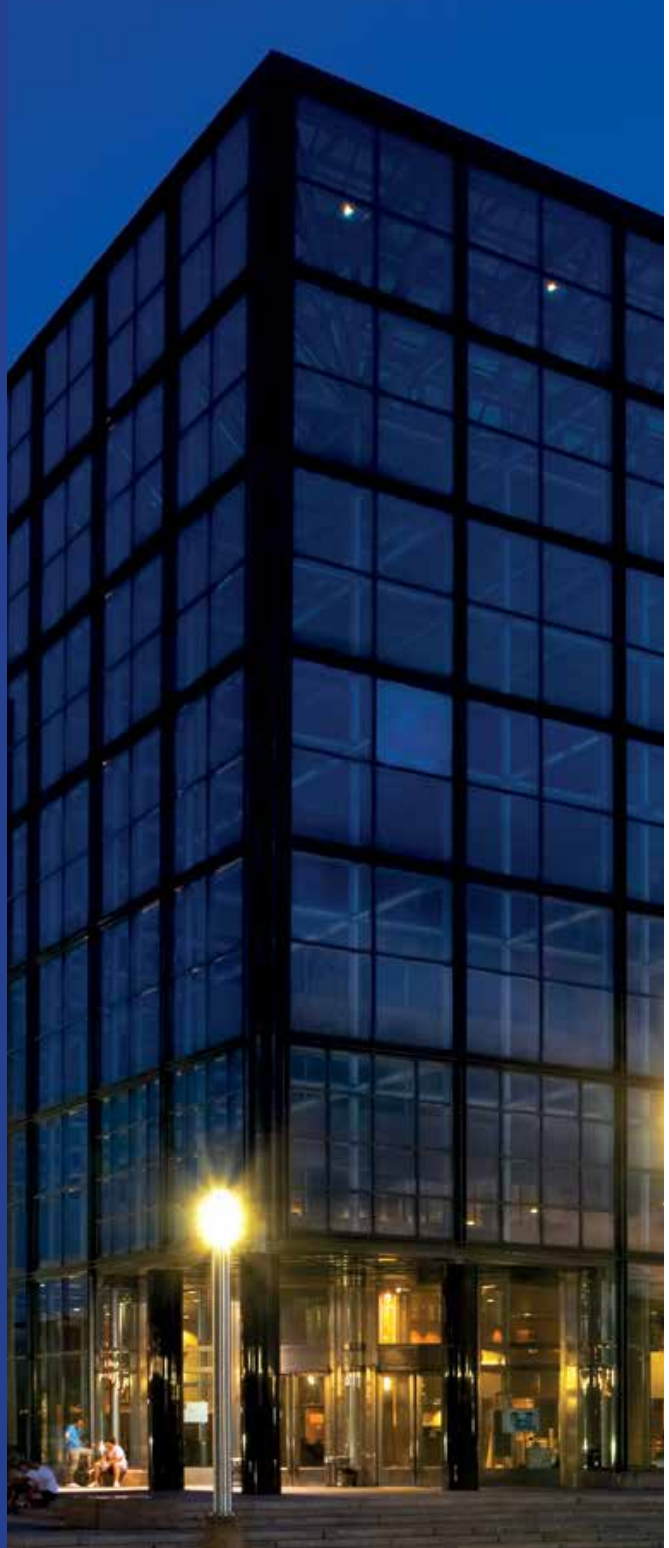
The *eResources* project team consists of 25 members of the Library's staff, i.e. NSK Director General, four members of the Acquisition and Collection Development Department, ten members of the User Services Department, seven members of the Joint Operations Department, two members of the IT Department and one member of the Croatian Institute for Librarianship.

This project constitutes a direct contribution to the implementation of the Croatian national strategy on the development of science, technology and innovation which lays down provisions for the establishment of the publicly accessible national research and innovation infrastructures and their inclusion into and linking with similar European infrastructures. It additionally states as mandatory the setting up of a system providing open access to the existing and future public research infrastructures, including technological and other equipment provided through public funding.

Finally, the establishment of efficient national research and innovation systems geared to the specific requirements of each EU member state and therefore able to produce tangible benefits, is absolutely at the core of the implementation of all European Research Area policies.

Mudri korak za bolje sutra.

Zaklada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu osnovana je sa svrhom poticanja i podupiranja programa na polju razvoja knjižničarstva, podupiranja znanstvenih skupova, unapređivanja kulture i znanosti nagrađivanjem kvalitetnih radova.

**ZAKLADA
NACIONALNE I
SVEUČILIŠNE
KNJIŽNICE
U ZAGREBU**

Zaklada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

Zagreb, Hrvatske bratske zajednice 4

IBAN: HR0223400091110601984

OIB: 05239600666

T +385 1 616 41 29

F +385 1 616 42 85

zaklada@nsk.hr

zaklada.nsk.hr

Vesna Hodak i Ana Vukadin

Fotografija / Photo by: Gordon Dunsire

Projekt *Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnoga pravilnika za katalogizaciju*

{ S pojavom online kataloga, relacijskih baza podataka, povezanih otvorenih podataka i semantičkoga weba te razvojem konceptualnih modela za organizaciju bibliografskih informacija, javila se potreba za izradbom novoga nacionalnog pravilnika za katalogizaciju. Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga Eve Verona u praktičnome se radu već dulje vrijeme osuvremenjivao primjenom IFLA-inih međunarodnih bibliografskih standarda te izradbom uputa, priručnika i smjernica u koje su se unosile novine i isticala odstupanja od postojećih pravila ili prakse.

Stručni odbor Projekta na seminaru *Arhivi, knjižnice, muzeji* u Rovinju 2014. (slijeva nadesno): Snježana Radovanlija Mileusnić, Jelena Balog Vojak, Tanja Buzina, Vesna Hodak, Ana Barbarić, Ana Vukadin, Jozo Ivanović, Tinka Katić i Mirna Willer. / The project's Professional Committee at the 2014 *Archives, Libraries and Museums* seminar in Rovinj (left to right): Snježana Radovanlija Mileusnić, Jelena Balog Vojak, Tanja Buzina, Vesna Hodak, Ana Barbarić, Ana Vukadin, Jozo Ivanović, Tinka Katić and Mirna Willer.

U sklopu [Komisije za katalogizaciju Hrvatskoga knjižničarskog društva](#) krajem 2010. godine utemeljene su Radna grupa za kataložni opis (voditeljica Vesna Hodak) i Radna grupa za pristupnice (voditeljica Diana Polanski). Obje su radne grupe započele s radom na osuvremenjivanju postojećega pravilnika za katalogizaciju, analizirajući i uspoređujući objedinjeno izdanje ISBD-a, koje je prevedeno na hrvatski jezik 2014. godine u izdanju Hrvatskoga knjižničarskog društva, izdanje *Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga*, kao i svih sedam do tada još valjanih, specijaliziranih ISBD-ova. U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, na poticaj

Hrvatskoga zavoda za knjižničarstvo i njezina Odjela *Obrada*, pripreme za početak rada na izradbi novoga pravilnika za katalogizaciju navode se u planovima rada za 2011. i 2012. godinu te je jedan od bitnijih ciljeva u Strateškome planu rada knjižnice 2013. – 2015. Taj je cilj uvršten i u Plan rada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2013. godinu, kada započinje sustavan rad na projektu *Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnoga pravilnika za katalogizaciju*, potpisivanjem Sporazuma o suradnji na izradbi nacionalnoga pravilnika za katalogizaciju, čiji su potpisnici, kao ravnopravni strateški partneri, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u

Zagrebu, kao glavni nositelj Projekta, [Hrvatsko knjižničarsko društvo](#), [Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu](#), [Odjel za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru](#), [Odsjek za informacijske znanosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku](#), [Hrvatski državni arhiv](#) i [Muzejski dokumentacijski centar](#). Njima se 2014. godine potpisivanjem Aneksa i sporazuma o suradnji na izradbi nacionalnoga pravilnika za katalogizaciju pridružuju [Muzej za umjetnost i obrt](#) te [Hrvatski prirodoslovni muzej](#).

Zajednički rad predstavnika knjižnične, muzejske, arhivističke i akademske zajednice

Upravni odbor Projekta čine predstavnici navedenih ustanova, a predsjedica mu glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Stručni odbor, čija je predsjednica prof. dr. sc. Mirna Willer, sastavljen je od predstavnika knjižnične, muzejske, arhivističke i akademske zajednice. U njegovu su sastavu, osim profesorice Mirne Willer, i Jelena Balog Vojak, dr. sc. Ana Barbarić, Tanja Buzina, Vesna Hodak, Jozo Ivanović, dr. sc. Tinka Katić, dr. sc. Vesna Lovrić Plantić, dr. sc. Kornelija Petr-Balog, mr. sc. Snježana Radovanlija Mileusnić i dr. sc. Marijana Tomić, a pridruženi su članovi Dora Bošković i dr. sc. Goran Zlodi. Utemeljene su i radne grupe sastavljene od stručnjaka iz pojedinih zajednica. Uz Radnu grupu za kataložni opis i Radnu grupu za pristupnice Hrvatskoga knjižničarskog društva, s radom su tijekom 2013. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu započele i Radna grupa za katalogizaciju (voditeljica Tanja Buzina) te Radna grupa za pristupnice (voditeljica Elia Ekinović Micak). U izradbi Pravilnika sudjeluju još i Radna grupa za model i strategiju razvoja (voditeljica prof. dr. sc. Mirna Willer), Radna grupa muzejskih djelatnika (voditeljica mr. sc. Snježana Radovanlija Mileusnić, dr. sc. Vesna Lovrić Plantić i Jelena Balog Vojak) te Radna grupa arhivskih djelatnika (voditelj Jozo Ivanović). Urednicom Pravilnika 2014. godine imenovana je Ana Vukadin. Dragocjena su iskustva kao savjetnici na Projektu prenijeli Gordon Dunsire, predsjednik upravljačkoga tijela odgovornoga za razvoj pravilnika RDA (*RDA Steering Committee*), prof. dr. sc. Anne J. Gilliland, iz Odjela za informacijske studije kalifornijskoga sveučilišta u Los Angelesu, te prof. dr. sc. Maja Žumer, profesorica na Odjelu za informacijske znanosti Sveučilišta u Ljubljani. Dr. sc. Nives Tomašević s Odsjeka za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru i Ivona Despot iz Naklade Ljevak uključene su kao savjetnice u pitanjima objavljivanja i marketinga Pravilnika.

Proširenje doseg a Pravilnika na arhivističku i muzejsku zajednicu bitno je utjecalo na cilj i tijek Projekta, kao i na strukturu Pravilnika. Rad na Pravilniku započeo

je analizom standarda za bibliografsku organizaciju, uz objedinjeni ISBD, Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga te IFLA-inu Izjavu o međunarodnim kataložnim načelima, na kojima se Pravilnik temelji, kako bi s vremenom obuhvatio i analizu te usklađivanje sa standardima za opis arhivskoga gradiva i muzejske građe. Među njima treba istaknuti [Opću međunarodnu normu za opis arhivskoga gradiva \(ISAD\(G\)\)](#), [Međunarodnu normu arhivističkoga normiranog zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji \(ISAAR\(CPF\)\)](#), [Kategorije za opis umjetničkih djela \(CDWA\)](#) te standard za upravljanje muzejskim zbirka [SPECTRUM](#). Stručni odbor Projekta također prati razvoj novoga Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi, koji bi trebao zamijeniti postojeći podzakonski akt iz 2002. godine. Pomak prema drugim baštinskim zajednicama bio je prije svega motiviran potrebom za dijeljenjem, povezivanjem i integracijom podataka u okruženju interneta, ali i praktičnim problemima s kojima se suočavaju katalogizatori, dokumentaristi, arhivisti, kustosi i drugi informacijski stručnjaci prilikom opisa građe koja nije dovoljno zastupljena u *njihovim* standardima, poput arhivskoga gradiva u muzejima i knjižnicama ili pojedinačnih dokumenata (komada) u arhivskim fondovima.

Objedinjeni model IFLA Library Reference Model (FLA LRM)

Treba napomenuti kako su i IFLA-ini modeli bibliografskih podataka FRBR, FRAD i FRSAD, na kojima se u početku temeljio rad na Pravilniku, 2015. zamijenjeni objedinjenim modelom, čije se konačno usvajanje pod nazivom [IFLA Library Reference Model \(IFLA LRM\)](#) očekuje tijekom 2017. godine, što je zahtijevalo i usklađivanje Pravilnika s novim, ponešto apstrahiranim modelom. Znatna je pozornost posvećena i konceptualnom modelu podataka za baštinsku građu [CIDOC CRM](#), kao i nacrtu modela za opis arhivskoga gradiva [Record in Context \(RIC\)](#), s obzirom na to da im je svima svrha pružiti okvir za komunikaciju i međusobno *razumijevanje* različitih standarda i formata koji se koriste u opisu arhivske, knjižnične i muzejske građe.

Tijekom rada na Pravilniku izrađeni su brojni radni dokumenti u kojima se, među ostalima, analiziraju norme za opis jedinica građe i oblikovanje pristupnica, pridružuju elementi različitih standarda i formata za opis i pristup građi, određuju ciljevi, načela i predmet kataložnoga opisa, razmatraju mogućnosti opisa višedijelnih jedinica građe, utvrđuju odnosi između jedinica građe i drugih entiteta koji su s njima povezani, kao npr. osoba, mjesta itd., razrađuju pojedini entiteti poput osoba, obitelji, korporativnih tijela i dr. Svi dokumenti dostupni su na [mrežnoj stranici Projekta](#).

Jedinstvena identifikacija i ujednačeni opis

Izradba Pravilnika, koji će biti prihvaćen u arhivima, knjižnicama i muzejima, podrazumijeva i mogućnost njegove primjene u različitim informacijskim sustavima i podatkovnim formatima. Stoga je jedna od najbitnijih promjena u odnosu na dosadašnje bibliografske standarde upravo struktura Pravilnika, koja se ne temelji na skupinama elemenata podataka, kao što su npr. skupine ISBD-a, već na elementima, kao npr. vrsti medija, glavnom stvarnom naslovu, dimenzijama itd., koje je u pojedinačnim sustavima moguće kombinirati, strukturirati i prikazivati u skladu s potrebama korisnika, tehnološkim mogućnostima i drugim uvjetima. Time je, uz osiguranje jedinstvene identifikacije i ujednačenoga opisa, omogućena i prilagodljivost koja je nužna u okruženju skupnih kataloga i dijeljenja podataka na internetu. Ustaljeni elementi bibliografskoga opisa dopunjeni su elementima koji omogućuju pobliže objašnjenje konteksta i životnoga ciklusa jedinice građe, kao što su npr. podatci o povijesti, načinu nabave ili nalaza i sl., a poseban je naglasak stavljen na pokazivanje međusobnih odnosa između pojedinih entiteta – jedinica građe, osoba, korporativnih tijela, mjesta itd. Uz osobe i korporativna tijela, uveden je entitet obitelji. Pravilnik bi, uz to, trebao obuhvatiti i elemente sadržajne obrade u mjeri koju dopušta specifičnost pojedinih nadziranih rječnika ili standarda za predmetnu i stručnu katalogizaciju.

Objava u Registru otvorenih metapodataka (*Open Metadata Registry*)

Uz navedene aktivnosti, u sklopu Projekta održan je niz izobrazba, radionica i promidžbenih aktivnosti, a rezultati rada prikazani su u sklopu hrvatskih i međunarodnih skupova, uključujući Dane specijalnih i visokoškolskih knjižnica, godišnje skupštine Hrvatskoga knjižničarskog društva, godišnje seminare *Arhivi, knjižnice, muzeji (AKM)*, Dane ICARUS-a itd.

Završetak Projekta predviđen je krajem 2017. godine, kada bi Pravilnik trebao postati dostupan u *online* izdanju. Platforma za e-izdanje Pravilnika izrađivana je tijekom 2016. i 2017. godine. Elementi podataka, koje propisuje Pravilnik, namjeravaju se objaviti u [Registru otvorenih metapodataka \(Open Metadata Registry\)](#), platformi za upravljanje standardima objavljenima u obliku povezanih podataka, gdje će im biti dodijeljeni jedinstveni identifikatori (URI-ji). Tako će se omogućiti uporaba Pravilnika u aplikacijama koje se temelje na standardima semantičkoga weba. Nadamo se kako će primjenjivost u suvremenome informacijskom okruženju pridonijeti zanimanju za Pravilnik u nakladničkoj i knjižarskoj zajednici, zajednicama koje se bave upravljanjem autorskim pravima, kao i zajednici informacijskih posrednika.

NPK Nacionalni pravilnik za katalogizaciju

Upiši pojam Traži

Pravilnik - Suradnici - Radne grupe - Plan rada - Godišnja izvješća - Dokumentacija

Poveznice na srodne izvore   Novosti   Društvene mreže

Poveznice na srodne izvore

- Nacionalna i sveučilišna knjižnica
- Hrvatsko knjižničarsko društvo - Komisija za katalogizaciju
- HND - Komisija za katalogizaciju - Radna grupa za katalogizaciju
- Hrvatski državni arhiv
- Muzejski dokumentacijski centar
- MDC - informacije o projektu NPK
- IFLA Cataloguing Section
- IFLA - ISBD Review Group
- EURIG
- ISCERDA

KORISNI LINKOVI NA SADRŽAJE NA MREŽI

Tzv. virtualni broj časopisa CCQ koji nudi besplatan pristup 10 odabranih članaka iz posebnih brojeva CCQ – pristup je moguć do travnja 2015. godine.

Objavljena je nova verzija ISSN Manual-a. [Ovdje](#)

Kontakt

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
Hrvatske bratke zajednice 4
10 000, Zagreb, Hrvatska
Tel: +385 1 6164 023 / +385 6164 130
Fax: +385 1 6164 186

NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA U ZAGREBU

© Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu 2012. Sve prava pridržana. | UT Hrvatske bratke zajednice 4 p.p. 550, 10000 Zagreb, HRVATSKA | Tel. ++ 385 1 616-4111 | OIB: 84038770814 | IBAN: HR66 2340 0091 1000 1008 1. Posetni broj (PDV identifikacijski broj): HR24838770814

Mrežna stranica Nacionalnoga pravilnika za katalogizaciju. / The new Croatian cataloguing code's official website.

Towards the establishment of a new national cataloguing code

{ The appearance of online catalogues, relational databases, linked open data and semantic web along with the development of conceptual models for bibliographic information, have made necessary the establishment of a new national cataloguing code. In library practice, the existing national cataloguing code developed by Eva Verona (*Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga*) has long been modified under the influence of IFLA international bibliographic standards and through guidelines that tried to bring into line the cataloguing code in use with novelties in practice.

The initiative for the development of a new national cataloguing code started in 2010 with the setting up of two working groups as part of the Croatian Library Association's Cataloguing Commission – Working Group on Bibliographic Description, headed by Vesna Hodak, and Working Group on Access Points, headed by Diana Polanski. Members of both working groups first set out to analyse and compare standards laid down by IFLA's consolidated edition of the ISBD (translated into Croatian and published by the Croatian Library Association in 2014), the valid national cataloguing code (*Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga*) and all of the seven specialised ISBDs, still in use at that time. The initiative was also formally recorded in the official documents of the National and University Library in Zagreb, i.e. in its 2011 and 2012 annual plans, and was included among several other important objectives stated by its 2013-2015 Strategic Plan. This objective was further included in the Library's 2013 Work Plan, as a result of which the Library, as the project coordinator, signed a cooperation agreement (*Sporazum o suradnji na izradi nacionalnog pravilnika za katalogizaciju*) with the [Croatian Library Association](#), [Department of Information and Communication Sciences at the Zagreb Faculty of Humanities and Social Sciences](#), [Department of Information Sciences at the University of Zadar](#), [Department of Information Sciences at the Osijek Faculty of Humanities and Social Sciences](#), [Croatian State Archives](#) and [Museum Documentation Centre](#). In 2014, the project was joined by the [Museum of Arts and Crafts](#) and [Croatian Natural History Museum](#).

Croatia's heritage and academic institutions join forces

The project's Steering Committee consists of the representatives of the institutions partaking in the project and is headed by Director General of the National and University Library in Zagreb. The Professional Committee, presided over by Mirna Willer, consists of the representatives of various institutions from the Croatian academic and heritage

sector – Jelena Balog Vojak, Ana Barbarić, Tanja Buzina, Vesna Hodak, Jozo Ivanović, Tinka Katić, Vesna Lovrić Plantić, Kornelija Petr-Balog, Snježana Radovanlija Mileusnić and Marijana Tomić, with Dora Bošković and Goran Zlodi acting as associate members of the Committee. Apart from the aforementioned bibliographic description and access points working groups operating as part of the Croatian Library Associations, two additional working groups have been formed, both operating as part of the National and University Library in Zagreb – Working Group on Cataloguing, headed by Tanja Buzina, and Working Group on Access Points, headed by Elia Ekinović Micak. There are yet another three groups working on the development of the new cataloguing code – Working Group on Development Model and Strategy, headed by Mirna Willer, Museums Working Group, jointly headed by Snježana Radovanlija Mileusnić, Vesna Lovrić Plantić and Jelena Balog Vojak, and Archives Working Group, headed by Jozo Ivanović. In 2014, Ana Vukadin was appointed the editor of the new cataloguing code. An especially valuable contribution to the project has been made by project advisers Gordon Dunsire, Chair of the RDA Steering Committee, Anne J. Gilliland, Professor at the Department of Information Studies at the University of California Los Angeles (UCLA), and Maja Žumer, Professor at the Department of Library and Information Science and Book Studies at the University of Ljubljana, Slovenia. Nives Tomašević, Assistant Professor at the Department of Information Sciences at the University of Zadar and Ivona Despot, from the *Naklada Ljevak* publishing company, were appointed advisers on issues concerning the code's publication and marketing.

The extension of the code's scope to include archives and museums has considerably affected the objectives and course of the project, as well as the code's very structure. Thus project activities first focused on the analysis of various standards for bibliographic organisation (the consolidated edition of IFLA's ISBD, the national cataloguing code currently in force (*Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga*), as well as [IFLA's Statement of International](#)

[Cataloguing Principles](#), which the upcoming catalogue is firmly based on), but gradually started to include the analyses of standards used for the description of archival and museum resources and efforts to incorporate them in the code's principles. These standards include [General International Standard Archival Description \(ISAD\(G\)\)](#), [International Standard Archival Authority Record \(ISAAR\)](#), [Categories for the Description of Works of Art \(CDWA\)](#) and a Museum Collections Management Standard [SPECTRUM](#). The project's Professional Committee also closely follows the development of the new national code to regulate the management of documents on museum resources (*Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi*) which should replace the currently operative 2002 decree. The efforts in making the code's principles applicable across the entire heritage sector were primarily motivated by the need to share, link and integrate data in the online environment, but also by a desire to provide all information specialists, ranging from cataloguers and documenters to archivists and curators, who are often faced with problems not addressed by the existing particularised standards, with practical guidelines they can use in the description of resources and maintaining of archives.

The all-encompassing IFLA Library Reference Model

In 2015, IFLA's conceptual models FRBR, FRAD and FRAD have been replaced by a consolidated [IFLA Library Reference Model](#), whose final endorsement by the IFLA Professional Committee is expected during 2017. This of course affects the upcoming cataloguing code, since it had to be brought into alignment with this quite abstract new model. Careful consideration has also been given to the [CIDOC Conceptual Reference Model \(CIDOC CRM\)](#), as well as to the proposed archival description conceptual model [Records in Contexts \(RiC\)](#), since both of them have been developed with the aim of providing a framework for communication and "understanding" between different standards and formats used in the description of archival, library and museum resources.

So far the project's activities resulted in the drawing up of numerous working documents containing, among other things, the analyses of standards for the description of various types of resources and the forming of access points, models for the integration of elements pertaining to different standards and formats used in describing and accessing resources, the definitions of the aims, principles and the object of bibliographic description, possibilities for the description of multi-part resources, definitions of relationships between resources and their related entities (*agent, place, etc.*), analyses of particular entities such as *person, family, corporate body*, and so on. All these documents are available on [the project's website](#).

Unique identification and standardised description

The development of an all-encompassing cataloguing code that can be efficiently used in archives, libraries and museums makes necessary its alignment and compatibility with different information systems and data formats. Therefore one of the most significant departures from any of the previous bibliographic standards is the code's structure, which is no longer based on groups of data elements (such as, for example, ISBD areas), but on elements themselves (e.g. type of medium, title proper, dimensions of the resource, etc.), which may be combined, structured and represented in ways that suit specific user needs, technological possibilities and other features characterising a particular system. In this way, apart from enabling unique identification and standardised description, the code is made sufficiently flexible to meet the requirements associated with union catalogues and online data sharing. Along with using traditional elements of bibliographic description, the code introduces new elements making possible a more detailed description of the context accompanying a particular resource or its "life cycle" (e.g. providing data on its history, manner of acquisition or discovery, and the like), placing particular emphasis on its well-developed entity-relationship modelling framework (identifying relationships between individual entities e.g. *resource, person, corporate body, place, etc.*). Furthermore, apart from the entities *person* and *corporate body*, the code introduces the entity *family*. It should also encompass the elements of subject cataloguing to an extent allowed by the scope of particular controlled vocabularies or applied subject cataloguing standards.

Inclusion in Open Metadata Registry

The project also included a series of educational programmes, workshops and promotional activities, while its results have been presented as part of several national and international conferences – *Days of Special and Academic Libraries*, Croatian Library Association General Conference and Assembly, *Archives, Libraries and Museums* annual seminar, Croatian *ICARUS* Days, etc.

The completion of the project is expected by the end of 2017, when the code should become available online. The platform for the code's electronic edition has been developed during 2016 and 2017. Data elements defined by the code will be made available as part of the [Open Metadata Registry](#), an international platform for the management of standards published as linked data, where they will be assigned their uniform resource identifiers (URIs). In this way it will be possible to use the code with applications based on the standards of the semantic web. We hope that, owing to its wide applicability in the contemporary information environment, the code will be perceived as useful by the representatives of publishing and bookselling companies, as well as by copyright management agencies and information professionals.

Ivan Kosić

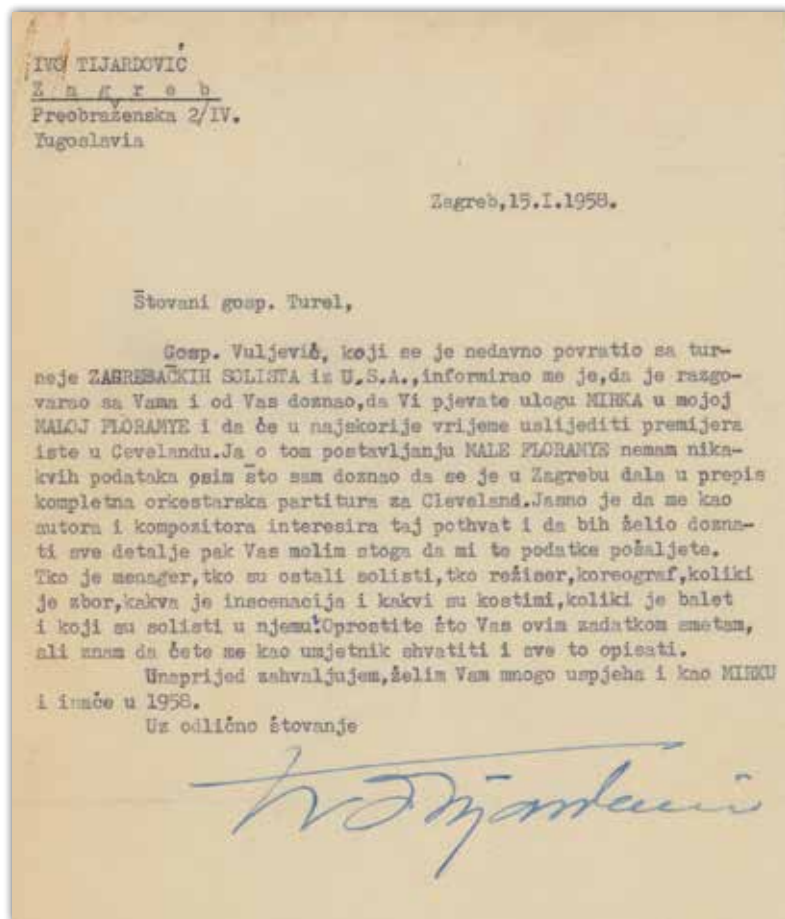
Mala Floramye u Americi

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu otkupila je 11. rujna 2000. šest pisama što su ih jedan drugomu uputili ugledan hrvatski iseljenik dr. Felix Turel (1921. – 1999.) i maestro Ivo Tijardović¹ u povodu uprizorenja operete *Mala Floramye*² 18. svibnja 1958. godine u Clevelandu, u američkoj saveznoj državi Ohio.

U hrvatskoj se glazbenoj literaturi o toj izvedbi ne zna, a ne spominju je ni hrvatske kazališne bibliografije. Isto se tako malo zna o povijesnome događaju koji je nadahnuo dvije Tijardovićeve operete, Malu Floramye i Splitski akvarel. Riječ je o mirovno-humanitarnome poslanju savezničke flote u Splitu 1919. – 1921., s američkom oklopnom krstaricom *USS Olimpia* na čelu. Tijekom dvogodišnjega boravka u gradu, Amerikanci su donijeli novo ozračje, opuštentiji način života, nove sportove, kao što su bejzbol, košarka i sl., te nove plesne i glazbene oblike. Otuda u Tijardovićevim operetama smijeh, igra, veseli ljubavni zapleti i raspleti, američki mornari i časnici, Misili-Bisili, *jazz*, *one-step*, *charleston* i *fox-trot*, koje je plesala Varošanka Perina.

¹ Ivo Tijardović (1895. – 1976.) glazbeno se obrazovao u Splitu i Beču, gdje je studirao i arhitekturu, a 1922. godine diplomirao je na Dramske škole u Zagrebu. Bio je vrstan organizator, scenograf, slikar i ilustrator. Djelovao je kao ravnatelj Opere i intendant splitskoga HNK (1933. – 1941.), kao i HNK u Zagrebu (1945. – 1949.), te ravnatelj Državnoga simfonijskog orkestra (1949. – 1954.). Skladao je orkestralnu i komornu glazbu, solo pjesme, zborove te filmsku glazbu, a područje su njegova zanimanja, ponajprije, bila glazbeno-scenska djela, posebno operete. Osim triju opera *Dimnjaci uz Jadran* (1951.), *Marko Polo* (1960.) i *Dioklecijan* (1969.), mjuzikla *Katarina Velika* (1960.), glazbene komedije *Doživljaj u Šangaju* (1937.), scenske glazbe za Juditu M. Marulića (1940.) i Ribarske svađe C. Goldonija (1956.), skladao je osam opereta, od kojih su *Mala Floramye* (1926.) i *Splitski akvarel* (1928.) postigle najveći uspjeh. Njegova su libreta, a nekoliko ih je i sâm napisao, svojom tematikom ponajviše bila vezana uz Mediteran i dalmatinsko podneblje, posebno Split. Njegova skladateljska estetika uglavnom se oslanjala na folklor i nacionalni glazbeni izričaj. Na mrežnoj stranici Leksikografskoga zavoda *Miroslav Krleža* u Digitaliziranome autorskom katalogu (str. 825, 831, 837, 843, 849 i 855) dostupne su 34 bibliografske jedinice koje sadržavaju autorovu suradnju u periodici do 1945. godine.

² Tročinku *Mala Floramye*, *najsplitskiju* operetu i zaštitni znak grada, Tijardović je skladao 1926. godine. Radnja se odvijala u vrijeme Prvoga svjetskoga rata, i to u Splitu, te Quimpervilleu, mjestašcu pokraj Marseillea u Francuskoj. Priča je to o ljubavi, splitskome mentalitetu i humoru, a poznate su se melodije iz te operete od praiizvedbe pjevušile splitskim ulicama.

Tijardovićevo pismo Turelu – Zagreb, 15. siječnja 1958. godine. / Tijardović's letter to Turel, the main organiser of and actor in the Cleveland staging of Tijardović's *Little Floramye* (Zagreb, 15 January 1958).

Američkom praiizvedbom *Male Floramye* 1958. godine maestrova se glazba vratila na izvorište svojega nadahnuća. Stoga je bila prigoda upoznati javnost s temeljnim podatcima o toj izvedbi i okolnostima u kojima se ona dogodila. Zanimljivo je kako dnevne novine bivše države o tome događaju nisu donijele ni jednoga retka.

Maestra je Tijardovića o pripremi postavljanja operete obavijestio Ivo Vuljević³ nakon povratka iz Sjedinjenih Američ-

³ Ivo Vuljević (1919. – 1987.) jedan je od utemeljitelja Zagrebačkih solista, Simfonijskoga orkestra Radio Zagreba, odnosno današnje Zagrebačke filharmonije, te suutemeljitelj Muzičkoga biennala Zagreb. Znatno je trag ostavio u glazbenome i kulturnome životu Zagreba i Hrvatske kao ravnatelj Zagrebačke opere (1958. – 1965.), Ansambla LADO (1966. – 1971.) te Koncertne dvorane *Vatroslav Lisinski* (1971. – 1986.). Hrvatska glazbena mladež od 1988. godine dodjeljuje godišnju Nagradu Ivo Vuljević za sveukupan doprinos mladih glazbenika.

Gospodin Ivo Tijardović
Preobrazenska 2/IV
Z a g r e b
Yugoslavia

Postovani Gospodine Tijardovicu:

Hvala Vam na Vasem cijenjenom pismu, koje me je zateklo bas u procesu moje namjere da Vam se javim, obavjestivsi Vas o premieri "Male Floramy" u Clevelandu, USA. Javio bih vam se ranije, no uslijed tehnickih razloga u vezi s predstavom ne bih vam bio mogao dati tacne podatke.

Prije svega zelio bih Vas upoznati s okolnostima, koje imaju mnogo utjecaja na izvedbu takovih i slicnih priredaba u USA. Vjerojatno Vam je znano da u Americi sve nacionalne grupe djeluju pojedinačno. Tako isto i hrvatska skupina, koja se sastoji djelomicno od predratnih, a djelomicno od poslijeratnih doseljenika. U tom smislu moze se kulturno djelovati, to jest primarno upoznavati americki svijet s tekovinama nasog naroda, te na taj nacin dostici uzajamno razumjevanje. No istovremeno je jasno da rad takove vrste ostaje na amaterskim bazama. Buduci je svakom covjeku prva potreba dnevna borba za kruh i opstanak, svaki pojedinac daruje svoje slobodno vrijeme bez ikakvih remuneracija, to jest s mnogo volje i truda a da bi se postignuo gore spomenuti cilj.

U Clevelandu imamo dvije jake grupe, a istovremeno i jedine, k je se bave takovim radom. Jedna od tih je Prosvjetni Odbor Hrvatske Seljske Organizacije, a druga, Hrvatsko Pjevacko Drustvo "Skvulj". Uzgred receno, obe grupe postoje vec preko trideset godina. - Nakon dugotrajnog pregovaranja, meni je konacno uspjelo sjediniti obe grupe u jednu cjelinu, da za jednickim radom pokazu u svojim mogucnostima visinu hrvatske kulture. Cinjenica je da bi put bio mnogo duzi bez vase indirektno pomoći, to jest "Male Floramy". Tek vase informacije radi spomenuti cu da je Prosvjetni Odbor Hrvatske Seljske Organizacije do sada dao nekoliko predstava, medju kojima je najveći uspjeh odnijela drama "Granicari" (prikazani 1956 god). No uvjereni smo da ce prikazivanje vase "Male Floramy" nadmasiti sve i dozivjeti uspješnu premijeru u Americi.

Turelovo pismo Tijardoviću – Cleveland, 21. siječnja 1958. godine. / Turel's reply to Tijardović, where he informs Tijardović of the details of the preparations for the US staging of *Little Floramy* (Cleveland, 21 January 1958).

kih Država, gdje su Zagrebački solisti održali više koncerata. Tom se prigodom Vuljević susreo s Felixom Turelom, glavnim organizatorom i izvođačem Tijardovićeve operete, koji ga je upoznao s pripremama izvedbe u Clevelandu. To je bio poticaj maestru Tijardoviću da se obrati Turelu ne samo kao autor zainteresiran za tehničku stranu izvedbe nego i kao osoba željna nazočiti tomu velikom događaju, koji je podupro umjetnikovo djelo na američkome kontinentu.

Uoči odaslanja svojega pisma 15. siječnja 1958. godine Tijardović je saznao kako se za clevelandsku izvedbu u Zagrebu dala prepisati cijela orkestralna partitura operete. Zanimali su ga ljudi koji su radili na Projektu, i to menadžer, solisti, redatelj i koreograf, veličina zбора, inscenacija, kostimi, baletni solisti i dr.

Felix Turel u odgovoru od 21. siječnja 1958. godine podrobno je izvjestio Tijardovića o novčanoj i izvedbenoj strani pothvata, napominjući da raspolažu skromnim budžetom, te kako im nije bila namjera zarada nego afirmacija hrvatske kulture u Sjedinjenim Američkim Državama.

IVO TIJARDOVIĆ
Z a g r e b
Preobrazenska 2/IV.

Zagreb, 31. I. 1958.

Veleštovani gospodine Turel,

Vaše pismo od 21. Januara o.g. vrlo me je razveselilo, jer me ispunja nadom da će MALA FLORAMYE uhvatiti korijena i kod Vas kao što je uspjelo kod nas ne samo u Jugoslaviji.

Znašca se potpuno s Vama, da je prosvjetni a naročito umjetnički rad najsigurnije sredstvo za uklanjanje opreka medju ljudima. Moj prijatelj prof. Matz izvjestio me je o odnosima, koji vladaju medju našim iseljenicima i neobično mi je drago, da Vam je baš u Clevelandu uspjelo složiti hrvatske iseljenike u naporima oko izvedbe MALE FLORAMYE.

Ne trebam posebno naglasiti da sam i ja pristaša takovog prosvjetnog rada naših iseljenika, da afirmacijom svoje kulture sudjeluju u izgradnji opće američke kulture i time zadobiju kredit i kao pojedinci i kao narodna skupina.

Znao sam da nije mala stvar, pod okolnostima, koje ste mi opisali, uvjешtati MALU FLORAMYE, koja je vrlo pristupačna publici, no koja ima česta pojedinosti, koje moraju biti dobro postavljene i dobro iznijene, da bi se osigurao pun uspjeh djela.

Da li 4. maja o.g. već definitivno utvrđen datum sa premijeru i da li će do tada biti izvršene sve potrebne pripreme. Ja bih lično želio sudjelovati kod priprema i tako zajedničkima radom sa Vama postići maksimalnu kvalitetu, što mi svi smo kao i Vi tako očekujemo. Financijskih poteškoća uglavnom ne bi bilo, jer

MAJICA ISELJENIKA u Zagrebu osigurala bi mi put od Zagreba do New-Yorka i natrag, a jednako tako i prof. Matz, koji bi došao sa mnom ukoliko bi mu vremenski odgovaralo obzirom na njegovu dužnost u Muzičkoj Akademiji i u muzičkom životu Zagreba, a koji bi bio od velike koristi i kod postavljanja MALE FLORAMYE i u daljnjoj propagandi naše muzičke umjetnosti tamo. Što se prerasbe za manji orkestar/te: bih ja ne vrijeme učinio, ali bih Vam preporučio us Vaš predlog i Hammond-organ, koji bi mnogo ispunjavao orkestaraku strunu, koja je ovdje vrlo važna. Što se troškova boravka mogla tamo tiče to prepuštam potpuno Vama, jer druge financijske pretencije u ovom slučaju nemam. Samo sa Vaše strane radi dobivanja potrebnih dokumenata trebao bi uslijediti Vaš poziv meni, da prisustvujem probama i prvoj izvedbi MALE FLORAMYE u Clevelandu.

Očekujući Vaš odgovor najhitnije, jer je vremena na raspolaganju vrlo malo, pozdravljam Vas srdačno i ostajem

uz štovanje

IVO TIJARDOVIĆ

Z a g r e b
PREOBRAZENSKA 2-IV

Tijardovićevo pismo Turelu – Zagreb, 31. siječnja 1958. godine. / Tijardović's second letter to Turel in which he offers Turel his on-the-spot assistance in the preparations of the US staging of *Little Floramy* (Zagreb, 31 January 1958).

Zbor se sastojao od 15 muških i ženskih glasova, a ulogu Mirka preuzeo je izvorni Splićanin. Orkestar je, zbog skromnih novčanih mogućnosti, činilo samo devet glazbala profesionalnih američkih glazbenika, kao što su flauta, klarinet, truba, timpani, prva i druga violina, violončelo, kontrabas i glasovir. Turel je iskoristio prigodu te je zamolio Tijardovića da im pošalje pojedinačne instrumentalne partiture, što bi znatno smanjilo izvedbene troškove. Napomenuo je kako će inscenacija biti vjerna opisu u maestrovu libretu, kostimi unajmljeni u posudionici, a umjesto baleta, koji je morao biti ispušten iz tehničkih razloga, nastupila je skupina folklornih plesača u hrvatskim narodnim nošnjama. Premijera je bila dogovorena 4. svibnja 1958. godine u velikoj dvorani slovenske zajednice u Clevelandu.

Rudolfu Matzu, hrvatskomu violončelistu, skladatelju, dirigentu i glazbenomu pedagogu, put od Zagreba do New Yorka i natrag. Turelu je ostalo samo osiguranje boravišnih troškova i što žurnije upućivanje poziva maestru da nazoči probama i prvoj izvedbi Male Floramye u Clevelandu radi pokretanja postupka za izdavanje putnih dokumenata jer drugih novčanih potraživanja maestro nije imao.

U svezi, pak, s postavom operete, preporučio je popunjavanje orkestralne strane, koja je u toj opereti vrlo bitna, Hammondove orgulje, a preradbu za manji orkestar on je pravodobno pripremio. U prilogu je Tijardović Turelu poslao na ogled i radno nadahnuće nekoliko fotografija zagrebačkih izvedaba Male Floramye u Hrvatskome narodnom kazalištu i Kazalištu Komedija.

ZAGREB, 31. I. 58.

ŠTOVANI GOSP. TUREL,

PRIHAŽEM VAM I OVE FOTOGRAFIJE ZAGREBAČKE IZVEDBE U OPERI HRV. NAR. KAZALIŠTA I KASNIJE U OPERETNOM KAZALIŠTU "KOMEDIJA", MOŽE VAM POSLUŽITI. MOLIM VAS DA MI IH SAČUVATE, POSLIJE

UPOTREBE POKRATITE. SRDAČNO VAS POZDRAVJAM VAS

Tijardović

ZAGREB
PREOBRAŽENSKA 2/II

P.S. OVOJE SE OČEKUJE SA NAJVEĆIM INTERESOM VASA PREMIJERA, MALE FLORAMYE.

Tijardovićevo pismo Turelu – Zagreb, 31. siječnja 1958. godine. / A handwritten note in Tijardović's second letter to Turel which he attached with the photographs of the Zagreb performances of *Little Floramye* (Zagreb, 31 January 1958).

U odgovoru na Turelovo pismo 31. siječnja 1958. godine Tijardović je javio kako bi osobno želio sudjelovati u pripremama i tako zajedno s Turelom pridonijeti najvišoj izvedbenoj kvaliteti. To je putovanje koristilo, mislio je Tijardović, ne samo u postavljanju Male Floramye nego i u daljnjem promicanju glazbene umjetnosti, a preko nje, i jugoslovenskoga zajedništva u Sjedinjenim Američkim Državama. U tome bi smislu Matica iseljenika u Zagrebu, javio je Tijardović, osigurala njemu i profesor

Turelov je odgovor s odbijenicom Tijardovićeve puta datiran 16. veljače 1958. godine. On je maestrovo pismo stavio pred odbor dviju ustanova, koje su bile organizatori i novčani podupiratelji izvedbe, pred Prosvjetni odbor Hrvatske seljačke stranke, kao i pred Hrvatsko pjevačko društvo "Slavulj". Ocijenjeno je kako je Tijardovićev put umjesto kulturnoga imao političko značenje, suprotno političkim nazorima Hrvatske seljačke stranke, koja nije podupirala jednopartijski jugoslavenski režim i njegovo

Cleveland, 16 Februara 1958

Gosp. Ivo TIJARDOVIĆ
Preobrazanska 2/IV
Z A G R E B, Jugoslavija

Poštovani Gospodine Tijardoviću,

U prvom redu mnogo Vam hvala na poslanim slikama, koje će mi neizmjerno mnogo poslužiti. Molim da se izvinete što Vam nijesam odmah odgovorio na Vaše posljednje pismo, no razloga su tome dva. Prvo, izvjesne poteškoće, koje su se pokazale u vezi s Malem Floramye, a drugo, Vaš prijedlog da biste došli ovamo na prikaz operete.

Kao što Vam je poznato, stvar ovakove vrste zahtijeva dogovor svih članova, odnosno Odbora Organizacija, koje priređuju oltavu stvar. Vaše sam pismo s toga donio pred Odbor obih organizacija.

Iako su se svi jednoglasno složili u mišljenju i izrazima najodličnijeg poštovanja spram Vas lično kao umjetnika i kompozitora, smatraju da službeni poziv nebi mogao doći u obzir. U prvom pismu sam Vam bio da je jedan od priređivača Prosvjetni Odbor Hrvatske Seljačke Stranke, koja ovdje već postoji preko trideset godina, a kao što Vam je znano, njeni su politički nazori u potpunosti suprotnosti s današnjim režimom u Jugoslaviji. Nadajmo se, sjedinjenje obih grupa, Prosvjetnog Odbora HRS-a i Hrv. Pjevačkog društva "Slavulj", bilo je učinjeno i moguće na samo jednoj basi, to jest, nije smjelo imati nikakvih izrazajnih političkih oblika, već samo manifestiranje hrvatske kulture. Odbor obih organizacija smatra da bi službeni poziv ovakove vrste, pa makar i nenotice, bio definitivno političko-propagandna stika na oltavu stvar. Moje lično mišljenje je da, iako pod ovakovim okolnostima, u koliko dodje do prikaza MALE FLORAMYE, služiti će na ponos i čast prizorno umjetniku i kompozitoru Ivi Tijardoviću. Zauzditi će Vas vjerojatno izraz "u koliko dodje do prikaza", no gore više sam spomenuo izvjesne poteškoće. Momentalno je najveći problem pitanje tenora, koji je neocekivano mo se otputovati sa Canadom, a drugi problem je Šjor Bepo, koji se momentalno nalazi u bolnici. Ne znam kako se stvar bit će riješena, no ja u nastaviti s radom s ostalim solistima i zborom, te će vrijeme pokazati dali će biti potrebno odgoditi predstavu. No, jasno da su je i ostali članovi nastojati, koliko je to ljudski moguće, da dodje do izvedbe MAJE SJESODA. U najgorjem slučaju morati su ja preuzeti ulogu Mirke. Kao što vidite, problemi su veliki, ali s radom se ipak nastavlja. Jednom bih Vas zato zamolio, kao što ste obećali, da biste poslali prijepis pojedinih instrumenata. Molim Vas da biste mi definitivno javili dali to možete učiniti do 15. Marta, jer bi u protivnom slučaju ukrasnili novi problemi financijske naravi, te bi se mogućnost same izvedbe našla u neagodi i opasnosti.

Cleveland, 16 Februara 1958

-2-

Dozvolite mi da naglasim, da sam duboko uvjeren da će Vama kao vrsnom umjetniku i kompozitoru biti na misli i srcu principijelno izvesti Vaše MALE FLORAMYE u Americi i njen uspjeh, dok sve ostalo mora ostati u pozadini. Mogu li se nadati brzo odgovoru? U naprijed Vam hvala.

Prišite i ovom prilikom izrase mog iskrenog i dubokog poštovanja.

Turelovo pismo Tijardoviću – Cleveland, 16. veljače 1958. godine. / Turel's second reply to Tijardović where he informs him of the reasons for his inability to formally invite him to attend the US staging of *Little Floramye* (16 February 1958).

izigravanje obveza prema međunarodnoj zajednici, preuzetih od jugoslavenske komunističke vlasti prilikom potpisivanja uvjeta pri obnovi jugoslavenske države nakon završetka Drugoga svjetskoga rata, gdje su višestranački izbori bili ključni za uvođenje Jugoslavije u međunarodni svjetski poredak. Stoga, uz jednodušne izraze *najodličnijega* poštovanja Tijardovića kao umjetnika i skladatelja, službeni poziv nije dolazio u obzir.

Turel je naglasio kako je uvjeren da će Tijardoviću kao vrsnom umjetniku i skladatelju biti na umu i u srcu, ponajprije, izvedba Male Floramye u Americi i njezin uspjeh, a ne pozadinska zbivanja. Također ga je upoznao s organizacijskim teškoćama zbog neodgodiva puta tenora u Kanadu, a druga je teškoća bila bolničko liječenje pjevača koji je nastupio u ulozi Šjor Bepa. Unatoč svemu, on i ostali članovi ansambla nastojali su da praižvedba bude u svibnju, a Turel je, u najgorjem slučaju, bio pripravan preuzeti ulogu Mirka. Još je jednom molio maestra, kako je obećao,

da pošalje prijepis partitura pojedinih glazbala, najkasnije do 15. ožujka, jer bi u protivnome iskrsnuli novi novčani problemi, koji bi izvedbu izložili ozbiljnoj opasnosti.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu ne raspolaže korespondencijom iz ožujka i travnja nego Turelovim pismom od 27. svibnja 1958. godine nakon uspjele praižvedbe Male Floramye u Clevelandu, koja se dogodila 18. svibnja pred brojnom publikom, inače naviklom samo na nastupe folklornoga značaja. Opereta je doživjela burno odobravanje na sceni, a izvođači su nekoliko puta pljeskom pozivani na naklon.

Turel je zahvalio, ponajprije, Tijardoviću kao skladatelju, a onda članovima obiju organizacija, koje su dale sve od sebe kako bi uspjeh bio potpun. Napomenuo je kako su troškovi predstave bili golemi, odnosno 2000 \$, no režijski su troškovi, čini se, ipak bili plaćeni. Vratio je maestru poslana fotografije, koje su mu vrlo dobro poslužile, poslao je izvedbenu najavnicu i obećao poslati izvadak iz novina, čim se objavi kritika.

Vrlo pozitivna kritika iz pera Božidara Vučkovića (1911. – 1974.) objavljena je u clevelandskome Zajedničaru 27. kolovoza 1958. godine pod naslovom *Mala Floramye* u Americi. Autor prikaza nije zaboravio ništa – od prostora, glavnih protagonista – do krojača i šaptača, što je osvrtno dalo posebnu dokumentarnu vrijednost, posebno u kontekstu potpunoga nepoznavanja te izvedbe u Hrvatskoj. Budućim istraživačima on je bio poticaj u zaokruživanju slike života i rada glazbene zajednice u Clevelandu.

Opereta je izvedena, pisao je Vučković, u prostranoj amfiteatralnoj dvorani Slovenskoga doma na St. Clairu u interpretaciji dragovoljaca prosvjetne sekcije Hrvatske seljačke organizacije "Matija Gubec" i Hrvatskoga pjevačkoga društva "Slavulj" iz Clevelanda pod stručnim vodstvom Felixa (Nina) Turela. U ulozi Male Floramye i Suzette u drugome činu nastupila je Bruna Slovenec, *živa, jogunasta, vragoljasta i pomalo koketna*. Felix Turel, u dvostrukoj ulozi Mirka i poručnika Petra Petrovića, *dominirao je za vrijeme čitave izvedbe*. Šjor Bepa Pegulu i generala Kekoradjopulosa interpretirao je Viktor Gavrić (1912. – 1996.). Josip Bosnar (Šjor File, 1939. – 2007.) i Vjekoslav Vukovac (Šjor Dane) uspješno su odglumili uloge splitskih ljubavnika, *prijatelja* Šjor Bepa. „Da se širom svijeta tražila bolja Šjora Petronila (majka Male Floramye)“, pisao je Vučković, „ne bi se bolja bila našla od Cecilije Augustić.“ Mira Jazbec († 1987.) ponovno je pokazala velik smisao za glumu. Njezina interpretacija nastrane, *naivne*, ali prodorne strankinje, koju je Šjor Bepo radi *jednostavnosti* zvao Misili-Bisili, a zapravo se zvala Miss Eveline Beautyflower, ostat će dugo u sjećanju. Tonkicu je glumila Mira Ivanišević s *urođenom lakoćom i smislom da u svakoj ulozi dade nešto svoga što upotpunjuje cjelinu*. Maja Fresl (Marica) svoju je ulogu dobro odglumila.

Zvone (Branko Slovenec, 1921. – 2004.) i Marinko (Martin Vajdić), Mirkovi kolege, udovoljili su zahtjevima svojih uloga. *Paleći ferale*, nesretni Šjor Felicijo (Veljko Nastasić) publiku je nasmijao do suza, dok je John Herak Jr. bio pravi *redarstveni organ*. George Zimmermann, u ulozi francuskoga pukovnika, već je svojom pojavom ostavio izvanredan dojam pravoga časnika, vojnika i kavalira, a takav je bio i na pozornici. Njegovi kolege, prvi časnik John Ivšek i drugi časnik Branko Slovenec, kao i američki mornar George Kasunić, s uspjehom su upotpunili govorni i glazbeni dio operete.

scenograf Franko Zagar i vlasuljar Viktor Drobnić. Uz svojega supruga, Mira Turel (1925. – 1991.) *lavovski* je pridonijela uspjehu priredbe, a bila je i izvrsna šaptačica. Vučković je napomenuo kako su libreto i partiture bile naručene iz Hrvatske. Slijedilo je dugo i naporno učenje te vježbanje. Trebalo je pribaviti i odgovarajuću garderobu i pribor jer je bila riječ i o uniformiranim osobama. Istaknut je i doprinos Marije Privore, koja je primadoni šivala haljinu.

Općemu uspjehu organizacije pridonijeli su i ondašnji predsjednik HSS-a u Clevelandu Blaž Kaušić (1892. –

May 27, 1958

Postovani Gospodine Tijardovicu,

Isko s nesto zakasnjenja, uspjelo nam je donijeti pred publiku Clevelanda Malu Floramyu dne 18 Maja u 3 sata poslije podne pred skoro ispunjenom dvoranom.

Kazem "skoro", jer je od 1000 raspolozivih mjesta 700 bilo okupirano. Smatram da je to zamjeran uspjeh tim vise sto ovdasnja publika nije poznavala operetu, a uz to je naucena na prikaze manje vise folklorne naravi. Kao sto sami znate, probijanje leda je uvijek nezamjeran posao.

Malu Floramyu je bila pozdravljena s velikim pljeskom nekoliko puta, a za same predstave na otvorenoj sceni oco se je urnebesni "bravo". To narocito naglasavam, jer ovdje pljesak na otvorenoj sceni nije uobicajena stvar.

U prvom redu hvala za uspjeh ide Vama kao kompozitoru, a onda clanovima obih organizacija, koji su, isko pod smaterskim mogucnostima, dali sve od sebe da bi uspjeh bio garantiran.

Sto se tice materjalne strane ne mozemo se narocito pohvaliti, ali konacno to nije bila glavna svrha predstave. Kao sto sam Vam javio, izdaci su bili ogromni (\$2000), no kako izgleda, rezijske troskove smo pokrili.

U prilogu Vam seljem program, te takodjer vracam slike koje ste mi poslali. Jos jednom mnogo Vam hvala - zaista su nam mnogo posluzile. Cim izadje kritika u ovdasnjim novinama, poslacu Vam izvadak.

Na koncu, zelim se izviniti sto nijesam odgovorio na Vase posljednje pismo, no pripreme oko Male Floramyu, uz pjevanje uloge Mirka, te mojeg svagdenjeg posla, zauzela je moje sve slobodno vrijeme. Osim toga, takoreci do posljednjeg casa, nijesmo znali sa sigurnoscu, dali cemo biti u stanju izvesti predstavu. Samo da Vam navedem jednu od poteskoca - Floramyu je taman u Aprilu obolila, a zamjene nijesmo imali, a da ne govorim o materjalnim dilemama. Takodjer zelim naglasiti da mi je vrlo zao sto se nije moglo urediti da prisustvujete izvedbi, no vjerujem da ce prilike u buducnosti biti pogodnije u koliko jos dodje do ponovne izvedbe.

I ovom prilikom primite moje izrase najiskrenijeg postovanja,

Turelovo pismo Tijardoviću – Cleveland, 27. svibnja 1958. godine.
Turel's letter to Tijardović upon the successful Cleveland staging of *Little Floramyu* (Cleveland, 27 May 1958).

Plesna skupina Ujedinjenih američkih Hrvata znatno je pridonijela stvaranju veseloga karnevalskog raspoloženja u Splitu. Uz glumce, pjevače i plesače, u prikazu su bili i spomenuti dirigent Anton Schubel (1899. – 1965.), pratitelj na glasoviru Božo Ivanuš (1916. – 2007.),

1987.), glavni tajnik Jure Šimunović, Franjo Mihelin i dr. Vučković je prikaz završio riječima: „Čuvajmo svijest pripadništva hrvatskomu narodnom deblu i promičimo kulturne tekovine.”

Ivan Kosić

Little Floramye in America

On 11 September 2000 the National and University Library in Zagreb purchased six letters that passed between a prominent Croatian emigrant Dr. Felix Turel (1921 – 1999) and maestro Ivo Tijardović¹, a great Croatian composer, on the matter of the 1958 staging of Tijardović's operetta *Little Floramye*² in Cleveland, Ohio.

This performance has not been recorded in the available resources on Croatian music history nor is part of any of the known Croatian theatre bibliographies. Equally little is known about a historical background that inspired both *Little Floramye* (*Mala Floramye*) and another one of Tijardović's operettas, *The Split Aquarelle* (*Splitski akvarel*). The backdrop in both cases was provided by a peacekeeping and humanitarian mission carried out by the Allied Forces Fleet headed by the US battle cruiser *USS Olympia* and harboured in Split from 1919 to 1921. During the fleet's two-year stay, Americans brought to Split new atmosphere, a kind of ease, new sports (baseball, basketball) and new forms of dance and music. All these novelties found their way into Tijardović's operettas

as laughter, playfulness, love stories full of merry little twists and turns, American marines and officers, jazz, the One Step, Charleston, the Foxtrot and so on.

Its American premiere in 1958 brought *Little Floramye* to the source of its maestro's original inspiration. Considering that the newspapers of the former state did not dedicate a single line to this event, its 59th anniversary this year in May seemed more than an appropriate opportunity to bring to light the details and circumstances surrounding it. Maestro Tijardović first learned about the preparations for the staging of his operetta from Ivo Vuljević³ upon Mr. Vuljević's return from the USA, where he stayed in relation to a series of concerts performed by the Zagreb Soloists ensemble as part of their US tour. During his stay Vuljević met with Felix Turel, the main organiser of and actor in the US staging of Tijardović's *Little Floramye* who presented to Vuljević the details of the preparations for the operetta's premiere in Cleveland. As a result, Tijardović came into contact with Turel, not only as an author greatly interested in the technical aspects of the staging of his work but also as someone wishing to attend the event itself, which significantly contributed to widespread acclaim Tijardović subsequently received across the American continent.

Right before he sent his letter to Turel on 15 January 1958, Tijardović learned that the organisers of *Little Floramye*'s Cleveland staging had had the operetta's entire orchestral score copied in Zagreb, in which context he was now interested in the details of the US preparations, i.e. who were the members of the production crew (e.g. production manager, soloists, director, choreographer), what was the size of the choir and various other theatrical production details such as costume design, ballet soloists, etc.

In his reply from 21 January 1958, Turel informed

¹ Ivo Tijardović (1895 – 1976), a Croatian composer and conductor, received his musical education in Split and Vienna, where he also studied architecture, and in 1922 graduated from the Zagreb Drama School, today's Zagreb Academy of Dramatic Art. He was also an excellent organiser, stage designer, painter and illustrator. In the period between 1933 and 1941 Tijardović was the National Opera Director and Manager at the Croatian National Theatre in Split, then at the Croatian National Theatre in Zagreb (1945 – 1949) and the 1949–1954 Director of the National Symphony Orchestra, today's Croatian Radio-Television Symphony Orchestra. He wrote orchestral and chamber music, songs, choral and film music, however, he was principally interested in creating works where he could combine music and theatre, primarily operettas. Apart from three operas (*Dimnjaci uz Jadran*, 1951; *Marko Polo*, 1960; *Dioklecijan*, 1969), a musical (*Katarina Velika*, 1960), musical comedy *Doživljaj u Šangaju* (1937) and music for plays *Judita* (1940) and C. Goldoni's *Ribarske svađe* (Quarrels at Chioggia (*Le baruffe chiozzotte*), 1956), Tijardović wrote eight operettas, of which *Mala Floramye* (1926) and *Splitski akvarel* (1928) earned him the greatest acclaim, both critical and public. His librettos are thematically related mostly to the Mediterranean and the region of Dalmatia, Split in particular, while his aesthetics as a composer predominantly relies on Croatia's rich national folklore and traditional musical forms.

² Three-act *Little Floramye* (*Mala Floramye*), the most "Split-flavoured" among other Split operettas and the absolute hallmark of Split, was written by Tijardović in 1926. Its plot is set in World War I, in Split and a small town Quimperville, near Marseille in France. It tells a story of love, the mentality of Split and its sense of humour, and this famous operetta's songs and melodies can still be heard on the streets of Split, as long as nearly a century since its premiere.

³ Ivo Vuljević (1919 – 1987) was one of the founders of the Zagreb Soloists ensemble, Radio Zagreb Chamber Orchestra (one of the forerunners of today's Croatian Radio-Television Symphony Orchestra) and one of the initiators of the Zagreb Music Biennale (Music Biennale Zagreb). As the 1958 – 1965 Director of the Zagreb Opera, 1966 – 1971 Director of the Croatian National Folk Dance Ensemble *Lado* and 1971 – 1986 Director of the *Vatroslav Lisinski* Concert Hall, Vuljević left a deep mark in the sphere of music and culture, both in the case of Zagreb and the entire Croatia. Vuljević's great contribution to Croatian culture is commemorated every year through the presenting of the *Ivo Vuljević Award*, which has been given by the *Jeunesse Musicales Croatia* (*Hrvatska glazbena mladež*) to Croatia's outstanding young musicians since 1988.

Dvopej Misili-Bisili i Šjor Bepa iz operete *Mala Floramyé*. (Split, 1926. – naslovnicu je izradio maestro Tijardović.) / Music score for the duet of Miss Evelyn Beauty Flower (the so-called Misili-Bisili) and Šjor⁴ Bepo, the protagonists of one of the love stories in *Little Floramyé*. The front page was designed by maestro Tijardović himself (Split, 1926).

⁴ „Šjor”, a widespread colloquial form of address in Dalmatia (the major city of which is Floramyé’s Split) that is an elliptical Croatian version of the Italian ‘*signore*’ (‘mister’) (‘*šjora*’ being the female counterpart for ‘*signora*’, or ‘madam’), that appeared as a result of the strong influence of the Italian language in Dalmatia during its being dominated by the Republic of Venice and later Italy.

Tijardović of the financial and production aspects of the entire Cleveland undertaking, emphasising that the production crew had at their disposal quite a modest budget and that the whole initiative was not primarily profit-oriented but driven by the desire to promote Croatian culture in the USA.

His letter reveals that the choir consisted of 15 male and 15 female singers, while Mirko, the operetta's main male character, who Tijardović heard was to be played by Turel, was instead played by "one "original" Split man". Owing to modest financial resources, the orchestra comprised only nine instruments – the flute, clarinet, trumpet, timpani, first and second violin, cello, contrabass and the piano, which were all played by professional American musicians. Turel used the opportunity to ask Tijardović to send the crew scores for individual instruments, which would significantly reduce their production costs.

Another modification to Tijardović's original staging of *Little Floramye* introduced due to technical reasons was the substitution of ballet dancers with a group of Croatian folk dancers wearing traditional costumes. The premiere was scheduled to take place on 4 May 1958 at the grand hall of the Slovene community in Cleveland.

In his second letter to Turel, dated 31 January 1958, Tijardović informs Turel of his wish to take part in the preparations and thus, in cooperation with Turel, directly contribute to the highest quality of the production. His presence, Tijardović thought, would not only be helpful in the staging of *Little Floramye*, but would also contribute to the promotion of Yugoslavia's musical culture and thus reinforce Yugoslavian unity on the American continent. With this purpose and in relation to the US staging of *Little Floramye*, the Central Croatian Immigrant Community in Zagreb would be willing to cover travelling expenses for Tijardović, who would be accompanied on his trip from Zagreb to New York by Professor Rudolf Matz, a prominent Croatian cellist, composer, conductor and pedagogue. Turel would only have to provide for Tijardović's and Matz's accommodation, in which case it was necessary that Turel sends a formal invitation to Tijardović as soon as possible, so that the administrative procedure related to the maestro's travelling arrangements could be dealt with promptly.

In the same letter, Tijardović, who held the orchestra's part crucially important in his operetta, recommended the inclusion in the orchestra of the Hammond organ, adding that he would timely write an adaptation of the original score for a smaller orchestra. On this occasion Tijardović send Turel several photographs from two Zagreb performances of *Little Floramye* – one at the Croatian National Theatre and the other at the Theatre *Komedija*.

Turel's reply, in which he notified Tijardović of the inability to formally invite him to America, is dated 16 February

1958. Turel put forward the letter that Tijardović had sent him to the representatives of two institutions that acted as the organisers and sponsors of the Cleveland staging, i.e. the Educational Committee of the Croatian Peasant Party (*Hrvatska seljačka stranka*) and Croatian Singing Club *Slavulj*. It was thought that Tijardović's visit would bear political rather than cultural connotations which would be contrary to political stances of the Croatian Peasant Party, which opposed the single-party regime of Communist Yugoslavia along with this regime's neglecting of its obligations towards the international community which it took upon itself by formally accepting conditions laid down in the Tito-Šubašić Agreements, which it signed following the end of the Second World War and which stipulated multi-party elections as the key requirement for Yugoslavia's inclusion in the international political system. For these reasons, despite unanimously expressing their deepest respect for maestro Tijardović, these notable representatives of the Croatian community in the US dismissed the possibility of extending a formal invitation.

However, Turel expresses his firm conviction that Tijardović will "keep his mind and heart set" primarily on the success of the US staging of *Little Floramye* instead on anything that could constitute its background. Turel further goes on to inform Tijardović of the organisational difficulties he is facing – namely, the tenor unexpectedly had to travel to Canada and the actor who was cast as *šjor* Bepo ended up in hospital. In spite of all this, Turel and other members of the ensemble proceeded with the preparations, determined to stage the premiere in May, to the point of Turel being ready to take upon himself the role of Mirko, the operetta's main male character. Once again, he pleads with the maestro to send the scores for individual instruments as Tijardović promised, additionally urging him to send them until 15 March at the latest, since otherwise the entire operetta's production would be jeopardised by new financial challenges.

The next letter, following a gap in the correspondence between Tijardović and Turel during March and April, is Turel's letter from 27 May 1958, written upon the successful Cleveland premiere of *Little Floramye*, which took place on 18 May in front of a large audience, until then accustomed only to performances of folk music ensembles. The operetta received rapturous ovations and the performers had to re-enter the stage several times to take a bow before the loudly applauding audience.

Turel expresses his gratitude to Tijardović as the composer, as well as to the members of both organisations sponsoring the operetta's production. Despite mentioning enormous production costs (\$2,000), Turel indicates that it seemed that overhead expenses were covered. He returns to Tijardović the photographs that the maestro sent and that proved to be very useful in the operetta's

preparation, adding with them the operetta's playbill and promising Tijardović that he will send him newspaper reviews as soon as they are published.

A highly favourable review by Božidar Vučković (1911–1974) was published in Cleveland's *Zajedničar (Fraternalist)* on 27 August 1958. Vučković did not leave anything out – from the venue where the premiere was held and the main protagonists to tailors and prompters, which gives his review a particular documentary value, especially considering the absolute lack of coverage of this staging in the maestro's homeland. It may certainly be encouraging and prove most useful for future researchers in their trying to put together a comprehensive picture of Cleveland's Croatian immigrant community's activities in the field of music.

As Vučković wrote, the operetta was staged at the spacious amphitheatre of the Slovene Center and performed by the volunteers of the educational section of the Croatian peasant organisation *Matija Gubec* and Croatian Singing Club *Slavulj* from Cleveland, under the guidance of Felix (Nino) Turel.

L I C A — C A S T		
FLORAMYJE	BRUNA SLOVENEC	
SUZETTE	BRUNO SLOVENEC	
ŠJORA PETRONILA, njezina majka	CECILIJA AUGUSTIC	
TONKICA	MIRA IVANISEVIC	
MARICA kolegice Floramyje	MAJA FRESL	
MIRKO		
PETAR PETROVIĆ, poručnik	FELIX TUREL	
ZVONE	BRANKO SLOVENEC	
MARINKO njegove kolege	MARTIN VAJDIC	
ŠJOR FILE	JOSIP BOSNAR	
ŠJOR DANE	VJEKOSL. VUKOVAC	
ŠJOR BEPO-PEGULA		
KEKORAGJOPULOS - General	VIKTOR GAVRIC	
REDAR	JOHN HERAK Jr.	
ŠJOR FELICIJO, upaljiivač svjetiljki	VELJKO NASTASIC	
MISS EVELINE BEATY FLOWER		
SESTRA-BOLNICARKA Directurica	MYRA JAZBEC	
MARQUIS ARMAND MONFORT		
DE QUIMPERVILLE		
FRANCUSKI PUKOVNIK	G. ZIMMERMAN	
PRVI OFICIR	JOHN I. IVSEK	
DRUGI OFICIR	BRANKO SLOVENAC	
AMERIKANSKI MORNAR	GEORGE KASUNIC	
***		
MASKARE — SESTRE BOLNICARKE — OFICIRI i t. d.		
POLKLORNA PLESNA GRUPA		
"UJEDINJENIH AMERICKIH HRVATA"		
Koreograf: BOZIDAR ABJANIC		
Asistent: GEORGE BALASKO		
***		
„MALA FLORAMYJE“		
		
	BRUNA SLOVENEC	
PATRONS		
Miss. ROSE NEKIC,		
Mr. & Mrs. JOSEPH NEKIC,		
STEVE J. NEKIC,		
Miss. GEORGINA IVANISEVIC,		
Mr. & Mrs. MARTIN VAJDIC,		
Mr. & Mrs. STEPHAN PUPIC,		
Mr. & Mrs. EMIL NEKIC,		
Mr. JOHN STIMAC,		
Mr. & Mrs. JOSEPH PLAVAC,		
Mr. NICK SUDAREVIC,		
Mr. RUDI KAY,		
Mr. & Mrs. JOHN HERAK, Jr.		
BETTER CUT RATE STORE		

Program izvedbe operete *Mala Floramyje*. / A playbill for the US premiere performance of *Little Floramyje*.

"MALA FLORAMYE" U AMERICI

Vajlja se ni sam skladatelj "Male Floramy", popularnu maestro Ivo Tijardović (šjor Ivo) nije sadao da će se njegovo imeznanje, koje mu je primijelo slavu u domovini, jednog dana izvesti i na jednoj američkoj pozornici i tu po hrvatskim iseljenicima, najvećim dijelom obilje pravim amatima.

Ali, kad se srca hrataka složila i obovo prvat može... To su upravo pokazali mladi Hrvati i Hrvatice grada Clevelanda, u saveznoj državi Ohio, koji su s velikim uspjehom odigrali ovu popularnu operetu u pravoj kazališnoj dvorani, prostornoj amfiteatralnoj sali slovenskog Doma na št. Clairu.

Preko tisuća gledalaca iz grada, blizu i dalje okoline je 15. maja poslije podne s velikom pažljivošću i užikom pratilo ovu muzičku igru (operetu).

Mjesecima su talentirani i dobrotvorni prosvjetnici s komisije Hrvatske seljačke organizacije "Matija Gubec" i pjevačkog društva "Slavuji" u Clevelandu ustrajno i s mnogim ljubavi vježbali pojedinačno i skupno pod stručnim vodstvom Felixa (Nina) Turzela. Ne smije se zaboraviti s vama, da su oni na probe dostizali nekako posla, kad im je napreje mir i odmor bio potreban, i zato svi odvra, zaslužuju priznanje i zahvalnost.

U pojedinačnim ulogama, osim su a vika, a drugi s manje uspjeha svoje dijelove otpjevali odnosno odigrali.

U ulogi Male Floramy i Suzanne (u drugom činu nastupila je gdje Slovenec, Nela) i popularna "Bruna", po razgovoru, jogunjasta, vragoljasta, sromalo i koketna, s izvrsnim vrlo slatkim glasom i samostalno interpretaciju dočarala nam je "pravu" Malu Floramy, osakvu kačku u izmama u našem sjećanju s porzornice splitskog i drugih naših kazališta. Felix Turel, u dvostrukoj ulogi Mirka i poručnika Petra Petrovića, bio je u svom ambijentu. Kravan glas, i svim varijantama, izvrsna poljaka, kao čelna na pozornici dominirao je za vrijeme čitave izvedbe. Vajlja se najuspješniji bili oni mušketiri, kad su Mirko, odnosno poručnik Petrović, i njegova ljubav tu Splitu kažu "jubavi" dvojacima i namijenjen pjevali smehovitu ariju "Mirko, moj slatki Mirko". "Kad si negdje sam, daleko u svitu" . . . i t. d.

Interpretaciju šjor Bepa Peggula i generala Kekora, ožjopulosa čel je Viktor Gavrić, a što bi drugi pokraj njega mogao? Jedino što mu se po koji put znači izmazi koje izgovoraka umijete sprišak "šjor", nu sve a svemu Vitor je dobru odigrao nepretenciozno, ljalizavog i nesilno iz njegov splitskog kavalira. I ostala dva "stara koketa", šjor File (Josip Bosnar) i šjor Dane (Vjekoslav Vukovac) naprosto su odigrali uloge prijateljskih ljubavnika, "prijatelja" šjor Bepu. Da se šikom svijetla traziša boja šjora Petronila (majka Male Floramy) ne bi se bolja bila našla od gdje Cecilije Augustić. Kulminirala je u činu kad je na mjestu navodnog "trudesa" njeno kćeri a suuret je došao šjor Bepo, i u mjesto nove avanture "stari koket" je dobio batina od Petronile i dospio u zatvor na oči gled "dobeih" prijatelja šjor File i šjor Dane.

Kao i u svim do sadašnjim nastupima, Mira Jazbec je i ovog puta pokazala veliki umisao na gluma. Njena interpretacija nastane, "naivne" ali prodorne stranjakinje, koju šjor Bepo radi "jednostavnosti" zove Misili-Bisili (a zapravo se zove Miss Evelyn Beautyflower) ostati će dugo u sjećanju Tončicu je igrala Mira Ivanišević a s njom u urođenom i akčedom i smislom da u svakoj ulogi dađe nešto svoga što upotpunjuje cjelinu. I Maja Fresl (Marica) je svoju ulogu dobru odigrala. I Tinkica i Marica podajetlje su nas na ona ljepa i beshrišna vremena "kortedjavanja" na pjesci i po rivi.

Zvone (Branko Slovenec), Marjako (Martin Vajdić),

Mirkove kolege, bili su na višini svojih uloga. Neopretni šjor Feliciju (Veljko Nastasić) paleli "ferale" namijao je od srca publiku, dok je John Herak, Jr. bio pravi "redarstveni organ". George Zimmermann, u ulogi francuskog pukovnika, već svojim pojavom ostavlja izvrsan dojam, pravog oficira, vojnika i kavalira i takav je bio na pozornici. Njegov kolega, prvi oficir (John Ivšek) drugi oficir (Branko Slovenec), kao i Geo. Kasunić (amerikanakl mornar) s uspjehom su upotrijebili kako govorni tako i muzički dio operete.

Plesna grupa Ujedinjenih Američkih Hrvata doprinijela je misno i kreativno veselog karnevalskog raspoloženja u Splitu, gdje misaod na rivi ples, pjeva, ljubje, "U našim krasu je danas cilj svit".

U glumcu, pjevaču i plesu, treba, dakako, spomenuti i ove: dirigenta Anton Schubel, pratilca na klaviru Boju Ivanuš, scenografa Frank Zagara i vlasuljara Viktora Drobnica. Kako su svi oni poznati mušketiri, to je razumljivo da u njima ne treba ništa više reći.

Uz svoga supruga i gdje Mira Turel je doprinijela izvrsni dio uspjehu priredbe, a bila je i izvrsni kaptaf.

Kad čitalac pročita ovaj prikaz, smati se tek dio od svega onoga što bi trebalo znati, jer će ostati ne opisano mnogo osobnih i skupnih napora i trtava koji su predhodili izvedbi Male Floramy. I zato, još nekoliko riječi. Iz ničega se počelo. Libreto, partiture i druge stvari naručene su iz domovine. Zatim je siljalo dugo i mučno učenje i vježbanje, a svdje je vrijeme ona narodna, da ni svi prsti na ruci nisu iznaki. . . ali Nina je bio utrajan, a svi ostali podulni, napose žene. Trebalo je zatim pribaviti odgovarajuću garderobu na pribor, jer u igru silne i unificirana lica. Kako se približavao dan predstave, trebalo se misliti da i scenarij bude što vjerniji originalnom ambijentu operete, a tu onda silaz "baluni", "roketi", konfeti, "ferali", i to na splitskoj rivi. . . u koju su privremeni vapori, hrodići i barke. Za drugi čin trebalo je inscenirati dvoranu jednog francuskog kluba, a u trećem činu Tončičinu kuću, u Splitu.

Puno bi prostora trebalo da se o svakom koji je u ovom zasluseni i jedninstvenom pohrvatu učestvovalo nešto kažu, pa zato neka je hvala i svima onima koji su prodavali silaznice, raspalerali plakate, organizirali dolazak grupa i bilo na koji drugi način doprinijeli svojoj oboli. I kad smo već kod toga treba spomenuti gdje Mariju Privora, koja je silvala opravu primadolni i drugu pomoć ukazala. Kao i u svakoj drugoj hrvatskoj priredbi, naši prvaci Blah Kandić, predaj, organizacije HES-a u Clevelandu i usorna mu družica, pa naš glavni tajnik Jure Šimunović sa surrugom Maricom, Franjo Mihelin i drugi predvođili su u bodrenju i snali su sasakati rukave kad je i gdje je trebalo.

Osim moralnog uspjeha, kako čujemo, i materijalni nije izostao i zato je bilo na mjestu da se sudionik ovog napora počastilo.

Možemo biti ponosni na našu braću i sestre u Clevelandu. Mnogi su od njih članovi i članice Hrvatske Bratstva Zajednice. Čuvajmo svijest pripadništva hrvatskom narodnom duhu i promišljamo hrvatske kulturne, takovine.

Božidar Vučković

the US marine, all successfully contributed to both the operetta's plot and libretto.

The dance ensemble (*Ujedinjeni američki Hrvati*) succeeded in creating the festive atmosphere characteristic of the Split carnival. In his review Vučković also included the conductor Anton Schubel (1899 – 1965), piano accompanist Božo Ivanuš (1916 – 2007), stage designer Franko Zagar and wig master Viktor Drobnić. Turel's wife, Mira Turel (1925–1991), "made a tremendous contribution to the successful staging of the operetta, her hard efforts making a lion's share of its preparations". Mrs. Turel also made an excellent prompter.

Indicating that the libretto and score were obtained directly from the operetta's homeland, Vučković continues to describe the long and hard process that followed – the provision of the adequate costumes and stage props, in which context Ms. Marija Privora was particularly mentioned as the dressmaker for the prima donna. Other contributors to the organisational aspects of the staging were Blaž Kaušič (1892–1987), the then President of the Croatian Peasant Party in Cleveland, the Party's general secretary Jure Šimunović, Franjo Mihelin and many others. Having listed all who lent a helping hand in any way with this worthy undertaking, Vučković closed his review by inviting all Croats "to safeguard the awareness of their stemming from Croatia's national tree and promote its cultural achievements."

Zajedničar – glasilo Hrvatske bratske zajednice u Americi, Pittsburgh (Pennsylvania), LIII(1958), br. 35, str. 3 (srijeda 27. kolovoza 1958.) / A detailed review on the US staging of *Little Floramy* published in *Zajedničar (Fraternalist)*, the official journal of the Croatian Fraternal Union of America (Pittsburgh, Pennsylvania, 27 August 1958, issue 35, page 3).

Nela Marasović

Projekt Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku

Uvidjevši vlastitu mogućnost u brojnosti korisnika mlađe životne dobi, a s obzirom na položaj središnje hrvatske knjižnice, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu pokrenula je u svibnju 2016. godine projekt [Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku](#).

„Temeljni su ciljevi projekta *Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku* izobrazba korisnika Knjižnice, njihovo osvješćivanje i senzibiliziranje o temi, uključivanje u određene programe, populariziranje programa organizacija s područja zaštite i očuvanja prirode te predstavljanje rezultata njihovih znanstvenih istraživanja, stručnih radova, nakladništva i projekata. Zadatak je u Knjižnicu

privući što veći broj korisnika i zainteresirane javnosti kako bismo im sudjelovanjem u odabranim programima usadili nove vrijednosti i navike“, istaknula je dr. sc. Tatijana Petrić, glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, na predstavljanju Projekta medijima, održanome u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 6. svibnja 2016. godine. Tom je prigodom predstavljen i uvodni program Projekta – izložbeni prostori nacionalnih parkova Risnjak, Paklenica i Krka te Parka prirode Kopački rit, koji su bili postavljeni u korisničkom prostoru Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu na trećem katu.

Fotografija / Photo by: Drago Marguš, Javna ustanova "Nacionalni park Krka".
Izložba *Krka – tajne podzemlja* o biospeleološkim istraživanjima. /

The River Krka: Secrets of the Underground exhibition, presenting the findings of bio-speleological research in the Krka National Park and its surrounding area.

Knjižnice – predvodnice u ekološki održivome razvoju

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 8. studenoga 2016. godine održan je i okrugli stol o temi Zelene knjižnice kako bi se osvijestilo javnost o projektima koje provode knjižnice u Hrvatskoj, preuzimajući tako društvenu ulogu i odgovornost knjižnica kao predvodnika u ekološki održivome razvoju. Okrugli je stol moderirao Mladen Iličković, autor i urednik emisije *Eko zona*, koji je tom prigodom istaknuo važnost umrežavanja ustanova različitih profila koje imaju istu svrhu – poučiti i informirati te tako osvijestiti o potrebi ekološkoga djelovanja.

U razgovoru o zadanoj temi sudjelovali su glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, predsjednik Radne grupe za Zelene knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva, predstavnik Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost te predstavnik Hrvatske agencije za okoliš i prirodu.

Suradnja s Javnom ustanovom „Nacionalni park Krka“

Suradnja s Javnom ustanovom „Nacionalni park Krka“, započeta uvodnim programom, nastavljena je u lipnju, organizacijom izložbe [Burnum – arheološko blago Krke](#), u sklopu koje su predstavljena arheološka istraživanja, te u rujnu izložbom [Krka – tajne podzemlja](#) o

biospeleološkim istraživanjima, a završila je izložbom [Voda i krš – fenomenije rijeke Krke](#). Tom je prigodom predstavljena povezanost cijeloga ovog ekosustava. Ove, 2017. godine, suradnja je nastavljena tijekom veljače, predstavljanjem knjige [Antička baština na novčanicama mediteranskih zemalja](#), uz otvorenje istoimene izložbe. Zbirka novčanica predstavljena u knjizi zorno pokazuje kako su arheologija i kulturna baština bitne za državni suverenitet i narodni identitet.

U sklopu ove suradnje pripremljena je i virtualna izložba [Prošlost i sadašnjost Krke](#), koja je dostupna u sklopu portala Virtualne izložbe Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, kojom se želi predstaviti kulturno-povijesna i prirodna baština rijeke Krke i njezina porječja te djelovanje Nacionalnoga parka Krka.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu nastavit će s aktivnostima na Projektu jer zelena knjižnica u svim oblicima poslovanja donosi samo napredak, čemu i težimo.

Svečano otvorenje izložbe *Burnum – arheološko blago Krke*. / The opening of the *Burnum – The Archaeological Treasures of Krka* exhibition.

Virtualna izložba *Prošlost i sadašnjost Krke*. / *Krka – Now and Then (Prošlost i sadašnjost Krke)*, a virtual exhibition on view as part of the National and University Library in Zagreb Virtual Exhibitions portal.

Zbirke iz južne i istočne Europe u Europeani: suradnja NSK i TEL-a

Jedan je od uspješnih projekata koje je Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu (NSK) ostvarila u 2016. godini projekt *Zbirke iz južne i istočne Europe u Europeani – Collections of the South and East Europe in Europeana* (CSEEE). Projekt je proveden u suradnji NSK i Europske knjižnice – *The European Library* (TEL).

Europska je knjižnica tijekom 2015. godine provela analizu dostupnosti digitalne građe iz europskih nacionalnih knjižnica u Europeani. Rezultati su pokazali kako je digitalna građa iz nacionalnih knjižnica koje su članice [Konferencije ravnatelja europskih nacionalnih](#)

i sveučilišna knjižnica u Zagrebu predložila projekt pod nazivom *Zbirke iz južne i istočne Europe u Europeani*. Kao suradnice u Projektu pozvane su nacionalne knjižnice iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Makedonije, Moldavije, Slovenije i Srbije. Nacionalna i sveučilišna

Suradnice u projektu CSEEE Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu bile su nacionalne knjižnice iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Makedonije, Moldavije, Slovenije i Srbije. / *Collections of the South and East Europe in Europeana* project was carried out by the National and University Library in Zagreb as project coordinator, with the national libraries of Albania, Bosnia and Herzegovina, Montenegro, Macedonia, Moldova, Slovenia and Serbia acting as project partners.

[knjižnica – Conference of European National Librarians \(CENL\)](#), ali nisu članice Europske unije, zastupljena u vrlo niskome postotku. Iz toga je razloga Europska knjižnica istraživala načine i mogućnosti na koje bi se što više metapodataka digitalne građe iz nacionalnih knjižnica jugoistočne Europe uvrstilo u Europeanu.

S obzirom na dugogodišnju uspješnu suradnju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Europske knjižnice i Europeane, TEL je pozvao NSK da osmisli projekt kojim bi se ostvarili navedeni planovi te je Nacionalna

knjižnica u Zagrebu bila je koordinator Projekta, a Nacionalna i sveučilišna knjižnica Slovenije i Nacionalna knjižnica Srbije, zbog svojega višegodišnjeg iskustva u pripremi i slanju metapodataka u Europeanu, imale su podupiruće uloge.

Projekt je započeo krajem 2015. godine prikupljanjem podrobnih podataka o digitalnim zbirkama u nacionalnim knjižnicama koje se sudjelovale u Projektu te je provedena analiza prikupljenih podataka. Rezultati analize otkrili su kako se u knjižnicama, uključenima u Projekt,

PICTURE THIS!

Vintage postcards of Southeastern Europe

Rezultati projekta CSEEE predstavljeni su široj javnosti i u Europeaninoj virtualnoj izložbi *Picture this! Vintage Postcards of Southeastern Europe* koja je dostupna na portalu Europeane od ožujka 2017. godine. / The results of the CSEEE project may be seen as part of *Picture this! Vintage Postcards of Southeastern Europe*, a virtual exhibition on view on Europeana since March 2017.

koriste različiti standardi, različiti sustavi za upravljanje digitalnim sadržajima, ali i da postoje velike razlike u kvaliteti dostupnih digitalnih sadržaja i metapodataka. Uz to, knjižnice su imale teškoća s nedostatnom tehničkom podrškom i novčanom potporom.

Iz navedenih je razloga odlučeno da temeljno načelo rada na Projektu bude individualni pristup – izravan rad sa svakom pojedinačnom knjižnicom u pripremi njihovih digitalnih zbiraka za slanje u Europeanu. Svaka je knjižnica, koja je sudjelovala u Projektu, usko surađivala sa stručnjacima iz TEL-a i Europeane te rješavala teškoće koje su imali pri radu s digitalnim sadržajima.

Kako bi se suradnici u Projektu dodatno upoznali sa smjernicama i procesima dostave podataka u Europeanu, ali i razmijenili iskustva te učili na primjerima dobre prakse, organizirane su dvije radionice. Prva se radionica održala u Nacionalnoj knjižnici Srbije 11. i 12. svibnja 2016. godine. Radionica je bila posvećena pripremi metapodataka digitalne građe. Sudionici radionice upoznati su sa smjernicama za dostavu digitalnih sadržaja i metapodataka u Europeanu ([Europeana Publishing Framework](#)) te [Zbirkama Europeane \(Europeana Collections\)](#). Kolege iz Narodne knjižnice Srbije prikazali su načine na koje oni pripremaju metapodatke digitalne građe za slanje u Europeanu te su održana detaljna izlaganja o formatima [Europeana Data Model \(EDM\)](#) i MARC XML.

Druga je radionica održana 19. i 20. listopada 2016. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici Slovenije radi upoznavanja sudionika s procesom agregiranja podataka za Europeanu. Na početku radionice, predstavnici TEL-a izvijestili su o aktivnostima TEL-a i prijenosu podataka u

Europeanu, predstavili [Europeana Data Exchange Agreement](#) te dokumentaciju povezanu s autorskim pravima i uporabom digitalne građe. Predstavnici Nacionalne i sveučilišne knjižnice Slovenije prikazali su na temelju svojega primjera dobre prakse kako se agregiraju i šalju podatci u Europeanu.

Projekt *Zbirke iz južne i istočne Europe u Europeanu* završio je u prosincu 2016. godine s vrlo uspješnim rezultatima. S obzirom na način rada i visoku motiviranost svih uključenih suradnika, svaka je nacionalna knjižnica do kraja Projekta pripremila i poslala metapodatke svojih digitalnih zbiraka u Europeanu. Krajnji je rezultat Projekta 19 novih digitalnih zbiraka u Europeanu, kao i pomagala, te znanje koje su suradnici stekli tijekom rada na Projektu, što im omogućuje da ubuduće samostalno izravno dostavljaju podatke Europeanu.

Rezultati Projekta predstavljeni su široj javnosti i u Europeaninoj virtualnoj izložbi [Picture this! Vintage Postcards of Southeastern Europe](#) koja je dostupna na portalu Europeane od ožujka 2017. godine. Za izložbu su odabrane stare razglednice gradova iz osam država koje su sudjelovale u Projektu, a koje su postale dio Europeane kao izravan rezultat projekta CSEEE. Iz svake su države predstavljene tri razglednice na kojima se nalaze motivi iz bogate kulturne i prirodne baštine jugoistočne Europe. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu na izložbi je predstavila stare razglednice Dubrovnika, Pule i Splita. Istražujući gradove jugoistočne Europe, svaki posjetitelj virtualne izložbe može pronaći izvrsne priče i otkriti brojne zanimljive sadržaje koji se nalaze u bogatim digitalnim zbirkama nacionalnih knjižnica, a koje se objedinjene mogu pronaći na portalu Europeane.

Cooperation

Nela Marasović

NSK Project: Green Library for Green Croatia

Recognising the large number of its younger users as an important factor in shaping its programmes and activities, in May 2016 the National and University Library in Zagreb, as the central Croatian library, launched its [Green Library for Green Croatia project](#).

“The project’s principal objectives are the heightening of our users’ awareness in relation to environmental issues and the prompting of their active involvement in

research papers, etc. Our task here is to attract the attention of as many of our users and members of the wider public as possible in order to make them interested in various environmental initiatives, as a result of which they will hopefully start adopting new values and habits,” said Tatijana Petrić, Director General of the National and University Library in Zagreb, at the project’s public presentation on 6 May 2016. The project’s launching

Sudionici okrugloga stola *Zelene knjižnice* (slijeva nadesno): Ivan Kraljević, predsjednik Radne grupe za Zelene knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva, dr. sc. Tatijana Petrić, glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Anamarija Brstilo, viša samostalna suradnica Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, mr. sc. Mira Zovko, rukovoditeljica Odjela za dokumente zaštite okoliša iz Hrvatske agencije za okoliš i prirodu, te Mladen Iličković, moderator. / Participants in the *Green Libraries* roundtable (left to right): President of the Croatian Library Association *Green Libraries* Working Group Ivan Kraljević, Director General of the National and University Library in Zagreb Tatijana Petrić, Senior Associate at the Environmental Protection and Energy Efficiency Fund Anamarija Brstilo, Head of the Environmental Documents Department at the Croatian Agency for the Environment and Nature Mira Zovko, and moderator Mladen Iličković.

programmes focusing on the preservation of the global environment. Likewise, with Green Library for Green Croatia we wish to popularise programmes conducted by organisations operating in the field of the protection and preservation of nature, present to the wider public the results of their projects, findings published in the related

was followed by the opening of specially arranged exhibition spots in the Library’s user areas presenting Croatia’s three national parks and one nature park – national parks [Risnjak](#), [Paklenica](#) and [Krka](#) and the [Kopački rit Nature Park](#).

Libraries – leading the way towards sustainable development

On 8 November 2016 the National and University Library in Zagreb hosted *Green Libraries*, a roundtable organised with the aim of bringing public attention to projects of Croatian libraries which they run as a way of fulfilling their social role and taking on their responsibility in the promoting and fostering of environmen-

Predstavljanje projekta Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku medijima. / Press tour organised as part of the launching of the NSK Green Library for Green Croatia project.

tally sustainable development. The round table was moderated by Mladen Iličković, author and director of *Eko zona*, an environmental issues oriented programme broadcast on the Croatian Radio-Television, who emphasised the significance of creating a strong network of public institutions having different profiles but nevertheless sharing the same goal – the education and informing of the public of important environmental issues and in this way raising public awareness of the need for active involvement in relation to the settling of these issues.

Roundtable participants included Director General of the National and University Library in Zagreb, President of the Croatian Library Association *Green Libraries* Working Group as well as the representatives of [Croatia's Environmental Protection and Energy Efficiency Fund](#) and [Croatian Agency for the Environment and Nature](#).

Cooperation with the Krka National Park

After the Library's cooperation with the Krka National Park during the project's introductory stage, the two institutions' joint activities continued in June 2016, when they organised [Burnum – The Archaeological Treasures of Krka \(Burnum – arheološko blago Krke\)](#), an exhibition featuring the treasures of an archaeological site located in

the Krka National Park. In September 2016, the Library hosted [River Krka: Secrets of the Underground \(Krka – tajne podzemlja\)](#), an exhibition presenting the results of bio-speleological research conducted in the Park and its surrounding area. Last year's cooperation ended with an exhibition having as its theme the interconnectedness of the Park's entire ecosystem (*Voda i krš – fenomeni rijeke Krke*). In February 2017, the Library hosted a special programme presenting a book with an accompanying exhibition spotlighting the heritage of classical antiquity as captured on the banknotes of Mediterranean countries (*Antička baština na novčanicama mediteranskih zemalja*). The featured selection of banknotes vividly showed how archaeology and cultural heritage are used as powerful symbols in proclaiming national sovereignty and preserving national identity.

Another result of the Library's cooperation with the Krka National Park is a virtual exhibition [Krka – Now and Then \(Prošlost i sadašnjost Krke\)](#). The exhibition, which may be viewed as part of the National and University Library in Zagreb *Virtual Exhibitions* portal, presents rich cultural and natural heritage in the region surrounding the river Krka and its basin, along with the national park's activities in this area.

Wishing to further increase the benefits already gained from this project, the National and University Library in Zagreb will continue to expand it in the forthcoming years.

Collections of the South and East Europe in Europeana – the CSEEE project

{ Collections of the South and East Europe in Europeana – CSEEE was one of the successfully completed 2016 projects of the National and University Library in Zagreb which the Library carried out in cooperation with The European Library (TEL).

During 2015, The European Library analysed the extent to which digital resources from individual European national libraries are available on *Europeana*'s portal. The results showed that the digital resources from national libraries included in the [Conference of European National Librarians \(CENL\)](#) in countries that are not EU member states are insufficiently included in the portal's collections. Faced with such results, the representatives of The European Library searched for ways and possibilities to include in *Europeana* as many digital resources as possible from national libraries in south-east Europe.

Relying on a years-long successful Library's cooperation with TEL and *Europeana*, TEL invited the Library to organise a project through which the collections of these national libraries would be adequately represented as part of *Europeana*. As a result, [Collections of the South and East Europe in Europeana](#) was carried out by the National and University Library in Zagreb as project coordinator, with the national libraries of Albania, Bosnia and Herzegovina, Montenegro, Macedonia, Moldavia, Slovenia and Serbia acting as project partners. Owing to their previous experience in the preparation and delivery of metadata to *Europeana*, the Slovenian and Serbian na-

Prva radionica, održana u Nacionalnoj knjižnici Srbije 11. i 12. svibnja 2016. godine, bila je posvećena pripremi metapodataka digitalne građe. / The first workshop organised as part of the CSEEE project and focusing on the preparation of metadata accompanying digital content was held on 11 and 12 May 2016 at the National Library of Serbia.

tional libraries provided special support for the project. The project started at the end of 2015 with the gathering of detailed data on the digital collections of the national libraries included in the project and a subsequent data analysis. The results of the analysis indicated that there were considerable differences in formats that these libraries used for describing and processing their digital resources, as well as in their digital content management systems, and that the quality of available digital content and metadata varied considerably. Furthermore, the libraries were experiencing difficulties related to insufficient technical and financial support in this context.

For all these reasons the libraries were approached separately and specialists from TEL and *Europeana* directly assisted each of them in the preparation of their digital content for its inclusion in *Europeana* as well as in resolving any project-related difficulties.

In order to better acquaint the libraries with guidelines and processes associated with the delivery of data to *Europeana*, as well as to enable project partners to share their experiences and more thoroughly analyse examples of good practice, two project workshops were organised. The first workshop was held at the National Library of Serbia on 11 and 12 May 2016 and focused on issues related to the preparation of metadata accompanying digital content. Workshop participants were presented with [Europeana Publishing Framework](#), a set of guidelines for the delivery of digital content and metadata to *Europeana*, and learned more about *Europeana Collections*. Representatives from the National Library of Serbia presented ways in which they prepare metadata for the delivery of their Library's digital content to *Europeana*, and the workshop programme included a lecture providing detailed information on the [Europeana Data Model \(EDM\)](#) and MARC XML standards.

The second workshop took place on 19 and 20 October 2016 at the Slovenian National and University Library and its content addressed various details related to the process of aggregating data for the purpose of their inclusion in *Europeana*. As part of the workshop programme, TEL representatives delivered a report on TEL activities and the related transfer of data to *Europeana*, presented [Europeana Data Exchange Agreement](#) and relevant documentation concerning copyright and the use of digital content. Based on their experience as *Europeana's* content provider, the representatives of the Slovenian National and University Library presented examples of good practice in the aggregation of data and their delivery to *Europeana*.

The CSEEE project ended in December 2016, yielding successful results. Owing to its approach and the enthusiasm of all project partners, each national library managed to prepare and deliver to *Europeana* metadata

accompanying their digital collections. Their efforts have not only led to 19 new digital collections on *Europeana*, but to the gaining of some other permanent benefits, since the tools and knowledge that all partners have acquired as part of this project will enable them to independently continue enriching Europe's number one digital library, museum and archive.

The results of this project have been presented to the wider public through *Europeana's* virtual exhibition [Picture this! Vintage Postcards of Southeastern Europe](#), which has been available on the *Europeana* portal since March 2017. The exhibition features a selection of old postcards from 8 cities representing the countries whose libraries took part in the CSEEE project which have become part of *Europeana's* collections as a direct result of the project. Each country is represented by three postcards highlighting motifs from rich cultural and natural heritage of south-east Europe. The National and University Library in Zagreb presented the old postcards of Dubrovnik, Pula and Split, whose beautiful panoramas and interesting stories, along with details about other cities of south-east Europe presented as part of the digital collections of other national libraries, may be explored in great detail by exhibition visitors, and for that matter, all users of *Europeana*.

Druga radionica, održana u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici Slovenije 19. i 20. listopada 2016. godine, organizirana je radi upoznavanja sudionika s procesom agregiranja podataka za Europeanu. / The second workshop organised as part of the CSEEE project was held at the Slovenian National and University Library on 19 and 20 October 2016 and focused on details concerning the process of the aggregation of data for their inclusion in *Europeana*.

Charlotte Frank

Donacija plakata Mirka Ilića Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

Grafička zbirka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu donacijom Krešimira Penavića, istaknutoga hrvatskog dobrotvora i filantropa, postala je bogatija za 37 plakata Mirka Ilića. Taj hrvatski ilustrator, dizajner, crtač i autor stripa tijekom zadnja četiri desetljeća djelovanja prepoznat je od svih bitnijih umjetničkih i kulturnih ustanova, pa tako i od Muzeja moderne umjetnosti u New Yorku, koji je 2015. godine otkupio i uvrstio čak 38 plakata ovoga autora u svoj fond.

Donacijom Krešimira Penavića preko Zaklade *Aliis In-serviando Consumer Foundation Inc. (AIC Foundation)* broj je plakata Mirka Ilića u *Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu* dosegnuo do broja 55. Osim darovanih plakata, taj broj uključuje i plakate nastale krajem 70-ih i tijekom 80-ih godina za Zagrebačko satiričko kazalište *Jazavac*, Kazalište *Teatar & TD* i dr., a koji su u fond Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pristizali na temelju Zakona o obveznome primjerku. Kako Zakon o obveznome primjerku u to vrijeme nije bio dovoljno učinkovit da bi pristigli svi plakati nastali u vrijeme kada je autor stvarao u Hrvatskoj (1976. – 1986.), prikupljena produkcija autora iz toga je vremena ostala nedostatna. Upravo zbog toga iznimno veseli ova donacija koja upotpunjuje opus autora svjetskoga glasa radovima nastalima u Americi.

Bitan dio povijesti hrvatskoga dizajna

Mirko Ilić svoj je profesionalni životni put započeo u Zagrebu te je vrlo brzo stekao kulturni položaj u Hrvatskoj, kao i na prostorima bivše Jugoslavije, i to kao utemeljitelj Novoga kvadrata, koji okuplja crtače stripa bliske glazbenomu pokretu *Novi val* iz 80-ih, kao ilustrator i crtač stripa u omladinskome listu *Polet*, kao dvadesetogodišnji urednik stripa u istoimenome časopisu, kao autor omota ploča najpopularnijih glazbenih sastava toga vremena, *singlica* te albuma ploča Prljavoga kazališta, Azre, Bijeloga dugmeta, Xenije, Filma i dr., kao autor industrijskoga di-

zajna te dizajna knjiga. Nakon toga slijedila je produkcija plakata, naslovnica i ilustracija za časopise *Danas* i *Start*. Sve to predstavlja bitan dio povijesti hrvatskoga dizajna, dio koje su i Ivan Picelj, Mihajlo Arsovski, Boris Ljubičić i Boris Bućan.

Mijenjajući te osuvremenjujući dizajn svega spomenutog, Mirko Ilić postaje jedan od najistaknutijih autora hrvatske dizajnerske i umjetničke scene. Zbog brzoga uspona, nazočnosti i popularnosti u različitim medijima, njegov životopis ponekad nalikuje na scenarij uspona neke rock-zvijezde. Pun vlastite karizmatičnosti i energije, u stalnoj je potrazi za novim i jedinstvenim rješenjima.

Ilićev međunarodni uspjeh

Svoj talent Ilić potvrđuje i u Španjolskoj, Francuskoj te Italiji, objavljujući ilustracije i stripove u tada najčitanijim novinama i časopisima. Godine 1986. odlazi u Sjedinjene Američke Države kako kaže zbog *obijesti*,¹ na vrhuncu slave, tražeći uvijek nove profesionalne izazove. U New Yorku upoznaje Milтона Glassera, najpoznatijega američkog suvremenog dizajnera, koji ga uvodi u poslovni svijet New Yorka, te uskoro počinje ilustrirati najčitanije američke novine. Naslovnice, ilustracije/komentari u časopisima *Time*, *The New York Times*, *The New York Times Book Review*, *Wall Street Journal*, *The Washington Post* i dr., svjedoče o njegovoj iznimnoj dizajnerskoj inteligenciji. S vremenom postaje umjetnički direktor međunarodnoga izdanja magazina *Time*, a to je bilo njegovo prvo stalno radno mjesto, no tu se zadržava razmjerno kratko, te dosegnuvši neke od ciljeva, zamjenjuje ih novima. Godine 1993. utemeljuje studio *Oko & Mano*, dok krajem 1995. utemeljuje studio *Mirko Ilić Corp* u središtu Manhattana.

¹ ***: *Obijest novog početka*, u: *Nedjeljna borba*, br. 14 – 15, ožujak 1987., u: Kršić, Dejan: *Mirko Ilić, strip – dizajn – ilustracija – multimedija 1975. – 2007.*, AGM, Profil, Zagreb, 2008., str. 154.

14. međunarodna izložba crteža – strip crtež (1998.). /
14th International Exhibition of Drawings – Comics (Museum of Modern and Contemporary Art, Rijeka, 1998/1999).

Izlaganje darovanih plakata na ekonomske i društvene situacije u svijetu

Darovani plakati Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu različitih su tematika. Među njima nalaze se plakati za svjetska kulturna događanja, kao što su *The 50 Annual Golden Globe Awards* (1993.), *27th Annual Humana Festival of New American Play* (2003.), *14. međunarodna izložba crteža – strip crtež* (1998.), plakati za vlastite izložbe – *Mirko Ilić* (1987.) te za izložbe pojedinih hrvatskih umjetnika, kao npr. Davora Vrankića (2010.). Iznimno je zanimljiva skupina političkih plakata koji se pozivaju na politička događanja te na ekonomske i društvene situacije u svijetu. Plakat *Make Fuel Efficiency Our Gulf strategy* (1990.), c/b ilustracija objavljena u *New York Timesu* s podrugljivim komentarom rata u Zaljevu, prikazuje dva uspravljena lijesa iz kojih se pretače nafta u limuzinu. Ilustracija je *reciklirana* u antiratni plakat s dodanim okvirom s elementima i bojama američke zastave. Također, tu su plakati *Still standing*, ilustracija je komentar na rušenje Svjetskoga trgovačkog centra – WTC-a u New Yorku (2004.), *Tolerance is Holy*, plakat koji je nastao u sklopu Gay Pridea

u Jeruzalemu, u suradnji s Danielom Youngom (2005.), *Darfur poster*, koji je nastao kao reakcija na genocid u Darfuru (2006.), *Radioactive waste from nuclear power...* (2010.) i dr.

Jedinstvenim, jasnim idejnim rješenjima autor koristi mogućnosti masovnog medija za promicanje komentara i angažiranih poruka suvremenih u vremenu u kojem živimo. Vješto se snalazeći u mediju plakata, u kojem slika igra odlučujuću ulogu, ali i u kojem je potrebno pomiriti i zahtjeve naručitelja, kao i publike kojoj je namijenjena, Mirko Ilić oblikuje plakate koji ostaju prepoznati, drukčiji u grafičkim i idejnim rješenjima, te nikada šablonizirani.

Izražavanje mišljenja preko metaforičkih konstrukcija

Treba izdvojiti darovane plakate promidžbene kampanje Slobodne Dalmacije i njihov redizajn (2003.). U nekim rješenjima preko c/b fotografiranih portreta starijih muškaraca i žena položen je novi izgled novina u boji. U inačici rješenja, preko usana staraca montirao je žarbo crvenu naljepnicu s natpisom *Slobodna Informacija*, što je provokativno, a ujedno i duhovito rješenje. Treba

27th ANNUAL HUMANA FESTIVAL OF NEW AMERICAN PLAYS MARCH 2 - APRIL 13, 2003

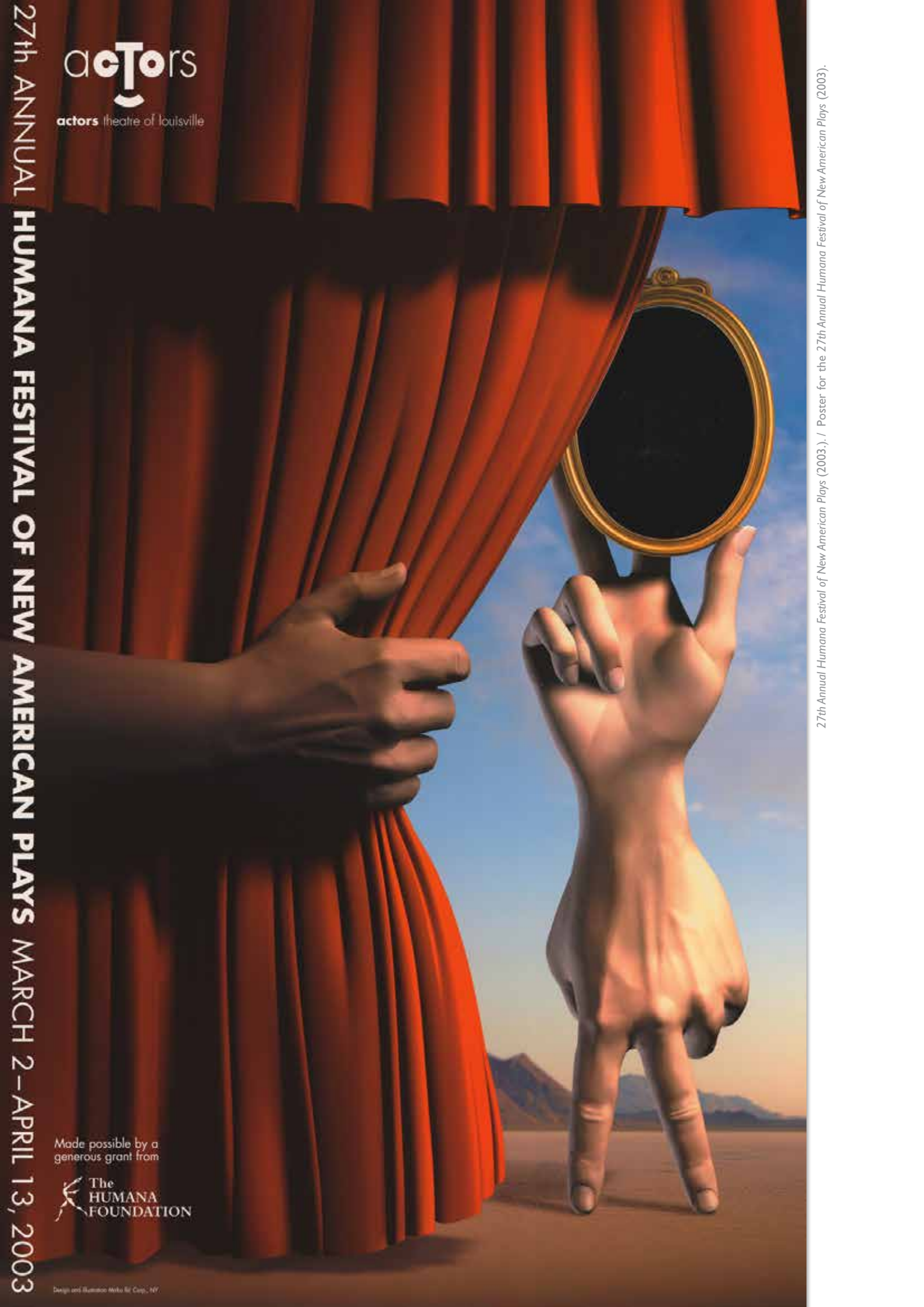
actors
actors theatre of louisville

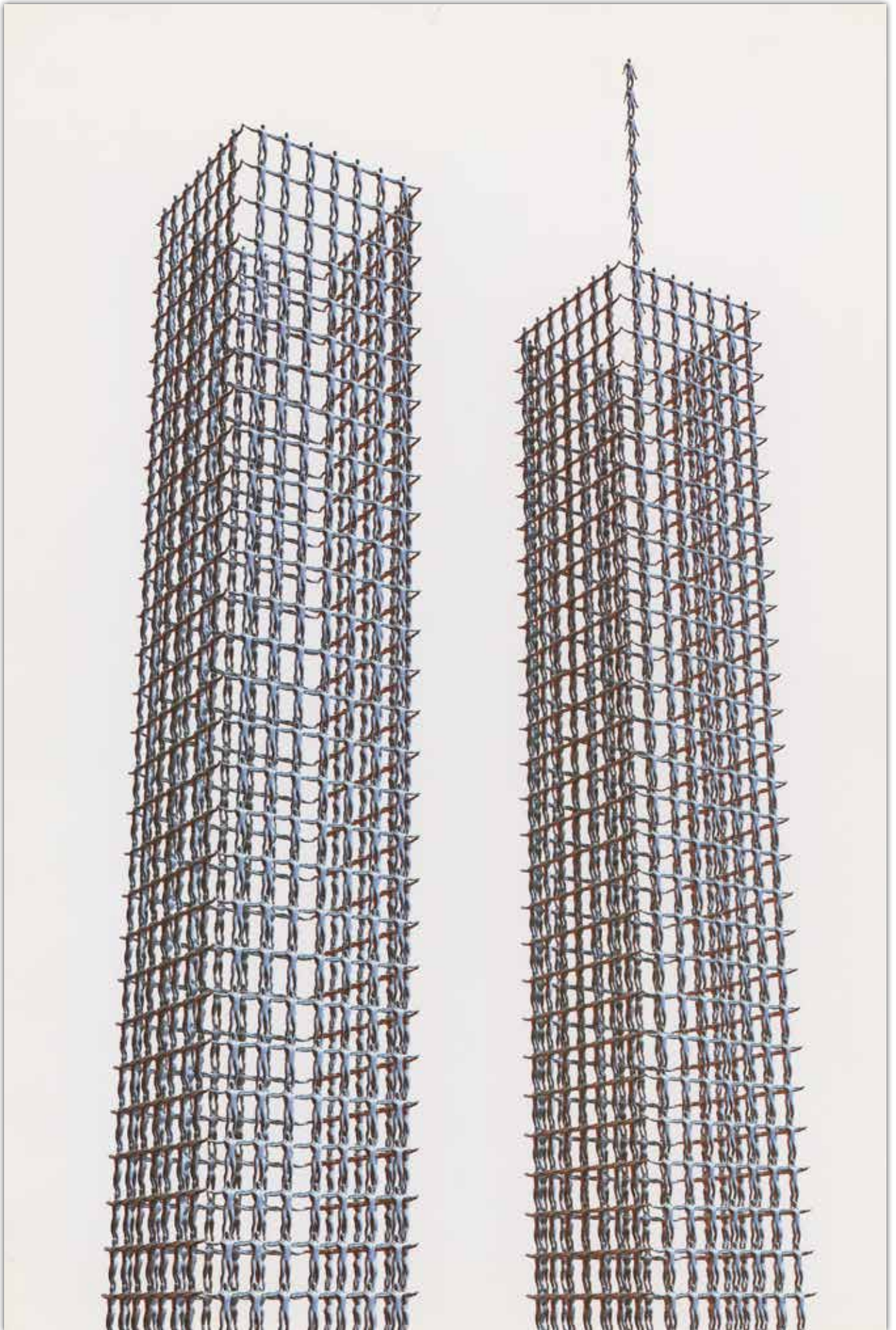
Made possible by a
generous grant from

The
HUMANA
FOUNDATION

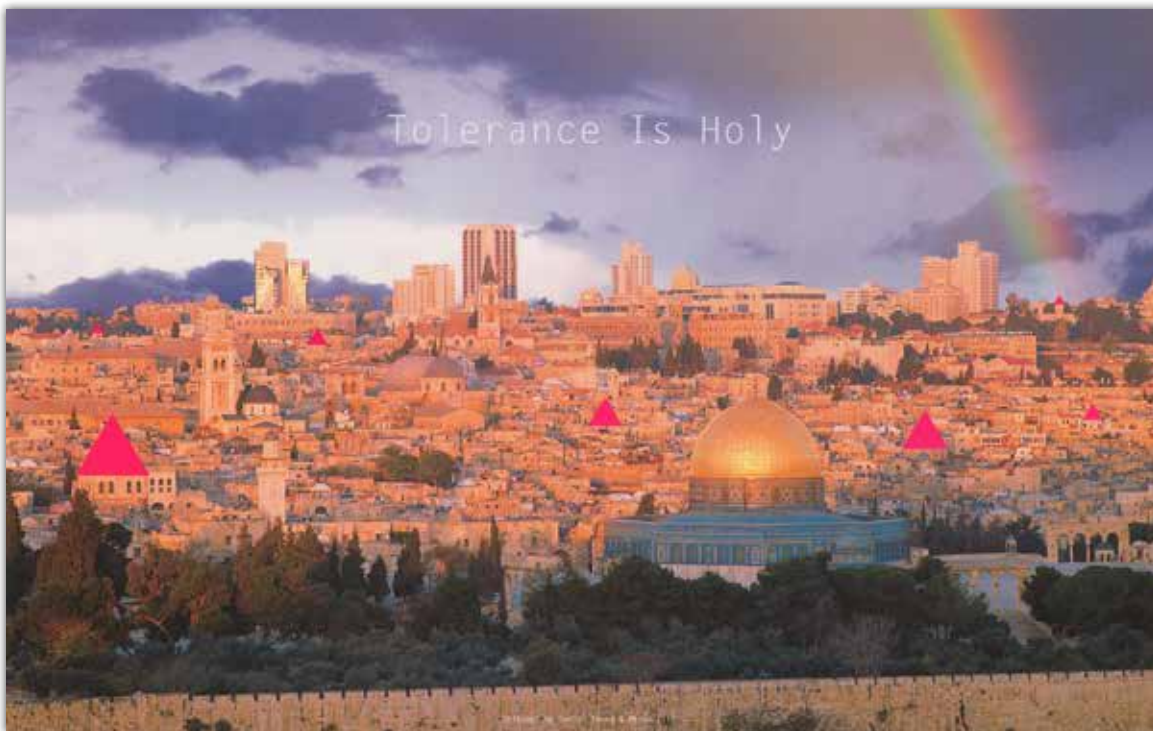
Design and Illustration: Mike Re Corp., NY

27th Annual Humana Festival of New American Plays (2003.) / Poster for the 27th Annual Humana Festival of New American Plays (2003).

Still standing (2004.) / *Still standing (2004.)*, a poster commemorating the victims of the 2001 terrorist attack on New York's Twin Towers.

Tolerance is Holy (2005.), plakat ostvaren u suradnji s Danielom Youngom. / *Tolerance is Holy* (Mirko Ilić & Daniel Young, 2005), made for Jerusalem Gay Pride, a harsh opposition to which ironically brought together the leaders of all usually opposed religious groups.

istaknuti i poseban plakat za retrospektivu Roberta Massina (2001.), velikoga inovatora i francuskoga grafičkog dizajnera. Ostvarenje plakata rješava tako da se iz njega može složiti mala knjižica, reprodukcija Ionescove Čelave pjevačice, što je Massinovo remek-djelo.

Očigledno je kako svakoj temi pristupa uvijek na nov način, nudeći drukčija vizualna i idejna rješenja, jer *ideja određuje oblik*. Metaforičke konstrukcije, prema kojima se aktivno zauzima mišljenje, čine prepoznatljivo obilježje njegova rada jer promatrač time ima priliku aktivno sudjelovati u odgonetavanju sadržaja plakata.

Dizajn prenosi ideju tolerancije i suživota

U pojedinim člancima te razgovorima ponavlja vlastitu potrebu za komentiranjem i utjecajem na svijet u kojem živimo, koliko je to u dizajnu dopušteno i moguće. Zauzet je i sponzoriranjem vizualnoga identiteta za Festival židovskoga filma (*JFF*), koji je široj javnosti od 2012. godine poznatiji i kao *Festival tolerancije*, a koji se od 2006. održava svake godine u Zagrebu, pronoseći ideju tolerancije i suživota.

Brojnim predavanjima u Hrvatskoj i svijetu Mirko Ilić prenosi vlastita iskustva iz svijeta dizajna te promiče ideje koje bi, naposljetku, ovaj svijet mogle učiniti boljim mjestom.

Osmi festival tolerancije (JFF), Zagreb (2014.). / 8th Festival of Tolerance – Jewish Film Festival Zagreb (2014), whose visual identity has been designed by Ilić.

Charlotte Frank

Posters by Mirko Ilić in the Print Collection of the National and University Library in Zagreb

In 2015 the [Print Collection of the National and University Library in Zagreb](#) (NSK) received a valuable donation from Krešimir Penavić, a distinguished Croatian benefactor and philanthropist, who generously gave to the Collection 37 posters by Mirko Ilić, a world-renowned illustrator, graphic designer, drawer and comic strip artist who laid the very foundations for his outstandingly successful career in Croatia. Throughout the last four decades of his work, Ilić gained recognition by major art and cultural institutions around the world, including [MoMA, New York's Museum of Modern Art](#), which, also in 2015, purchased and made part of its collections as many as 38 Ilić's posters.

MIRKO ILIĆ

EXHIBITION OPEN FROM DECEMBER 9 – 30, 1987
YUGOSLAV PRESS AND CULTURAL CENTER GALLERY 767 THIRD AVE NYC 838 • 2306
PRINTED BY DENARD DESIGN BY MIRKO ILIĆ & NICKY LINDEMAN © 1987

Through the donation of Mr. Penavić's [Aliis Inserviando Consumor \(AIC\) Foundation](#), the total number of posters by Mirko Ilić in the NSK Print Collection rose to 55. Owing to legal deposit, the Collection had already held Ilić's posters from the end of the 1970s as well as those made during the 1980s for major Zagreb theatres (Satirical Theatre *Jazavac*, Theatre *ŠTD*, etc.). However, as a result of the only partial efficiency in the implementation of the legal deposit law back then, the collection of Ilić's posters from his "Croatian period" (1976 – 1986) remained incomplete. It is extremely difficult to aim for any kind of completeness when it comes to Ilić's tremendously prolific and varied work, still, posters that Ilić created after he left for the United States donated by Mr. Penavić represent a significant and invaluable step closer to that quite unattainable ideal.

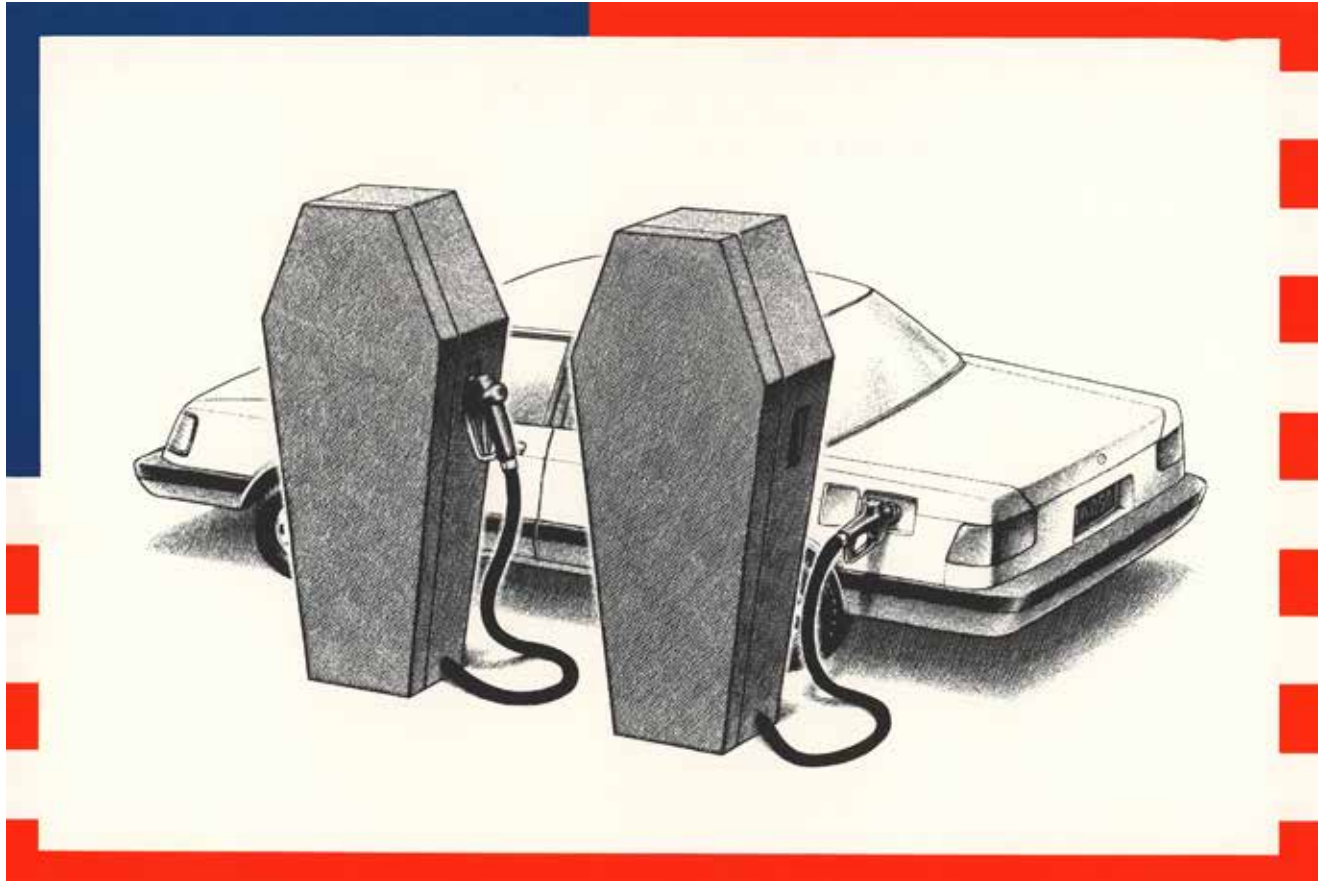
A permanent mark on the history of Croatian design

Marko Ilić started his successful career in Zagreb and quickly acquired iconic status in Croatia and the entire region of former Yugoslavia as the founder of *Novi kvadrat* (The New Square), a progressive group of comic strip artists closely associated with *Novi val* (New Wave), an equally innovative musical movement sweeping across ex-Yugoslavia during the 1980s. Apart from gaining fame as the author of the album covers for the most

Mirko Ilić (1987.). / Mirko Ilić (1987; Mirko Ilić, Nicky Lindeman), a poster for the 1987 Ilić's exhibition at the Yugoslav Press and Cultural Center Gallery in New York.

popular bands of that era such as *Azra*, *Bijelo dugme*, *Xenia*, *Film* and others, Ilić also became widely known as an illustrator and comic strip artist for *Polet*, a famous Croatian avant-garde youth paper, for which he also worked as the comics editor, and that at the age of as young as twenty. Through his illustrations for the *Start* magazine and the weekly news magazine *Danas*, as well

he leaves for the United States, "on a whim"¹, as he once said himself, searching for new professional challenges. In New York he meets Milton Glaser, certainly one of the most famous contemporary American graphic designers, who introduced him into New York's business *milieu*, as a result of which Ilić started illustrating the most read US papers. His illustrations appearing on the front pages and

Make Fuel Efficiency Our Gulf strategy (1990). / *Fuel* (2002), a protest poster against the US intervention in Iraq redesigned from *Make Fuel Efficiency Our Gulf Strategy*, Ilić's 1990 illustration published in *The New York Times*.

as his additional achievements in industrial and book cover design, Ilić strongly marked an important period in the history of Croatian design, shaping it shoulder to shoulder with other great artists such as Ivan Picelj, Mihajlo Arsovski, Boris Ljubičić and Boris Bućan.

Through his groundbreaking and transformative approach to design in all these different areas, Ilić became one of the most significant authors on Croatia's design and art scene. Owing to his swift rise to success and popularity in different branches of design and art, his biography sometimes resembles that of a rock star. To this day, equally charismatic and full of energy, Ilić continues his untiring search for the novel and original.

Ilić makes it – internationally

Ilić further confirmed his talent in Spain, France and Italy, by illustrating some of the most read newspapers and magazines in these countries at that time. In 1986, at the peak of, what we could call "his homeland fame",

in the political commentaries of major papers like *Time*, *The New York Times*, *The New York Times Book Review*, *The Wall Street Journal*, *The Washington Post* and others, all bear witness to his exceptional designer intelligence. He eventually became art director for the international edition of the *Time* magazine, which was also his first full-time employment. After quickly accomplishing what he saw as his professional objectives at the time, Ilić moves on to aim for new targets. After co-founding the *Oko & Mano* studio in 1993, in 1995, in the heart of Manhattan, he set up *Mirko Ilić Corp.*, operating with worldwide success to this day.

Posters as commentary on global economic and social issues

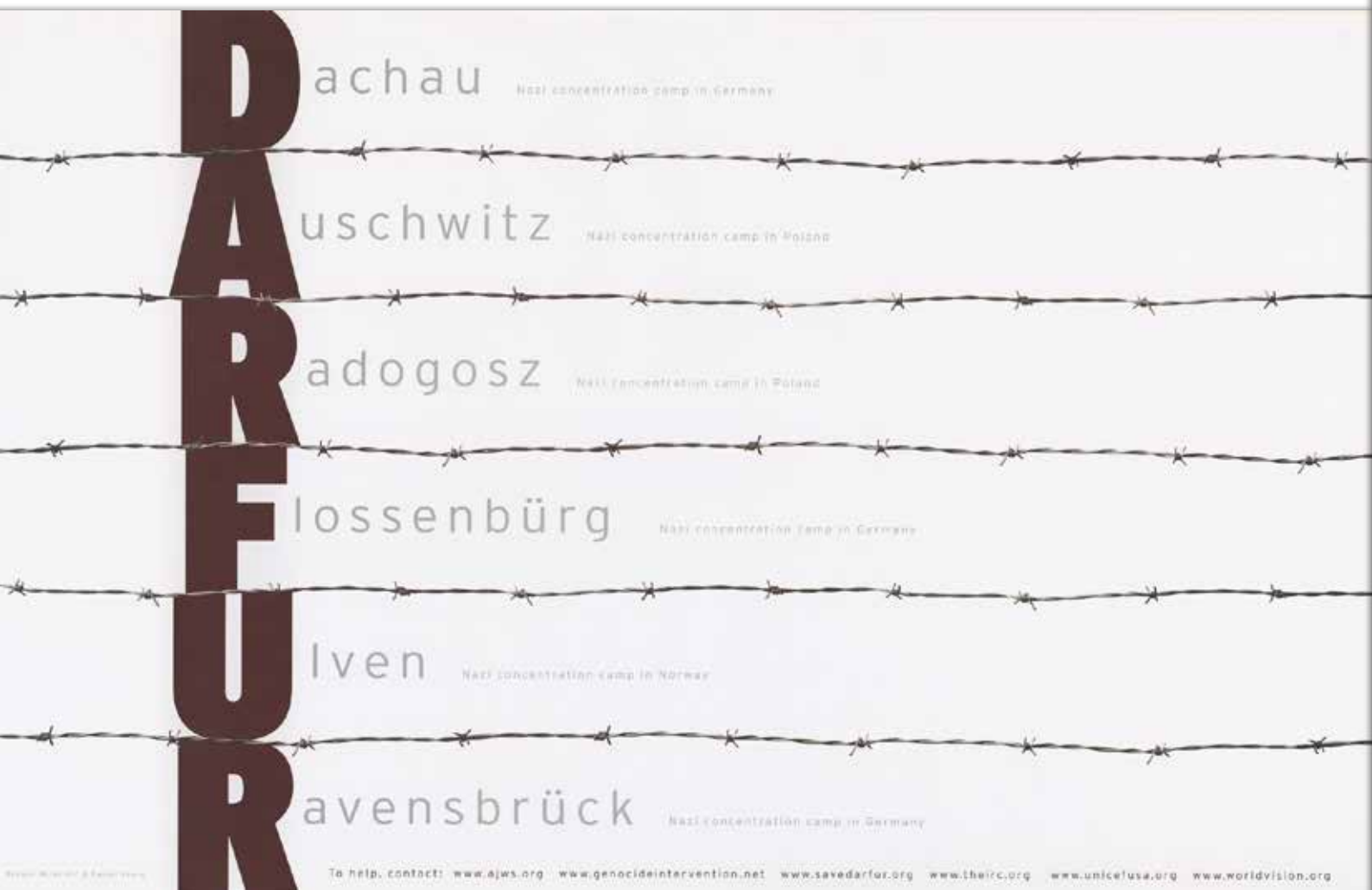
The donated posters were created either as visual commentaries on various social developments and issues or as

¹ Kršić, D. (2012). *Mirko Ilić: Fist to Face*, p. 199. New York: Print Publishing.

part of major cultural events, e.g. the 50th Annual Golden Globe Awards (1993), 27th Annual Humana Festival of New American Plays (2003), 14th International Exhibition of Drawings – Comics, etc. The donated collection also includes exhibition posters – the one for Ilić's own 1987 US exhibition (*Mirko Ilić*) and posters for the exhibitions of several Croatian artists, such as the 2010 exhibition of Davor Vrankić. Posters addressing various political, economic and global social issues are particularly interesting, to say the least – *Graphic activism in mean times* (1995), which so strikingly represents the underlying power of the visual in counteracting oppressive political

Young in reaction against the genocide in Darfur, *Still standing* (2004), which conveyed a strong message in the aftermath of the 2001 terrorist attack on the World Trade Centre in New York, and *Tolerance is Holy* (2005), another result of Ilić's cooperation with Young which this creative duo made for the Jerusalem Gay Pride.

Through his always original and so lucid visual conceptualisations, Ilić skilfully employs the expressive possibilities of mass media to make shrewd comments and transmit strong messages concerning many relevant issues of our time. Deftly using the medium of poster, he successfully balances the boundless potential of the visual against the

Darfur poster (2006.), plakat ostvaren u suradnji s Danielom Youngom. / The Darfur poster (Mirko Ilić & Daniel Young, 2006), made in reaction to the genocide in Darfur.

establishments, *Fuel* (2002), a protest poster against US intervention in Iraq “recycled” from *Make Fuel Efficiency Our Gulf Strategy*, Ilić's 1990 illustration published in *The New York Times*, tellingly framed by the colours of the American flag and ironically showing two black coffins erected as gas station petrol pumps filling up a fancy white limousine, and *Radioactive Waste* (2010), a glow in the dark poster, vividly calling for safer ways of generating electricity. The donation also included *Darfur poster* (2006), which Ilić created together with Daniel

requirements of his clients on the one hand and characteristics of the target audience on the other, to create posters always standing out as recognisable and memorable, never succumbing to clichés.

Speaking out loud through metaphorical constructions

The donated collection also includes Ilić's works made as part of the 2003 redesign of the Croatian daily *Slobodna Dalmacija* and the accompanying promotional campaign. Ilić's use of the images of gravely looking senior

MASSIN: A CHRONOLOGY

- 1925 Robert Massin born in La Bourdonnais, near Paris. He comes from a family of artists, a dressmaker and painter, Henri, a tailor, Jean.
- 1935-1938 As a child Massin trained in his father's studio, working with his mother and sister on the design of the Club de la France in Paris (now the Club de la France in Paris, France).
- 1940 Graduated with his baccalauréat (French high school diploma) and with his diploma in design. He is a wealthy designer. He moves to Paris with the idea of becoming a designer.
- 1941 Assistant poet, editor of magazine, party, various publishing posts work at Massin's publisher and artist Robert Goussier.
- 1944-1947 Trained in painting, sculpture and drawing. Massin worked a variety of jobs, including in the design of the Club de la France in Paris, France.
- 1945 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1946-1947 Trained in painting, sculpture and drawing. Massin worked a variety of jobs, including in the design of the Club de la France in Paris, France.
- 1948 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1949-1950 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1951-1952 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1953-1954 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1955-1956 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1957-1958 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1959-1960 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1961-1962 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1963-1964 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1965-1966 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1967-1968 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1969-1970 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1971-1972 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1973-1974 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1975-1976 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1977-1978 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1979-1980 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1981-1982 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1983-1984 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1985-1986 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1987-1988 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1989-1990 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1991-1992 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1993-1994 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1995-1996 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1997-1998 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1999-2000 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2001-2002 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2003-2004 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2005-2006 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2007-2008 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2009-2010 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2011-2012 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2013-2014 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2015-2016 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2017-2018 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2019-2020 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2021-2022 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2023-2024 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.

- 1949-1950 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1951-1952 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1953-1954 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1955-1956 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1957-1958 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1959-1960 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1961-1962 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1963-1964 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1965-1966 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1967-1968 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1969-1970 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1971-1972 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1973-1974 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1975-1976 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1977-1978 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1979-1980 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1981-1982 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1983-1984 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1985-1986 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1987-1988 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1989-1990 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1991-1992 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1993-1994 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1995-1996 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1997-1998 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1999-2000 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2001-2002 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2003-2004 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2005-2006 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2007-2008 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2009-2010 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2011-2012 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2013-2014 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2015-2016 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2017-2018 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2019-2020 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2021-2022 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2023-2024 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.

- 1949-1950 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1951-1952 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1953-1954 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1955-1956 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1957-1958 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1959-1960 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1961-1962 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1963-1964 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1965-1966 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1967-1968 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1969-1970 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1971-1972 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1973-1974 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1975-1976 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1977-1978 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1979-1980 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1981-1982 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1983-1984 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1985-1986 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1987-1988 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1989-1990 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1991-1992 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1993-1994 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1995-1996 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1997-1998 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 1999-2000 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2001-2002 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2003-2004 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2005-2006 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2007-2008 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2009-2010 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2011-2012 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2013-2014 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2015-2016 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2017-2018 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2019-2020 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2021-2022 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.
- 2023-2024 Graduated from the École des Beaux-Arts in Paris, France.

The image shows three people, likely related to the Massin family or his work. The woman in the center is likely the artist's mother, and the men are likely his father and brother. The photograph is a formal portrait.

MASSIN IN CONTINUO: A DICTIONARY

Massin is a graphic designer. Over the past fifty years, he has created a vast body of work, including posters, book design, and typography. His work is characterized by its bold, graphic style and its focus on the relationship between text and image. Massin's work has been widely recognized and celebrated, and he is considered one of the most important designers of the 20th century.

La Cantatrice Chauve by Eugène Ionesco. When the play opens, the audience is introduced to the main characters: the Cantatrice, the Soprano, and the Director. The play is a satirical comedy that explores the themes of power, language, and the absurd. Massin's design for the play is a masterpiece of graphic design, featuring bold, graphic elements that reflect the play's themes.

Massin's work is characterized by its bold, graphic style and its focus on the relationship between text and image. His work has been widely recognized and celebrated, and he is considered one of the most important designers of the 20th century. Massin's work is a testament to his creativity and his ability to create a visual language that is both powerful and accessible.

Massin's work is a testament to his creativity and his ability to create a visual language that is both powerful and accessible. His work has been widely recognized and celebrated, and he is considered one of the most important designers of the 20th century. Massin's work is a testament to his creativity and his ability to create a visual language that is both powerful and accessible.

Massin's work is a testament to his creativity and his ability to create a visual language that is both powerful and accessible. His work has been widely recognized and celebrated, and he is considered one of the most important designers of the 20th century. Massin's work is a testament to his creativity and his ability to create a visual language that is both powerful and accessible.

LETTER & IMAGE
Massin, an excellent designer looking for the best Equivocal quality in typography.

Massin's work is a testament to his creativity and his ability to create a visual language that is both powerful and accessible. His work has been widely recognized and celebrated, and he is considered one of the most important designers of the 20th century. Massin's work is a testament to his creativity and his ability to create a visual language that is both powerful and accessible.

Plakat za retrospektivu Roberta Massina (2001.) / Ilić's poster for *Massin in Continuo: A Dictionary*, the 2001 retrospective of the work of the great French graphic designer Robert Massin.

people with their lips covered with the newspaper's old logo cleverly transformed into a message calling for the freedom of information was at the same time as provocative as humorous a solution, as is another series of images showing the same people's entire faces covered by the paper's front page carrying a headline "boldly" announcing the paper's "makeover". Similarly original is a poster created for *Massin in Continuo: A Dictionary*, the 2001 retrospective exhibition of the work of Robert Massin, a great French graphic designer – Ilić designed it so that it could be folded into a miniature book making a reproduction of Massin's masterpiece, his brilliant typographic interpretation of Eugène Ionesco's *La Cantatrice chauve* (*The Bald Soprano*).

It is so obvious from the donated posters, as well as from his entire work, that Ilić approaches each theme in a new way, always producing unique visual solutions driven by his principle that "idea must determine the form and not the opposite". Metaphorical constructions through which he unequivocally takes up an uncompromising stance on a given issue are maybe the most recognisable char-

acteristic of his work. At the same time, these cleverly and carefully designed visual metaphors force viewers to actively engage with their content, since, instead of being blatantly obvious, their messages take some effort to fully be figured out.

Design as a platform for conveying the idea of tolerance and coexistence

Ilić repeatedly emphasised his need to creatively use design as a medium of effectively influencing the world we live in. Among numerous events and initiatives promoting tolerance and coexistence that he has been part of or supported is also *The Festival of Tolerance – Jewish Film Festival Zagreb*, which has been taking place since 2007 and whose visual identity has been designed by Ilić.

By tirelessly continuing to work and share his ideas and experiences concerning both design and a great variety of global social issues, Ilić is already making the world a better place. His cult status in the fields of art and design, which makes it easier to influence the upcoming generations, only helps to multiply that positive effect.

Tatjana Nebesny, dobitnica Nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2016. godinu

Razgovarala: Dobrila Zvonarek

{ Najjaču točku vidim u izrazitoj profesionalnosti naših knjižničara koji se redovito školuju, imaju različite mogućnosti formalnoga i neformalnoga školovanja i obrazovanja, a što je najbitnije, mislim kako danas imaju i vrlo izraženu svijest o tome kako tu profesionalnost treba zadržati, njegovati i očuvati zajedničkim snagama. Smatram kako je to snaga koja može pomoći u prevladavanju mnogih teškoća s kojima se susrećemo.

Zahvala Tatjane Nebesny za dobivenu Nagradu na svečanoj proslavi Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / Tatjana Nebesny receives the 2016 National and University Library in Zagreb Award at the celebration of the 2017 National and University Library in Zagreb Day.

Na svečanoj proslavi Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 22. veljače 2017. godine Tatjani Nebesny, knjižničarskoj savjetnici, umirovljenoj djelatnici Knjižnica grada Zagreba, dugogodišnjoj voditeljici Matične službe Knjižnica grada Zagreba, pomoćnici ravnateljice KGZ-a za razvoj struke te suutemeljiteljici Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj, uručena je Nagrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2016. godinu. Nagrada NSK dodjeljuje se od 2009. godine za poseban doprinos radu i razvoju hrvatskoga knjižničarstva, a tradicionalno se uručuje u sklopu svečanoga obilježavanja Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Tim smo povodom razgovarali s Tatjanom Nebesny o njezinu radu, knjižničarskoj struci u Hrvatskoj, njezinim problemima i budućnosti.

Gospođo Nebesny, čestitam Vam na osvojenoj Nagradi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2016. godinu koja Vam je uručena na svečanoj proslavi Dana NSK. Što za Vas znači ovo priznanje koje Vam je dodijelila središnja ustanova Vaše struke?

Hvala na čestitkama, to je zaista ugledno priznanje koje mi predstavlja osobno i profesionalno zadovoljstvo. Čast je *stati uz bok* dosadašnjih dobitnika ove ugledne Nagrade te je istinsko zadovoljstvo kada kolege iz struke na takav način vrjednuju nečiji rad. Istodobno, svjesna sam kako mnoge kolegice i mnogi kolege predano rade na svojim poslovima, no ove je godine taj *reflektor* bio usmjeren na moj rad i zahvalna sam svima koji su na nje ga skrenuli pozornost, ocijenili ga vrijednim i nagradili.

Nagrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dodjeljuje se pojedincima koji su naročito pridonijeli radu i razvoju hrvatskoga knjižničarstva. Što smatrate najvećim osobnim doprinosom knjižničarskoj struci u Hrvatskoj?

Teško je o svojem radu razmišljati kao o nekome naročitom doprinosu. Prije svega, rekla bih da je moj doprinos bila predanost u obavljanju poslova kojima sam se bavila. Gotovo čitav svoj radni vijek provela sam u Knjižnicama grada Zagreba, velikoj mreži narodnih knjižnica, a imala sam priliku baviti se gotovo svim stručnim poslovima, nastojeći ih obavljati dobro – od rada u informacijskoj službi, izradbi bibliografija, uređivanju stručnih izdanja, rada u matičnoj službi u mnogim izazovnim poslovima vezanima uz organizaciju, izgradnju knjižničnih zbiraka te izradbu analiza i projekata. Neke sam od tih poslova možda voljela više od drugih, neki su mi više *ležali*, ali ponekad i nisam imala dovoljno vremena nekima se duže baviti. Drago mi je ako sam u timskome radu uspjela pridonijeti kvaliteti projekata na kojima smo surađivali. Posebno mi je značio rad u Hrvatskome knjižničarskom društvu, gdje sam su-

rađivala u zanimljivim projektima, najviše u nakladničkoj djelatnosti, što mi je predstavljalo veliko zadovoljstvo.

Što Vas je osobno pokretalo u stvaranju dodatnih vrijednosti u poslu?

Kada sam počela raditi u knjižnici, moji prvi voditelji, ravnatelji te stariji kolege bili su vrsni knjižničari, poznati u širim knjižničarskim krugovima, od kojih sam zaista mogla mnogo naučiti. U to vrijeme počelo je raditi mnogo novih kolegica i kolega mojega naraštaja, bili su to vrlo obrazovani i vrsni stručnjaci zanimljivih osobnosti. Završila sam studij bibliotekarstva na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, u prvome naraštaju novopokrenutoga studija, te sam učila od vrsnih profesora. Upoznala sam mnoge nove suradnike iz Hrvatskoga knjižničarskog društva, Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, kao i drugih knjižnica s kojima sam surađivala. Sve su to bile osobe koje su imale velik radni polet i jednostavno je trebalo zadovoljiti njihova visoka mjerila te nastojati obaviti što bolje neke zadaće. Drago mi je što su i mnogi mladi ljudi, koji su zadnjih godina zaposleni u knjižnici i ušli u struku, uijeli nov polet i dali zamah takvoj tradiciji, spretno ugrađujući svoja stečena znanja u dotadašnja postignuća, pa je i s njima isto tako bilo zadovoljstvo raditi. Smatram kako je taj splet okolnosti, ako baš želite – sreća što imate dobro radno, ljudsko i profesionalno okruženje na mnogim razinama, što surađujete s kolegicama i kolegama s kojima se dobro razumijete i možete uspješno raditi, izvrsna motivacija za rad.

Sustavno ste se bavili problematikom razvoja knjižničarstva u nas. Koje su, prema Vašem mišljenju, najsnažnije, a koje najslabije točke hrvatskoga knjižničarskog sustava? Zaostajemo li u čem za kolegama u inozemstvu i što od njih možemo ili trebamo naučiti? I mogu li oni nešto naučiti od nas?

Posebno me je zaokupljalo ono što je najviše vezano uz narodne knjižnice – svakako da se moje viđenje prelama kroz tu prizmu, iako mislim da sve knjižnice imaju iste ili vrlo slične teškoće.

Najslabiju točku, kako Vi kažete, u hrvatskome knjižničarstvu vidim u nedovoljnome novčanom potpomaganju temeljne djelatnosti, pa onda i posebnih programa i projekata. Takvo novčano potpomaganje vidi se, nažalost, na svim razinama – uočavamo ga preko izvješća NSK, susrela sam ga i u velikim gradskim knjižnicama, ali i u najmanjim općinama. Naravno, nedostatak sredstava svugdje izaziva velike teškoće koje su poslije vidljive godinama i teško se mogu nadoknaditi. To mogu biti teškoće vezane uz opremanje, održavanje i izgradnju knjižničnih zgrada i prostora. Samo jednogodišnja znatno smanjena sredstva, kao npr. za nabavu građe, rezultiraju trajnim

posljedicama koje se poslije teško popunjavaju te rijetko mogu potaknuti zanimanje korisnika. Nedostatak sredstava dovodi do kašnjenja u informatizaciji, digitalizaciji ili jednostavno u obavljanju svakodnevnih poslova.

Zanimanje društva i javnosti ponekad nedovoljno odgovorno prelazi preko takvih podataka, pa se onda i mnoge teškoće knjižničarstva vezane uz zakonske propise, strateške odluke i planiranja, zanemaruju i ne donose na vrijeme. Znamo kako je to zbog toga što se kultura, obrazovanje i znanost novčano potpomažu iznimno malim postotkom u odnosu na ukupan proračun. Svjesni smo kako ne živimo u bogatome društvu, ali smatram kako bi knjižnična djelatnost trebala imati prednost, kao što se to deklarativno, pa čak i zakonski (djelatnost od društvenoga interesa!) kaže. Takvo zanemarivanje izaziva kašnjenje u donošenju bitnih dokumenata, kao što su strateške odluke o daljnjem razvoju, suvremeni zakonski propisi, određivanje standardnih okvira i sl.

Najjaču točku vidim u izrazitoj profesionalnosti naših knjižničara koji se redovito školuju, imaju različite mogućnosti formalnoga i neformalnoga školovanja i obrazovanja, a što je najbitnije, smatram kako danas imaju i vrlo izraženu svijest o tome kako tu profesionalnost treba zadržati, njegovati i očuvati zajedničkim snagama. Smatram kako je to snaga koja može pomoći u prevladavanju mnogih teškoća s kojima se susrećemo.

Knjižnice grada Zagreba sudjeluju u IFLA-inoj Sekciji knjižnica velikih gradova, i to još 1968. godine kada je utemeljena, prvo kao okrugli stol, a Gradska knjižnica bila je među njezinim utemeljiteljima. Od tada Knjižnice grada Zagreba sudjeluju u razmjeni statističkih pokazatelja i iskustava, pa sam, radeći na tim poslovima, mogla steći barem djelomičan uvid u djelovanje inozemnih knjižnica i vidjeti gdje je naše mjesto u takvim pokazateljima, odnosno uspoređivati nas s knjižnicama u gradovima približno iste veličine kao što je Zagreb. Ono u čem inozemne knjižnice imaju prednost, uz znatno veće novčano potpomaganje, svakako su prostor i zgrade koje zauzimaju i koje su bile izgrađene u zadnjih petnaestak godina. Njihova će nam iskustva, nadam se, pomoći dobiti primjerenu zgradu zagrebačke Gradske knjižnice, koja je danas u prostoru deset puta manjem, nego što su knjižnice u sličnim europskim i svjetskim gradovima. S druge strane, naši su inozemni kolege uvijek oduševljeni raznovrsnim i bogatim kulturnim i animatorskim programima koji se odvijaju u našim knjižnicama, u prvome redu u dječjim odjelima, i sa zanimanjem prate takve novosti. Rad s djecom i korisnicima ima bogatu tradiciju u hrvatskim knjižnicama i smatram kako imamo mnogo razloga ponositi se time. Osim toga, sudjelovanje naših istaknutih stručnjaka različitih stručnih područja u brojnim međunarodnim profesionalnim radnim tijelima, također je znak koji svjedoči o snazi hrvatskoga knjižničarstva.

Jedna ste od suautorica projekta Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj. Koliko je cjeloživotno obrazovanje bitno u radu jednoga knjižničara i kvaliteti usluge koju pruža krajnjemu korisniku?

Pitanje stalnoga održavanja koraka s najnovijim znanjem, bilo je oduvijek obveza rada svakoga knjižničara. Sjećamo se kako su i prije postojali odsječci takvoga stručnog obrazovanja koji su se odvijali djelomično i povremeno u pojedinim sredinama. Međutim, upravo je Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj omogućio svim knjižničarima u Hrvatskoj ravnoopravno sudjelovanje u vrijednim raznovrsnim programima koje izvode oni koji najbolje o pojedinim temama mogu govoriti i prenositi svoja znanja i iskustva. Upravo ta sveobuhvatnost – i (najboljih) predavača i brojnih polaznika, najvrjednije je što je takav nacrt programa donio knjižničarskoj zajednici, što je tako dobro prihvaćen, i što se, usprkos teškoćama, održao već 17 godina, te se nadam kako će uspješno nastaviti s radom.

Knjižničarstvo je, bez sumnje, jedna od najbolje organiziranih struka u Hrvatskoj. Kako vidite njezin razvoj u budućnosti?

Vjerujem kako će upravo profesionalnost i organiziranost koje naglašavate kao jednu od najbitnijih odrednica naše ga knjižničarstva, a i osobno smatram kako je tako, omo-

gućiti primjeren razvoj koji neće zanemariti zavidnu kvalitetu koja se već desetljećima dostiže te koja pridonosi i razvoju djelatnosti. Nadam se kako će se usuglasiti ponekad različiti nacrti njezina djelovanja, kako neće doći do dijeljenja struke na razdvojena uža stručna područja koje bi je neminovno oslabile te kako će se kvalitetna tradicija uspješno prilagoditi suvremenim promjenama.

Dugo ste godina predavali na Katedri za bibliotekarstvo Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Što biste poručili mladim kolegicama i kolegama pred kojima su izazovi rada u struci?

Održavanje izbornoga kolegija *Narodne knjižnice* na Katedri za bibliotekarstvo Filozofskoga fakulteta u Zagrebu bilo je za mene dragocjeno iskustvo koje me je obogatilo u svakome pogledu. Mnogo sam naučila u razgovorima i susretima s tim mladim ljudima, od kojih su neki već i radili u knjižnicama ili se ozbiljno za to pripremali. Željela sam im prenijeti svoja saznanja s gledišta višegodišnjega rada u narodnoj knjižnici i bavljenja tom problematikom, a drago mi je ako im je to koristilo. Željela bih svim novim kolegicama i kolegama reći kako ulaze u jednu izazovnu, naprednu struku, koja će im omogućiti da stečena znanja primijene na kreativan način te koja će im pružiti mnogo zadovoljstva, usprkos svim problemima i teškoćama.

Dr. sc. Tatjana Petrić, glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, uručuje Nagradu Tatjani Nebesny na svečanoj proslavi Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / Director General of the National and University Library in Zagreb Tatjana Petrić presents the National and University Library Award 2016 to Tatjana Nebesny at the celebration of the 2017 NSK Day.

Tatjana Nebesny, the winner of the 2016 National and University Library in Zagreb Award

Dobriła Zvonarek

{ *I think that the strongest point of Croatia's library system is the upholding of professional standards among Croatian librarians, who regularly take part in various formal and informal professional development programmes, and who, what is even more important, today have an increased awareness of the ways to foster these standards and thus maintain and preserve them through joint efforts. I think that it is precisely these efforts that are the force that may help us overcome many difficulties we are facing.*

As part of the celebration of the 2017 National and University Library in Zagreb Day, on 22 February 2017, Tatjana Nebesny, library adviser, former long-time employee of the Zagreb City Libraries, long-time former Head of the Zagreb City Libraries Central Office, assistant to the Director of the Zagreb City Libraries for the advancement of the library profession and co-founder of the Training Centre for Continuing Education for Librarians in the Republic of Croatia, was presented with the 2016 *National and University Library in Zagreb Award*, i.e. *NSK Award 2016*. This accolade has been awarded since 2009 for outstanding contribution to the development of library profession in Croatia and is traditionally presented to award winners as part of the celebration of NSK Day.

On this occasion we talked to Tatjana Nebesny about her work and the library profession in Croatia – the difficulties it is currently confronted with and its future.

Ms. Nebesny, congratulations on your winning of the *NSK Award 2016*. What does this recognition, bestowed upon you by the leading national institution in your profession, mean to you?

Thank you very much for your congratulations. It is indeed a notable recognition that gives me great pleasure, in both personal and professional terms. It is an honour to be standing side by side with the previous winners of this prestigious award and receive such acknowledgement from one's colleagues. At the same time, I am well aware that there are many colleagues who are equally dedicated to their work within the profession that we share, however, this year it was my work that "came into the spotlight" and I am grateful to all who took notice of it, deemed it valuable and awarded it.

The National and University Library in Zagreb Award is given to those who made outstanding contributions to the development of the library profession in Croatia. What do you consider your own greatest contribution in this context?

It is difficult to think of your own work as some kind of outstanding contribution. First of all, I would say that my principal contribution was the dedication that I have worked with. I spent almost my entire professional career at the Zagreb City Libraries, a large network of public libraries, and I had an opportunity to work as part of almost all operations and services provided and carried out by public libraries, which I always tried to do my best at – from working in the central reference service, compiling bibliographies, editing professional publications and working as part of the central library office on many challenging assignments related to the organisation and assessment of various library activities, collection development, and the preparation and analysis of special library projects. Some of these jobs I preferred over others, some, so to speak, came more naturally to me, and then again some I did only briefly. I am glad if working as part of a team I have managed to contribute to the quality of projects I have been involved in. Equally so, work at the Croatian Library Association also means much to me, since it included a number of interesting projects, mainly related to the publishing sector, which I greatly enjoyed working on.

What drove you to create added values in your work, to push beyond strictly professional requirements?

When I first started to work in a library, all my superiors and senior colleagues were brilliant librarians, well known among Croatian library professionals, and truly able to teach me a lot. At the same time, colleagues of

my generation were equally inspiring individuals with excellent educational background and interesting personalities. I graduated in library science from the Zagreb Faculty of Humanities and Social Sciences and, since I belonged to the first generation of the then recently established LIS programme, I was lucky to learn from top professors. Subsequently, I became acquainted with many colleagues from the Croatian Library Association, National and University Library in Zagreb and libraries that I collaborated with. They were all very hardworking individuals whose professional enthusiasm simply made it imperative to uphold the highest professional standards and do one's best whatever the assignment. I was equally glad to see many young people enter the profession in recent years, adding to it a fresh gust of enthusiasm and enriching librarianship with new insights and knowledge, thus providing a powerful momentum necessary for the advancement of the library tradition. All in all, I think that it was precisely those circumstances – being lucky, if you will, in having a positive working environment in terms of both human relations and a strictly professional context, and collaborating with colleagues with whom you have good understanding necessary for productive cooperation – that drove me on in my work.

Throughout your career you have systematically been working on the development of the library profession in Croatia. What, in your opinion, are the strongest and weakest points of the Croatian library system? Are there any aspects in which we are lagging behind our colleagues in other countries and what is it that we can or should learn from them? And – can they learn something from us?

My focus was principally on issues related to public libraries and it is only natural that I look at this issue from that perspective. However, I think that all types of libraries face the same, or at least very similar, problems.

The weakest point of the Croatian library system, as you say, revolves around the issue of insufficient funding of both basic library activities and special library programmes and projects. The effects of such funding can unfortunately be seen on all levels – they are visible in NSK reports and manifest in both large city libraries on the one hand and in the smallest of county libraries on the other. Insufficient resources of course always result in specific problems that are later difficult to overcome for years. They can be anything – from the acquisition of new library resources and titles to the securing proper maintenance of the library premises or making available equipment necessary for providing contemporary library services. Only one year of significantly reduced funding

for, for example, the acquisition of new titles, leads to lasting consequences such as users' decreasing interest in library services, not to mention that lacking or outdated IT equipment makes it extremely difficult for any library to provide its services and fulfil its mission in the 21st century.

The benefits and interest of the public are often easily overlooked in relation to such difficulties, owing to which legislation, official strategies, policies and plans concerning the library sector are marginalised and not worked out and adopted timely. A similar failure to recognise the social value of culture, education and science results in only a low percentage of resources in the government budget being allocated to these and their related sectors. We are well aware of the fact that we do not live in a rich society, however, government documents (including national legislation!), which officially declare the library activity as one of great public interest, compel us all to treat libraries and their activities as a national priority.

On the other hand, I think that the strongest point of Croatia's library system is the upholding of professional standards among Croatian librarians, who regularly take part in various formal and informal professional development programmes, and who, what is even more important, today have an increased awareness of the ways to foster those standards and thus maintain and preserve them through joint efforts. I think that it is precisely these efforts that are the force that may help us overcome many difficulties we are facing.

As to your question concerning the standing of Croatian libraries in international context, since Zagreb City Libraries have been actively involved in the activities of IFLA Metropolitan Libraries Section from its very establishment in 1968 and, what is more, as one of its founders, I was able to gain insight into various statistics and other indicators of library activity which large city libraries gather and exchange in joint analyses and evaluations carried out as part of the Section's activities. Having access to those data I had a sound basis for placing our libraries within a wide international context and see where they stand in relation to libraries around the world operating in cities the size of Zagreb. Apart from being more adequately funded, the thing in which foreign libraries are ahead of ours are first of all buildings and premises that house libraries, especially buildings that have been built over the last fifteen years. Hopefully, we will be able to use their experiences and somehow manage to relocate the City Library of Zagreb, the central public library in Croatia's capital, which still operates on the premises ten times smaller than that

of similar libraries in cities of the same size, both in Europe and the rest of the world. On the other hand, our colleagues in other countries are always impressed by the number and diversity of special programmes organised by our libraries, especially those focusing on children. Programmes for children and activities aimed at special user groups have a long tradition in Croatian libraries and it seems to me that we have every right to be proud of that. Besides, the participation of Croatia's prominent library specialists of all profiles in the work of many international professional bodies is also an indicator of the quality of the Croatian "library forces".

You are one of the authors of the project behind The Training Centre for Continuing Education for Librarians in the Republic of Croatia (*Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara – CSSU*). How important is continuing education in the work of librarians in relation to the quality of services that they provide for library users?

The issue of continuous keeping abreast of the latest developments in the profession has always been imperative for every librarian. Even before we established CSSU, the Training Centre for Continuing Education for Librarians in the Republic of Croatia, there had been a significant number of professional training programmes organised in various regions. However, it is precisely the setting up of CSSU that has enabled all librarians in Croatia equal access to high-quality and varied professional development programmes carried out by those among us who are most suited to spread their knowledge and share practical experiences in various fields of the library profession. It is exactly this comprehensiveness along with the inclusion of the top lecturers that has made CSSU one of the most valuable initiatives in Croatian librarianship and helped it withstand many difficulties and operate successfully throughout the last 17 years.

Librarianship, without any doubt, is by far the most organised profession in Croatia. How do you see its development in the future?

I believe that precisely this upholding of high professional standards and good organisation that you keep emphasising as one of the most important features characterising the library sector in Croatia, and I agree with you on this, will make possible further development based on a decades-long tradition of successful activity and high-quality services. I firmly hold that ways will be found for the reconciliation of sometimes differing concepts about the necessary developments and that we will thus avoid the breaking apart of our profession into separate branches which would inevitably weaken it. I am convinced that we will manage to make adjustments required by contemporary social and technological developments without disrupting our valuable tradition.

For a long time you taught at the Librarianship Section of the Department of Information and Communication Sciences at the Zagreb Faculty of Humanities and Social Sciences. What would be your message to young colleagues who have yet to face all the challenges of working in the library sector?

My work as a university course lecturer was one precious experience that enriched me in every way. I myself learned a lot through talks and encounters with those young students, some of whom already worked in a library, while the rest were preparing for that with utmost dedication. I wanted to pass on to them the knowledge I had gained during years-long work in a public library and I am happy if they found it useful in any way. I would warmly welcome all our newly arrived colleagues to this challenging and dynamic profession, where they will have plenty of opportunity to creatively apply the knowledge they have acquired and experience deep professional satisfaction, which I am sure will always outweigh the difficulties and problems that they will face.

Dobri!a Zvonarek

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu 410. rođendanom svečano obilježila svoj dan

Dan Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu svečano je proslavljen 22. veljače 2017. u velikome predvorju najveće hrvatske knjižnice, a u spomen na velik događaj – dovršetak prve hrvatske tiskane knjige iz davne 1483. godine, [Misala po zakonu rimskoga dvora](#). Kao što je poznato, Hrvati su svoj prvotisak, *editio princeps*, imali svega 28 godina nakon tiskanja Biblije Johanna Guttenberga, i to na uglatoj glagoljici. Upravo je glagoljičko slovo *īže* (transliterirano latiničko *i*) odabrano kao logotip Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Kao narod koji uzdignute glave može govoriti o starosti i neprekidnosti svoje kulture, prisjećamo se i velike obljetnice koju je Knjižnica obilježila u 2017. godini. Naime, prije 410 godina, odnosno 1607., isusovci su došli u Zagreb i smjestili se na Gradecu sa svojom rezidencijom i gimnazijom, a od 1611. godine i kolegijem. Začetci su to današnje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, čiji je fond od tada pa do danas dosegnuo više od 3 milijuna svezaka građe.

„Kristalna kocka vedrine“

Svečanost proslave Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu tradicionalno je okupila uglednike iz akademskoga i političkoga života, suradnike i prijatelje Knjižnice, kao i brojne umirovljenike koji su svoje znanje i trud utkali u ono što Knjižnica danas jest. Na *kristalnu kocku vedrine* iz teksta *Proslav pred čitanje velikoga Tina Ujevića* podsjetio nas je dramski umjetnik Goran Matović u dojmljivome uvodu u svečanost, interpretirajući, u kratkome kolažu, i dobro poznate stihove Ujevićeve pjesme *Pobratimstvo lica u svemiru*.

Okupljene su pozdravili dr. sc. Irena Petrijevčanin Vuksanović, saborska zastupnica, izaslanica predsjednice Republike Hrvatske, dr. sc. Ivica Poljičak, državni tajnik u Ministarstvu kulture Republike Hrvatske, te prof. dr. sc. Pavo Barišić, ministar znanosti i obrazovanja, također u ulozi izaslanika predsjednika Vlade Republike Hrvatske.

Svečanost proslave Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu tradicionalno je okupila uglednike iz akademskoga i političkoga života. / Notable members of the Croatian academic and political circles at the celebration of the 2017 NSK Day.

Knjižnica kao dio nacionalne kulturne i znanstvene e-infrastrukture

Glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, knjižničarska savjetnica dr. sc. Tatijana Petrić, u svojem se obraćanju osvrnula na bitnija postignuća Knjižnice u prethodnoj godini, kao i na strateške ciljeve Knjižnice u razdoblju od 2016. do 2020. godine, a to su: osigurati cjelovite, obrađene, zaštićene i dostupne knjižnične zbirke u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima, graditi Knjižnicu kao dio nacionalne kulturne

i znanstvene e-infrastrukture te razvijati hrvatski knjižnični sustav. Glavna je ravnateljica, između ostaloga, istaknula kako je unatoč izazovima koji otežavaju redovito poslovanje i razvoj, Knjižnica prethodnu godinu završila s pozitivnim novčanim predznakom. Najavila je i [skupni katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Sveučilišta u Zagrebu](#) koji će uskoro biti javno dostupan, a temelji se na programskoj podršci otvorenoga koda.

Nagrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2016. godinu

Na svečanoj proslavi Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu uručena je i Nagrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2016. godinu knjižničarskoj savjetnici Tatjani Nebesny, umirovljenoj dugogodišnjoj djelatnici Knjižnica grada Zagreba, koju je zavrjedila svojim doprinosom razvoju hrvatskoga knjižničarstva. U razgovoru za [Blog NSK](#), u povodu dodijeljene joj Nagrade, Tatjana Nebesny istaknula je kako joj Nagrada predstavlja osobno i profesionalno zadovoljstvo. (Cijeli razgovor s dobitnicom Nagrade možete pročitati u ovome broju.)

Knjižni uvezi od 16. do 19. stoljeća iz fonda Knjižnice

Kolegice i kolege iz Odjela *Zaštita i pohrana* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu osmislili su i priredili izložbu *Knjige i njihovo ruho – uvezi iz naše prošlosti*, na kojoj su predstavili odabrane primjerke knjižnih uveza od 16. do 19. stoljeća iz fonda Knjižnice. Posjetitelji su imali prigodu upoznati se s materijalima i načinima izradbe uveza tijekom povijesti, odnosno sa zanimljivostima vezanima uz oblik knjige, često zanemaren u našoj usmjerenosti na njezin sadržaj. Izložba je predstavila i pomagala za ručnu izradbu uveza koja koriste restauratori.

Više pojedinosti o izložbi *Knjige i njihovo ruho – uvezi iz naše prošlosti* možete u ovome broju pročitati u prilozi Steve Leskarca.

Posjetitelji Dana otvorenih vrata NSK uživali su u razgledavanju fonda Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / Visitors of the 2017 NSK Doors Open Days programme taking a guided tour of the Library's Print Collection.

Svečano obilježavanje Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu svojim je nastupom uveličao glazbeni sastav *Maya and The Brassberries* izvođenjem međimurskih napjeva i suvremenih glazbenih djela u vlastitoj, osebujnoj interpretaciji.

Knjižnica ponovno otvorila vrata

Svojevrsan nastavak proslave Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu bila je sada već tradicionalna manifestacija *Dani otvorenih vrata NSK*, upriličena 23. i 24. veljače 2017. godine. Svrha joj je upoznati širu javnost sa složenim djelatnostima Knjižnice i vrijednom građom koju čuva u svojem fondu. Posjetitelji su imali mogućnost razgledati Knjižnicu uz stručno vodstvo djelatnika Informacijskoga centra, nazočiti radionici *Ručna izradba uveza*, gdje su predstavljene tehnike ručne izradbe uveza i ukrašavanja knjiga, kao i popratiti predstavljanje *Šetnja digitalnom knjižnicom*, u sklopu kojega je predstavljena digitalna i digitalizirana građa Knjižnice okupljena na portalu [Digitalne zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#). Korisnicima je omogućeno i vraćanje knjige bez naplate zakasnine.

Centar kulture i umjetnosti temeljen na kreativnosti i dostupnosti

Zanimanje javnosti za ova događanja svjedoči o tome kako Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu ima što pokazati i ispričati svojim sugrađanima i sunarodnjacima, imajući na umu vlastitu ulogu u hrvatskome društvu, kao i jedno od bitnih obilježja zacrtanih u svojem viđenju – kako je multimedijски centar kulture i umjetnosti temeljen na kreativnosti i dostupnosti.

Radionica *Ručna izradba uveza*. / *The Secrets of Manual Bookbinding workshop*, organised as part of NSK Doors Open Days 2017.

Sedmi festival hrvatskih digitalizacijskih projekata

Dana 27. i 28. travnja 2017. godine Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu sedmi je put organizirala [Festival hrvatskih digitalizacijskih projekata](#). Tijekom prethodnih godina Festival je stekao prepoznatljiv izgled – tradicionalno se organizira krajem travnja, traje dva dana, bavi se širokim rasponom tema posvećenih digitalizaciji, predstavljaju se hrvatski i inozemni projekti te posterska izlaganja.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu organizirala je sedmi Festival hrvatskih digitalizacijskih projekata. / For the seventh time in a row, the National and University in Zagreb organised and hosted its annual Festival of Croatian Digitisation Projects.

Festival obuhvaća brojne teme, od digitalnih knjižnica i zbiraka, digitalizacije posebnih vrsta građe, korištenja digitalnih sadržaja, zakonskih i ekonomskih oblika digitalizacije, do predstavljanja provedenih projekata digitalizacije.

Naglasak je ovogodišnjega Festivala bio na okupljanju digitalne građe i metapodataka te na interoperabilnosti i otvorenosti metapodataka. Iz toga je razloga posebna gošća Festivala bila Adina Ciocoiu, predstavnica Europeane, najveće europske digitalne knjižnice, u kojoj kao specijalistica za knjižnične podatke radi na poslovima agregiranja metapodataka i uključivanja digitalnih zbiraka baštinskih ustanova u Europeanu.

Europeana Data Model (EDM)

Nakon pozdravnih govora glavne ravnateljice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Tatijane Petrić i članice Programskoga odbora Festivala Sofije Klarin Zadravec izlagački dio Festivala otvorila je Adina Ciocoiu. U izlaganju [Working with Europeana: metadata matters](#) objasnila je kako se iza svake digitalizirane umjetničke slike, postera ili knjige nalaze metapodaci koji omogućuju strojnu obradu i pristup željenim informacijama. Budući da brojne kulturne i znanstvene ustanove u svojem radu koriste različite oblike za obradu i opis građe, Europeana je razvila standard Europeana Data Model (EDM) koji omogućuje prikupljanje podataka u različitim oblicima i njihovu interoperabilnost.

U izlaganju Theodore Shek Brnardić iz Hrvatskoga instituta za povijest predstavljen je trogodišnji međunarodni projekt [COURAGE – Kulturna opozicija: razumijevanje kulturne baštine neslaganja u bivšim socijalističkim državama](#). Svrha je Projekta stvaranje digitalne baze podataka nastale iz javnih i privatnih zbiraka u Europi i iseljeništvu od 1945. do 1990. godine, koje tematiziraju neslaganje različitih skupina i pojedinaca s komunističkim režimom i njegovom kulturnom politikom. Dragana Milunović iz Narodne biblioteke Srbije u svojem je izlaganju [U presjeku dijeljenja i posjedovanja: perspektive Narodne biblioteke Srbije u posredovanju između krajnjeg korisnika digitalnih objekata i nositelja autorskih prava](#) iznijela pregled propisa koji uređuju ovo područje u Republici Srbiji te opisala teškoće na koje knjižnice nailaze prilikom korištenja građe zaštićene autorskim pravom.

Digitalne zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

Rajka Gjurković Govorčin iz Knjižnica grada Zagreba, Karolina Holub iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Dina Mašina iz Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti predstavile su suradnju na [ujednačavanju metapodatkovnih profila digitalnih sadržaja svojih ustanova](#). Do suradnje je došlo prilikom rada na temat-

skoj zbirci digitaliziranih djela Ivana Kukuljevića Sakcinskoga za portal [Znameniti i zaslužni Hrvati](#), kada su se usklađivali metapodatci za digitalizirane knjige, rukopise i zbirku. Tim tematskim portalom, koji uz navedene tri ustanove održava i Državni arhiv u Varaždinu, provela je Vedrana Juričić iz Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Kristijan Crnković iz tvrtke *ArhivPRO* u svojem je [izlaganju](#) predstavio modele i načine na koje različite ustanove mogu razviti svoje digitalne zbirke, objaviti digitaliziranu građu na internetu i tako korisnicima osigurati lakši pristup građi. [Sofija Klarin Zadravec u izlaganju pod nazivom *Digitalna.nsk.hr – godinu dana poslije*](#) prikazala je stanje i smjer razvoja sustava digitalne knjižnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i portala Digitalne zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Od travnja 2016. godine kada je Portal javno objavljen, uspostavljen je velik broj zbiraka te je provedena analiza Portala, i to sadržaj, mjesto obrade građe, udjel pojedinih sustava u Digitalnoj knjižnici NSK prema broju digitalnih objekata i dr., kako bi se odredio smjer budućega razvoja sustava.

Sofija Klarin Zadravec prikazala je stanje i smjer razvoja sustava digitalne knjižnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i portala Digitalne zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / Sofija Klarin Zadravec presented activities related to the development of the Library's digital library system and the advancement of its *Digital Collections Portal*.

Ravnatelj Gradske knjižnice "Juraj Šižgorić" u Šibeniku Vilijam Lakić prošetao je virtualnim muzejom Fausta Vrančića. Muzej je dostupan na mrežnoj stranici Knjižnice, gdje se, uz tekstualne i slikovne biografske priloge o autoru, može pronaći i Vrančićeva digitalizirana knjiga *Machinae novae* iz 1615./1616. godine. [Davorin Vujčić iz Muzeja Hrvatskoga zagorja, Galerija Antuna Augustinčića i Marin Kolega iz tvrtke *Applicon d. o. o.*](#) pokazali su nove multimedijske sadržaje Galerije – interaktivne kioske, mobilnu tablet aplikaciju i novu mrežnu stranicu, koji su razvijeni kako bi posjetiteljima na zanimljiv i edukativan način dodatno približili muzejsku građu. [Viktorija Kudra Beroš i Jasna Blažević iz Instituta za migracije i narodnosti](#) predstavile su repozitorij svoje ustanove, u kojoj je pohranjena raznovrsna, tematski posebna građa, koja se čuva u Institutu.

Mogućnosti kreativnoga korištenja digitalnih sadržaja

Drugi dan Festivala Adina Ciocioiu iz Europeane u svojem je drugome izlaganju [Cultural heritage: reuse, remake, reimagine with Europeana](#) pokazala mogućnosti kreativnoga korištenja digitalnih sadržaja. *Europeana* potiče pojedince i organizacije na korištenje njezinih sadržaja, čime se može lako doći do novih znanja i praksi ili nekih novih poslova. [O digitaliziranoj pisanoj baštini kao izvoru vjerodostojne ponude kulturne i kreativne industrije Republike Hrvatske govorila je Nives Tomašević s Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru.](#) U nekoliko primjera objasnila je nužnost digitalizacije knjižne i tekstualne građe te njezine što šire dostupnosti radi osiguravanja dugoročnosti kulturnoga pamćenja, na kojem se temelji fenomen kreativne ekonomije. [Dubravka Bevanđić iz Službe za zaštitu prava na pristup informacijama predstavila je zakonski okvir i propise povezane s ponovnom uporabom informacija](#) te objasnila koje su ovlasti i obveze knjižnica i drugih tijela javne vlasti, prema odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama, pri omogućivanju pristupa informacijama za ponovnu uporabu.

[Mirosljub Stojanović i Mirjana Stanišić iz Narodne biblioteke Srbije prikazali su projekt digitalizacije legata najpoznatije srpske pjesnikinje Desanke Maksimović,](#) čija je obitelj pred dvadesetu obljetnicu obilježavanja njezine smrti darovala Zadužbini koja nosi pjesnikinjinino ime, kao i bogatu pisanu ostavštinu. [Kristijan Benić iz Gradske knjižnice Rijeka podijelio je sa stručnom zajednicom razmišljanja o razvoju digitalizacijskih projekata Gradske knjižnice Rijeka,](#) grada koji će 2020. godine biti Europska prijestolnica kulture, dok je [Mario Šimunković iz Udruge za edukaciju i razvoj *Proksima* u svojem izlaganju *Digitalni zavičaj*](#) predstavio projekt usmjeren istraživanju lokalnoga identiteta jakovljanskoga kraja. Svaha je ovoga istraživačkog Projekta prikupiti biografske

Drugi dan Festivala Adina Ciocoiu iz Europeana u svojem je drugome izlaganju *Cultural heritage: reuse, remake, reimagine with Europeana* pokazala mogućnosti kreativnoga korištenja digitalnih sadržaja. / On the Festival's second day, the Festival's special guest from Europeana Adina Ciocoiu gave her second presentation, *Cultural heritage: reuse, remake, reimagine with Europeana*, where she talked about various possibilities for creatively using digital content.

podatke, fotografije, dokumente i sjećanja jakovljanskoga kraja, sačuvati ih za buduće naraštaje te ih ponuditi za ponovno kreativno korištenje u obrazovne, turističke i druge svrhe. Renata Petrušić iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, u suautorstvu s Adinom Ciocoiu iz Europeana i Jasenom Zajec iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, predstavila je projekt *Zbirke iz južne i istočne Europe u Europeani – Collections of the South and East Europe in Europeana (CSEEE)* kojemu je bila svrha uključivanje metapodataka digitalne građe iz nacionalnih knjižnica južne i istočne Europe u Europeanu. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu bila je koordinator Projekta, a Projekt je ostvaren tijekom 2016. godine u suradnji s Europskom knjižnicom – *The European Library (TEL)*.

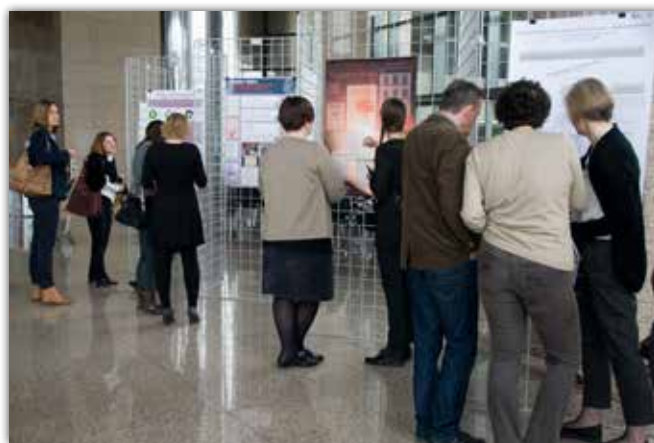
Ivana Majer i Martina Petrinović iz Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske govorile su o digitalizaciji časopisa *Peristil*, kao i o izazovima koje donose novi trendovi u nakladništvu znanstveno-stručnih publikacija. Koraljka Kuzman Šlogar i Irena Miholić s Instituta za etnologiju i

folkloristiku predstavile su projekt *Etnografija Domovinskog rata* koji obuhvaća digitalizaciju analognih zapisa s terenskih istraživanja nastalih u sklopu dvaju znanstveno-istraživačkih projekata, čiji je rezultat približno sto sati usmenih svjedočanstava, kao i njihovi transkripti. Na kraju Festivala izlaganje su održali *Artur Šilić i Nikola Bojić s Instituta za povijest umjetnosti koji su govorili o četverogodišnjem interdisciplinarnom projektu ARTNET* te su predstavili modele vizualizacije društvenih mreža u povijesti umjetnosti.

Posterska izlaganja

U sklopu Festivala izložena su i posterska izlaganja Nadije Bužleta i Nele Načinović iz Gradske knjižnice i čitaonice Pula o *uporabljivosti portala digitalizirane građe na primjeru virtualne zavičajne zbirke Gradske knjižnice i čitaonice Pula*; Karoline Holub, Mire Miletić Drder i Petre Pancirov iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu o *normativnim konceptima osoba, korporativnoga tijela i prostora u digitalnoj knjižnici*; Lane Lončarić s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koja je prikazala *analizu prijava programa za digitalizaciju arhivske, knjižnične i muzejske građe Ministarstva kulture Republike Hrvatske*; Anje Majstorović, Lucije Martinić i Ane Strinavić s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te Knjižnice Poliklinike *SUVAG* o virtualnoj izložbi *Prošlost i sadašnjost Krke*; Ane Sudarević iz Osnovne škole Dubovac o *digitalnoj zbirci slikovnica Osnovne škole Dubovac*; Marinke Ulaga iz Znanstvene knjižnice Dubrovnik o *digitalnim zbirkama u Dubrovačkim knjižnicama* i Tomice Vrbanca iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu o *digitaliziranim člancima o Domovinskom ratu*.

Pojedinosti o Sedmome festivalu hrvatskih digitalizacijskih projekata te sva održana izlaganja dostupni su na [mrežnoj stranici Festivala](#).

Posterska izlaganja, kojih je ove godine bilo sedam, sastavni su dio festivalskoga programa te omogućuju komunikaciju u jednome neformalnom i opuštenijem okruženju. / Poster presentations make a regular part of the Festival's programme, enabling more direct communication between festival participants in one less formal and more relaxed atmosphere.

Izložbe kao vizualne priče

Nužnost preventivne zaštite, načini izradbe knjiga, pravilno rukovanje, čuvanje i zaštita starih knjiga, rukopisa, vizualne, kartografske i glazbene građe, starih hrvatskih novina, časopisa i suvremenih publikacija, s naglaskom na konzervatorsko-restauratorski pristup, u području su djelovanja Odjela *Zaštita i pohrana* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Stručnost, znanje i vještine nužni su pri konzervatorskim i restauratorskim zahvatima pomoću kojih djelatnici

Odjela pridonose spašavanju i očuvanju raznovrsne i iznimno vrijedne knjižne građe. Aktivnosti vezane uz pripremanje brojnih izložaba često su bile vezane uz Odjel *Zaštita i pohrana*, čiji su djelatnici godinama sudjelovali u pregledu izložbene građe, poduzimajući mjere čuvanja i zaštite prije, za vrijeme i poslije održavanja izložbe. Uz potporu voditeljice Odjela dr. sc. Dragice Krstić, počeli su i samostalno, kao Odjel, pripremati tematske izložbe i radionice s nastojanjem pričanja priča o papiru, koricama, njihovu očuvanju i trajanju te knjizi kao objektu koji, uz nacio-

nalnu, povijesnu, kulturnu i sadržajnu vrijednost, nosi i iznimno upečatljivu likovnu poruku i vrijednost.

Knjige na meniju – kukci za stolom

Ovako naslovljenu izložbu, priču u trajanju od 20. do 27. travnja 2016. godine, ispričali su djelatnici Odjela *Zaštita i pohrana*, organizirajući je u suradnji s Prirodoslovno-matematičkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu. Izložba je predstavljena u sklopu Noći knjige 2016., a utemeljena

Instalacija *Kukačka gozba* slikovito je uprizorila hranidbeni lanac u odnosu kukaca i knjiga. / *When Insects Feast*, a special installation displayed as part of the *Books on the Menu – Bugs at the Table* exhibition, vividly presented the insects-and-books-related food chain.

je na višemjesečnim pripremama u kojima je obrađena opsežna građa i razrađen način, kojim bi se tematika približila publici, naglašavajući važnost preventivne zaštite. Dinamični postav obuhvaćao je znanstvene materijale, kukce, larve i nametnike koji najčešće oštećuju knjige i drugu papirnatu građu. Prikazani su oštećeni i restaurirani primjerci knjiga te prikladni panoji s tekstovima i fotografijama. Panoji su predstavljali obavijesnu i edukativnu dimenziju, nudeći odgovore na pitanja poput: „Kako pomoći oštećenim knjigama?“ ili „Kako se riješiti nepoželjnih kukaca?“ Pretpostavka je Projekta da se ovom izložbom ne progovara samo o zaštiti pisane riječi, nego o trudu i zalaganju koje poduzima Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, brinući se o brojnim djelima iz svojega bogatog fonda.

Djelatnici Odjela *Zaštita i pohrana* izložili su restauratorska i zaštitna pomagala te alate kojima se svakodnevno susreću u poslu spašavanja knjižnoga blaga. Pokazali su gumice za brisanje, kistove i spužvice, a izradili su zanimljive izložke od papira, kao i promidžbene bedževe s likom maskote izložbe i radionice – doktora Libra, simpatičnoga dobrog duha izložbe. Predstavili su i instalaciju *Kukačka gozba* koja je slikovito uprizorila hranidbeni lanac u odnosu kukaca i knjiga. Kutak doktora Libra bilo je mjesto održavanja radionice o preventivnoj zaštiti knjiga, koja je održana 25. travnja 2016. godine. Konzervatori-restauratori predstavili su radionicu, u kojoj su isticali važnost preventivnoga djelovanja, pohrane i zaštite knjiga, rukopisa, različitih otisaka ili rukom izrađenih grafizama na papirnatome nositelju. U sklopu radionice odgovarali su na pitanja znatiželjnika i skupina. Posjetitelji izložbe imali su jedinstvenu priliku pod povećalom mikroskopa pogledati zanimljivu zbirku brojnih skupina kukaca, doznati informacije u svezi s čuvanjem knjiga te razgledati vitrine s oštećenom i restauriranom knjižnom građom.

Izložba Sto lica knjige

U sklopu nacionalnoga programa Mjeseca hrvatske knjige pod geslom *Čitam 100 na sat!*, djelatnici Odjela *Zaštita i pohrana* i radnoga procesa *Opremanje i uvez* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu priredili su od 9. do 11. studenoga 2016. godine izložbu pod nazivom *Sto lica knjige*. Okosnica izložbe izoštrena je dinamizacijom izložbenoga prostora, u kojem su predstavljene sve faze restauriranja knjižnoga bloka i knjižnih uveza. Pričom o ukrašavanju knjižnih uveza i ljepoti dekorativnih i likovnih trenutaka, koji se osobito

Izložba *Sto lica knjige*. / *The Book and Its Many Faces* exhibition.

očituju u korištenju dekorativnoga papira, arabeskama, vinjetama i ilustracijama, naglašena je važnost zaštite knjige kao vrijednoga predmeta. Povezanost izložaka imala je zanimljiv raspored i logičan slijed, od bogate likovnosti korica knjiga i ilustracija, knjiga koje su oštećene nepravilnim rukovanjem i čuvanjem, obnovljene knjižne građe, restauriranih uveza i presvlaka od kože, do mramoriziranih korica. U posebno osmišljenome dijelu izložbenoga prostora stvoren je jedinstven *Kutak za čitanje*, u kojem su se posjetitelji mogli udobno smjestiti, prelistati poneku od ponuđenih knjiga te je uzeti sa sobom. U načinu izlaganja učinjen je otklon od predvidljivoga (panoiziranoga) postavljanja, čime je restauratorska djelatnost došla u prvi plan. Promidžbena skulpturalna instalacija *100Lica knjige*, nadahnuta nazivom izložbe, pronašla je mjesto u prostoru izlaganja.

Konzervatori-restauratori u sklopu radionice *Što knjige govore o sebi i o nama?* predstavili su zanimljive procese različitih restauratorskih postupaka. / NSK conservation and restoration specialists demonstrate various restoration processes and techniques as part of a workshop.

Djelatnici su Odjela *Zaštita i pohrana* posjetiteljima predstavljali pojedine elemente zaokruženih cjelina izloženih u vitrinama. Konzervatori-restauratori predstavljali su radionice pod nazivom *Što knjige govore o sebi i o nama?*, u kojima su posjetiteljima predstavili zanimljive procese različitih restauratorskih postupaka. Uz radove na oštećenim listovima i koricama knjiga, pokazali su različite načine šivanja knjižnoga bloka i stanjivanja kože za uvez, a odgovarali su i na pitanja znatiželjnika i skupina posjetitelja. Za kraj ostalo je pitanje: „Kako napraviti dobru izložbu?“ „Vrlo jednostavnim sredstvima, ponajprije promišljeno odabranim, zanimljivo organiziranim i preglednim izlošcima.“

Izložba *Knjige i njihovo ruho – uvezi iz naše prošlosti*

Dan Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu svečano je proslavljen 22. veljače 2017. u spomen na dan dovršetka hrvatskoga prvotiska, *Misala po zakonu rimskoga dvora*, tiskanoga 1483. godine. Dio programa svečane

fonda Knjižnice, organizirana po razdobljima i materijalima korištenja, od kožnih uveza, pergamenskih uveza s ukrasnim kopčama, papirnatih, opremljenih ukrasnim (mramoriziranim) ili oslikanim papirom te tekstilnih uveza, do polovičnih (polukožnih, poluplatnenih) uveza, ručno i strojno izrađenih. Izložene su i knjige ukrašene zlatotiskom i slijepim tiskom. Tiskarske su se radionice onoga vremena gotovo nadmetale u ljepoti otiska i oblikovanju slova, dok su se knjigoveže isticale raskošnim ukrašavanjem i bogatstvom uveza. Uvezi koji su prikazani na izložbi svjedoče o povijesnim razdobljima, stilovima, društvenim i kulturnim vezama, vremenu i mjestu nastanka, kronologiji izradbe, tehnikama tiska i ukrašavanja, osobitostima pojedinih tiskarskih i knjigoveških radionica, ali i o tome gdje su, kada i kako knjige čitane i čuvane. Izložbom su prikazani materijali i pomagala za ručnu izradbu uveza, koja koriste restauratori u Odjelu *Zaštita i pohrana*. U povodu svečane proslave Dana Knjižnice izrađena je i instalacija *Art manijak* (au-

tor je tekstopisac ovoga priloga), koja predstavlja uvećan model knjige koji s postoljem i bogatom draperijom tvori prostornu knjižnu skulpturu. Izložbu i cijelu svečanost proslave Dana Knjižnice na poseban su način obilježili djelatnici Odjela *Zaštita i pohrana*. Oni su se za tu prigodu odjenuli u povijesne kostime posuđene iz Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu, čime su izložbi, kao i cijeloj svečanosti, dali dodatnu vizualnu i kazališnu dimenziju.

Najveće poštovanje prema ustanovi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i knjizi, kao bitnome simbolu poboljšanja, kulture, umjetnosti i znanja, izražavamo upravo načinom na koji ih predstavljamo. Predmetu nedvojbene bezvremene vrijednosti pokazujemo poštovanje načinom na koji ga prikazujemo. Izložbenom aktivnošću s podrobno osmišljenim estetskim nacrtom, izmaštanim, kreativnim razmještanjem u vitrine, stvaraju se izložbe kakve Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu i zaslužuje. Odjel *Zaštita i pohrana* svojim je izložbama pomaknuo kreativne granice pomakom u izložbeni prostor, u kojem je kultura izlaganja našla svoju sliku u obujmu oka.

Djelatnici Odjela *Zaštita i pohrana* u povijesnim kostimima posuđenima iz Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu. / Members of the NSK Preservation and Storage Department wearing historical costumes provided by the Croatian National Theatre in Zagreb as part of the exhibition programme.

proslave Dana Knjižnice bila je i izložba *Knjige i njihovo ruho – uvezi iz naše prošlosti*, na kojoj su predstavljeni odabrani primjerci knjižnih uveza nastalih u razdoblju od 16. do 19. stoljeća. Izložba je prikazala različite knjižne uveze i načine uvezivanja knjiga tijekom stoljeća, a osmislili su je i ostvarili djelatnici Odjela *Zaštita i pohrana*. Predstavljena je iznimno vrijedna građa iz

Major events

Dobrila Zvonarek

National and University Library in Zagreb Day 2017: The Library celebrates its 410th birthday

The 2017 National and University Library in Zagreb Day was celebrated on 22 February in the grand lobby of the largest Croatian library in memory of a truly significant event – the 1483 completion and printing of *Misal po zakonu rimskoga dvora*, the first Croatian printed book. As it is well known, Croats got their first incunabulum, and that in the angular (square) Glagolitic alphabet, only 28 years after the publication of the Gutenberg Bible. This same missal is also the source of the letter *Iže* (the transliterated Latin ‘i’), which is used as the Library’s logo.

Glazbeni sastav Maya and The Brassberries. / Maya and The Brassberries performing as part of the 2017 NSK Day celebration.

As a people boasting a long-standing and unbroken cultural history with their heads raised high, Croats marked another momentous anniversary in 2017. Namely, this year, exactly 410 years ago, in 1607, the Jesuits arrived in Zagreb and settled in Gradec, the historic core of the city. A residence that they established there, along with the accompanying grammar school and the 1611 college, constitute the beginnings of today’s National and University Library in Zagreb, whose holdings have since then amounted to more than 3 million items.

“Crystal cube of serenity”

As it has long been customary, the celebration of the 2017 NSK Day brought together notable members of Croatia’s academic and political circles, the Library’s as-

sociates and friends, as well as many now retired members of the Library’s staff and former associates whose knowledge and efforts have made the Library what it is today. First, through an impressive poetry recital given by theatre artist Goran Matović of *Blood Brotherhood of Faces in the Universe (Pobratimstvo lica u svemiru)* and other famous verses of the great Croatian poet Tin Ujević, “a crystal cube of serenity”, one of Ujević’s many elusively beautiful metaphors, so vividly reminded present visitors of “the glass cube” – as the Library

is frequently referred to in architectural terms – whose long and proud history they were celebrating. Subsequently, gathered visitors were addressed by the Member of the Croatian Parliament and Special Envoy of the President of the Republic of Croatia Irena Petrijevčanin Vuksanović, State Secretary at the Croatian Ministry of Culture Ivica Poljičak and Pavo Barišić, Croatia’s Minister of Science and Education and Special Envoy of the Croatian Prime Minister.

The Library making part of the national cultural and scientific e-infrastructure

In her celebratory address, Director General of the National and University Library in Zagreb Tatijana Petrić spoke of the Library’s major achievements throughout 2016 and presented its 2016-2020 strategic objectives, i.e. the provision of complete, thoroughly catalogued, well protected and accessible library collections in all physical and digital manifestations, further developing the Library as a vital part of the national cultural and scientific e-infrastructure and advancing Croatia’s overall library system. Ms. Petrić also emphasised that, despite numerous challenges to its most basic operations and planned development, the Library has nevertheless managed to close the past year with a sound financial standing. Finally, NSK Director General Petrić announced the completion of a soon to be publicly available union catalogue, which is currently being compiled based on open source software and will bring together the Library’s resources and those in library collections making part of the University of Zagreb.

National and University Library in Zagreb Award 2016

The celebration also included the presenting of the 2016 *National and University Library in Zagreb Award*, or *NSK Award*, to Tatjana Nebesny, library adviser and former long-time employee of the Zagreb City Libraries. Ms. Nebesny, who won this Library's annual award for her outstanding contribution to the development of the library profession in Croatia, said, in an interview she gave for the Blog of the National and University Library in Zagreb, that it was a great pleasure, both personal and professional, to receive the Award.

In the interview, Ms. Nebesny analysed the positive and negative aspects characterising the Croatian library system, spoke of the importance of lifelong learning and made the following conclusion concerning the development and future of the library profession in Croatia: *"I believe that precisely this upholding of high professional standards and good organisation that you keep emphasising as one of the most important features characterising the library sector in Croatia, and I agree with you on this, will make possible further development based on a decades-long tradition of successful activity and high-quality services. I firmly hold that ways will be found for the reconciliation of sometimes differing concepts about the necessary developments and that we will thus avoid the breaking apart of our profession into separate branches which would inevitably weaken it. I am convinced that we will manage to make adjustments required by contemporary social and technological developments without disrupting our valuable tradition."* (Read the entire interview in the [Guest of the issue section](#) of this issue of *The Voice of NSK*).

The Library celebrating its birthday in the finest of its attire

The members of the Library's Preservation and Storage Department prepared *Books and Their Attire – Of Days*

Predstavljanje *Šetnja digitalnom knjižnicom*. / *A Walk Down Digital Library Lane*, organised as part of *NSK Doors Open Days 2017*.

Gone By (Knjige i njihovo ruho – uvezi iz naše prošlosti), an exhibition highlighting a choice selection of bindings made between the 16th and 19th centuries which are preserved in the Library's collections. Visitors had an opportunity to get better acquainted with various materials and techniques employed in bookbinding throughout history, i.e. with details of the book's physical aspect, which we tend to overlook in focusing on its content. Apart from showcasing various tools used in hand bookbinding by the Library's conservation and restoration specialists, the exhibition's programme included many other innovative aspects of interacting with viewers and bringing to their attention the book in its physical reality (you may read more on this exhibition, as well as on other more recent exhibitions of the Department, in *Exhibitions as Stories to Be Seen*, another article in this issue of *The Voice of NSK*).

The NSK Day 2017 celebration programme also included musical performances by *Maya and The Brassberries*, an originally sounding London-based vocals & brass band, whose unique interpretations of the traditional songs and melodies of Croatia's Međimurje region and contemporary music added special flavour to the celebration.

The Library again opens its doors wide

As a sort of a follow-up to the celebration of NSK Day 2017, on 23 and 24 February 2017 the Library hosted its already traditional [Doors Open Days](#) programme, whose principal aim is to bring closer to the wider public the Library's varied activities and valuable resources that it preserves in its collections. Apart from being able to return overdue titles without paying late return charges, visitors had an opportunity to take guided tours of the Library and participate in *The Secrets of Manual Bookbinding (Ručna izradba uveza)*, a workshop presenting different techniques of manual book binding and book decoration, as well as take *A Walk Down Digital Library Lane (Šetnja digitalnom knjižnicom)* by attending a special lecture presenting digital-born and digitised Library's resources available as part of the [NSK Digital Collections portal](#).

Preserving cultural and artistic heritage – through creativity and openness

Public interest in events organised as part of its annual *Doors Open Days* programme shows that the Library is successful in finding creative ways of presenting valuable heritage that it preserves, thus fulfilling its social role and being what it professes to be: a multimedia centre dedicated to the preservation and promotion of culture and art, basing its activities on the principles of creativity and openness.

Seventh Festival of Croatian Digitisation Projects

On 27 and 28 April 2017, for the seventh time in a row, the National and University Library in Zagreb organised and hosted its annual *Festival of Croatian Digitisation Projects*. Having managed to establish for itself as bright as short a tradition, this year's edition again lasted for two days, addressed a wide range of issues in the field of digitisation and presented through its programme both Croatian and foreign digitisation projects.

The programme of the Festival covers a wide array of themes, ranging from digital libraries and collections, through digitisation of specific types of resources and digital resources use, to various legal and economic aspects of digitisation and factors contributing to successful digitisation projects.

Festival već tradicionalno okuplja velik broj predstavnika arhivske, knjižnične i muzejske zajednice te sve zainteresirane za digitalizaciju baštine. / The Festival again brought together a large number of the representatives of heritage institutions such as archives, libraries and museums, as well as all who are interested in the digitisation of heritage.

The 2017 Festival focused on issues associated with the organisation of digital resources and their related metadata as well as with the ways of enabling metadata openness. For this reason, a special guest of this year's Festival was Adina Ciocoiu, a data specialist from *Europeana*, the largest European digital library. Ms. Ciocoiu presented her experiences with working on the aggregation of metadata and their use for the purpose of maintaining and expanding *Europeana's* digital collections.

Europeana Data Model (EDM)

Following welcome speeches by Director General of the National and University Library in Zagreb Tatijana Petrić and member of the Festival's Programme Committee Sofija Klarin Zadavec, Ms. Ciocoiu opened the Festival's programme as its first lecturer. In her presentation, entitled *Working with Europeana: metadata matters*, she explained how each digitised item, be it a painting, poster or a book, comes with metadata that enable its machine processing and in turn make it widely accessible. Since *Europeana* receives content from a wide variety of heritage and scientific institutions, and many of them use different formats for describing and processing their digital resources, *Europeana* developed *Europeana Data Model (EDM)*, a standard enabling the aggregation of data in different formats and their interoperability.

Teodora Shek Brnardić from the Croatian Institute of History then presented *COURAGE – Cultural Opposition: Understanding the Cultural Heritage of Dissent in the Former Socialist Countries*, a three-year international project aimed at the setting up of a digital database of both online and offline private and public collections created in the period between 1945 and 1990 as a result of cultural opposition of various organised groups and individuals to communist regimes and their cultural policies. In a presentation focusing on the mediatory role of (national) libraries between the end users of digital objects and copyright holders (*U presjeku dijeljenja i posjedovanja: perspektive Narodne biblioteke Srbije u posredovanju između krajnjeg korisnika digitalnih objekata i nositelja autorskih prava*), Dragana Milunović from the National Library of Serbia gave an overview of copyright regulations implemented in this context in the Republic of Serbia and described difficulties that Serbian libraries encounter when using copyrighted material.

Croatian heritage goes digital – big time

Rajka Gjurković Govorčin from Zagreb City Libraries, Karolina Holub from the National and University Library in Zagreb and Dina Mašina from the Library of the Croatian Academy of Sciences and Arts together presented the cooperation between the three institu-

tions on the standardisation of metadata profiles for digital resources. This cooperation resulted from one previous project, as part of which the representatives of these institutions were working together on a thematic collection of digitised works by Ivan Kukuljević Sakcinski and had to standardise metadata for digital items in order to include the collection on the portal dedicated to important figures in Croatia's history and culture (*Znameniti i zaslužni Hrvati*). Vedrana Juričić from the Library of the Croatian Academy of Sciences and Arts presented the portal, which is jointly administered by these institutions and the regional State Archive in Varaždin. Kristijan Crnković from the *ArhivPRO* company presented models and ways in which different institutions may develop digital collections, make digitised resources available in the online environment and thus enable their users to easily access their digitised treasures. In her presentation focusing on the first anniversary of NSK *Digital Collections*, the digital collections portal of the National and University Library in Zagreb (*Digitalna.nsk.hr – godinu dana poslije*), Sofija Klarin Zadravec spoke of the Library's current activities directed at the development of the Library's digital library system. Since NSK *Digital Collections* Portal was launched in April 2016, it has grown by a significant number of collections and underwent a detailed analysis, which provided data necessary to plan its future development.

Director of the *Juraj Šižgorić* City Library from Šibenik Vilijam Lakić "walked" the festival participants through a virtual museum dedicated to Faust Vrančić, a 17th-century Croatian polymath and advanced thinker. The museum is available as part of the library's website, where, apart from texts and images presenting Vrančić's life and work, visitors may find the digitised version of *Machinae novae*, one of the most significant 17th-century works in the field of technics which Vrančić wrote between 1615 and 1616. Davorin Vujčić, from the *Antun Augustinčić* Gallery, one of five heritage institutions making part of the Museums of Zagorje (*Muzeji Hrvatskog zagorja*), together with Marin Kolega, from the company *Applicon d.o.o.*, presented new multimedia content available as part of the Gallery's services – interactive kiosks, specially designed mobile tablet application and the Gallery's new website, which were all developed with the aim of bringing visitors closer to the museum's resources in both an interesting and educational way. Viktorija Kudra Beroš and Jasna Blažević, from the Institute for Migration and Ethnic Studies, presented the Institute's digital repository of varied and thematically diverse resources that the Institute preserves.

Virtualni muzej Fausta Vrančića, nastao u povodu 400. obljetnice smrti istaknutoga hrvatskog izumitelja i konstruktora na prijelazu iz 16. u 17. stoljeće, predstavio je Vilijam Lakić, ravnatelj Gradske knjižnice "Juraj Šižgorić" u Šibeniku. / Director of the *Juraj Šižgorić* City Library from Šibenik Vilijam Lakić presented the library's virtual museum created for the 400th anniversary of the death of Faust Vrančić, the most notable Croatian inventor and constructor at the turn of the 17th century.

Possibilities for creatively using digital content

On the Festival's second day, the Festival's special guest from *Europeana* Adina Ciocoiu gave her second presentation, *Cultural heritage: reuse, remake, reimagine with Europeana*, where she talked about various possibilities for creatively using digital content. *Europeana* encourages its users, both individuals and organisations, to use its content, since, apart from contributing to the advancement of knowledge and the generation of new insights, it may also bring very specific commercial and economic benefits. Nives Tomašević, from the Department of Information Sciences at the University of Zadar, talked about digitised written heritage as a valuable and authentic source for cultural and creative industries. Using several examples, Ms. Tomašević illustrated the necessity to digitise books and other textual resources and ensure their wide availability for the purpose of enabling long-term cultural memory, which constitutes the basis for the phenomenon of creative economy. Dubravka Bevandić, from the Service for the Right to Access to Information, presented the legal framework and regulations concerning the re-use of information and, based on the provisions laid down by the *Croatian Act on the Right of Access to*

Information, explained the authorities and obligations of libraries and other public institutions in relation to their providing of access to information for the purpose of their re-use.

Miroljub Stojanović and Mirjana Stanišić, from the National Library of Serbia, presented a digitisation project focusing on the legacy of the famous 20th-century Serbian poet Desanka Maksimović, prompted by a donation of the poet's writings to a Serbian foundation dedicated to Maksimović which the poet's family generously made on the 20th anniversary of the poet's death. Kristian Benić, from Rijeka City Library, shared with the festival participants his thoughts on the development of the Rijeka library's digitisation projects, particularly in relation to Rijeka's appointment as the 2020 European Capital of Culture. Mario Šimunković, from the association for education and development *Proksima*, presented a digitisation project focusing on the exploration of the identity of Jakovlje municipality and its surrounding region which should result in the collection of biographical data, photographic material, documents and other kinds of records for the purpose of making them available for future generations and enabling their creative re-use in education, tourism, etc. Renata Petrušić, from the National and University Library in Zagreb, gave a presentation entitled *Collections of the South and East Europe in Europeana – CSEEE*, which she jointly authored with her colleague Jasenka Zajec and Adina Ciocoiu (*Europeana*). It focused on a homonymous digitisation project aimed at the inclusion of metadata accompanying digital resources from the national libraries of south-east Europe in *Europeana* which the Library, acting as the project coordinator, successfully completed in collaboration with The European Library (TEL) in 2016.

Ivana Majer and Martina Petrinović, from the Croatian Society of Art Historians, spoke of the digitisation of the Society's journal *Peristil* and challenges posed by new trends in the academic publishing industry. Koraljka Kuzman Šlogar and Irena Miholić, from the Institute of Ethnology and Folklore Research, presented a project focusing on the digitisation of some 100 hours of audio material obtained as a result of two research projects aimed at the collection of oral testimonies given by witnesses of the events associated with the Croatian Homeland War. The Festival's programme closed with a presentation by Artur Šilić and Nikola Bojić, from the Institute of Art History, who talked about *ARTNET*, a four-year interdisciplinary project, and presented different models for a visual representation of social circles associated with artists and other types of artists-related networks.

Poster session

The programme of the Festival included a session of poster presentations by Nadia Bužleta and Nela Načinović (Pula City Library) on the Pula library's virtual local history collection; by Karolina Holub, Mira Miletić Drder and Petra Pancirov (National and University Library in Zagreb) on name authorities in digital library, in particular on names of persons, corporate bodies and geographic places; by Lana Lončarić (Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb), who presented the results of her analysis of applications to the Croatian Ministry of Culture of digitisation programmes focusing on archival, library and museum resources; by Anja Majstorović (Faculty of Humanities and Social Sciences), Lucija Martinić (National and University Library in Zagreb) and Ana Strinavić (Library of the *SUVAG* Polyclinic) on the virtual exhibition *Krka – Now and Then (Prošlost i sadašnjost Krke)*; by Ana Sudarević (Dubovac Primary School) on the Dubovac primary school's digital collection of children's books; by Marinka Ulaga (Research Library Dubrovnik) on the digital collections of libraries making part of Dubrovnik Libraries, and by Tomica Vrbanc (National and University Library in Zagreb) on digitised articles on the Croatian Homeland War.

You may learn more about the *Seventh Festival of Croatian Digitisation Projects* and find all presentations given as part of its programme on [the Festival's website](#).

Prikaz razvoja digitalizacijskih projekata Gradske knjižnice Rijeka, grada koji će 2020. godine biti Europska prijestolnica kulture. / A presentation of the development of digitisation projects of Rijeka City Library, particularly in the light of Rijeka's appointment as the 2020 European Capital of Culture.

Exhibitions as Stories to Be Seen

The many activities of the Preservation and Storage Department of the National and University Library in Zagreb (NSK), such as preventive conservation, book reconstruction, restoration and adequate handling of old books, manuscripts, newspapers and other as valuable as fragile library resources (visual, cartographic and music material), all represent the indispensability and challenging nature of the protection of library holdings as the essential artefacts of any nation's cultural identity. In this worthy mission, the professional knowledge and skills of the Department's conservation and restoration specialists are of the utmost importance in saving for the future generations the Library's greatest treasures. After long being regularly involved in the preparation of the Library's exhibitions in terms of ensuring a professional handling of library resources used as exhibits, members of this Library's Department, with the support of the Head of the Department Dragica Krstić, started organising the Department's own exhibitions and workshops – thus creating opportunities for telling stories about books as objects that, on top of their historical, cultural, scientific and artistic significance, also have a remarkably important visual value and message to impart.

Books on the Menu – Bugs at the Table

Between 20 and 27 April 2016, members of the NSK Preservation and Storage Department joined forces with specialists from the Faculty of Science at the University of Zagreb and told *Books on the Menu – Bugs at the Table*, an exciting story about books and their natural enemies. This exhibition and its accompanying workshop, which resulted from months-long preparations relying on extensive resources and a well-thought-out presentation strategy, were presented as part of the 2016 *Book Night* programme. The exhibition showcased a variety of scientific material, insects, larvae and parasites that most frequently damage books and other paper material. The exhibition visitors could also take a close look at the exam-

ples of damaged books and books after successful restoration, as well as find out about how damaged books are treated or about ways to eliminate book-threatening insects. The main idea behind this exhibition was to spotlight the sustained efforts put in by the National and University Library in Zagreb for the purpose of ensuring the physical preservation of many valuable works in its collections as a prerequisite to the preservation of an immeasurable immaterial intrinsic value of the written word that they hold.

The exhibition also displayed various devices and tools that the members of the Department use in their daily work on the preservation of the Library's treasures. The exhibition programme was taking place under the watchful eye of the exhibition's guardian spirit *Doctor Liber*, who also presided over the workshop focusing on preventive measures in book conservation. Visitors could learn more about the insects-and-books-related food chain, which was presented through a special exhibition installation entitled *When Insects Feast (Kukačka gozba)*, and become more familiar with a collection of book-devouring insects through a microscope objective.

The Book and Its Many Faces

From 9 to 11 November 2016 and as part of the 2016 *Croatian Book Month* programme, the members of the Department's Book Preservation and Binding Division put on *The Book and Its Many Faces (Sto lica knjige)*,

Izložba *Sto lica knjige* izazvala je veliko zanimanje javnosti, osobito učenika osnovnih i srednjih škola. / The *Book and Its Many Faces* exhibition attracted a large audience, especially primary and secondary school students.

another exhibition highlighting the book in its material aspect. The exhibition's central theme was efficiently reinforced through a dynamic arrangement of the exhibition space, which vividly presented all stages of the restoration of text blocks and bindings. The story of book decoration as an expressive vehicle for presenting the book's intrinsic value by visual means and as a vital part of book protection was told by the demonstration of various styles and methods of decoration, e.g. use of decorative paper, embellishment by arabesques, vignettes, illustrations, etc. The exhibits were arranged in a way that compellingly showed a direct and strong connection between book decoration and book preservation. They were organised in three distinct book categories in terms of their aesthetic/material condition – books of rich visual quality and a correspondingly sound physical condition, books that have deteriorated in terms of both their aesthetic and material quality due to inadequate handling and, finally, books that have regained both sound physical condition and high aesthetic quality through restoration by techniques ranging from sewing through leather binding to marbling. In such departing from predictable ways of displaying material at similar exhibitions, additionally accompanied by the inclusion of a specially designed sculpture installation reinforcing the exhibition's theme through an innovative visual representation of a word-play involving the exhibition's title, *The Book and Its Many Faces* managed to vividly bring into the spotlight a great variety and importance of conservation and restoration activities.

Other elements making up this exhibition's programme focused on a lively interaction between the Library's conservation and restoration specialists and the exhibition visitors through workshops and on-the-spot demonstrations of various restoration processes and techniques. Considering a great variety of activities organised as part of the exhibition which could only be successfully realised upon a well-thought-out presentation strategy, the exhibition's favourable reception by the public was no surprise.

Books and Their Attire – Of Days Gone By

The 2017 celebration of the National and University Library in Zagreb Day, or NSK Day, which is marked every year on 22 February, the anniversary of the print-

Djelatnici Odjela Zaštita i pohrana posjetiteljima su predstavljali pojedine elemente zaokruženih cjelina izloženih u vitrinama. / Members of the NSK Preservation and Storage Department help the exhibition visitors see a strong connection between book decoration and book preservation.

ing of Croatia's first book *Misal po zakonu rimskoga dvora* in 1483, included *Books and Their Attire – Of Days Gone By* (*Knjige i njihovo ruho – uvezi iz naše prošlosti*), an exhibition of the NSK Preservation and Storage Department which featured a choice selection of bindings made between the 16th and 19th centuries. Apart from presenting the development of bookbinding techniques throughout the centuries, the exhibition was also an opportunity to present to the wider public some of the most valuable of the *Library's treasures*. The displayed books were organised by historical period and different materials used in their production – leather, parchment, paper, cloth, including items bound through a combination of different binding materials, as well as the examples of both hand and machine bookbinding. Some of the displayed books were also decorated by gold and blind tooling techniques. Print shops back then were pretty much at each other's throats in seeking to outdo each other in the beauty of print and typeface design, and bookbinders similarly tried to excel over one another by rich decorations and the exquisiteness of their binding style. Bindings presented at the exhibition also provided insight into interesting details characterising different historical periods, social and cultural ties, peculiarities of particular print shops and binderies, but also into when and how the selected books were read and handled. This exhibition as well showcased materials and tools employed in the process of hand bookbinding and further expanded standard exhibition framework through the inclusion of yet another in a series of the Department's sculpture installations entitled *Art Maniac* (*Art manijak*), which, as a significantly enlarged and richly decorated representation of the book, made quite an impressive "booksculpture".

In order to ensure again as direct as possible interaction with the exhibition visitors, the members of the Department made themselves more than readily available for answering any questions, at the same time wearing lusciously decorated historical costumes generously provided for the occasion by the [Croatian National Theatre in Zagreb](#), thus adding to the exhibition a memorable theatrical atmosphere.

Far from being simply a matter of creativity and innovativeness, the manner in which the National and University Library in Zagreb presents the book – as the key symbol of progress, culture, art and knowledge – is a matter of institutional responsibility. By going to such great lengths in taking care that the book is adequately presented by visual and other creative means pertaining to the expressive potential of the medium of exhibition, the members of the NSK Preservation and Storage Department are regularly bringing to the liveliest of lives the very essence of what any national library must preserve – the timeless value captured in the book. Which is so much easier not to forget when it is regularly and inspiringly brought before the eye.

Djelatnici Odjela *Zaštita i pohrana* s voditeljicom dr. sc. Dragicom Krstić (druga s lijeva) na svečanoj proslavi Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice 2017. godine. / Members of the NSK Preservation and Storage Department with Head of the Department Dragica Krstić (second left) at the celebration of the 2017 National and University Library in Zagreb Day.

Djelatnici Odjela *Zaštita i pohrana* u povijesnim kostimima posuđenima iz Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu. / Members of the NSK Preservation and Storage Department wearing historical costumes provided by the Croatian National Theatre in Zagreb as part of the exhibition programme.

Ukratko

Priredio: Ante Livajić

Tribine Zbirke inozemne Croatice

U sklopu [Zbirke inozemne Croatice](#) od siječnja 2016. do ožujka 2017. godine održano je šest tribina vezanih uz hrvatske iseljenike. Mnoštvo gostiju raznovrsnih struka govorilo je o tome kako je biti iseljenik, s kojim se teškoćama iseljenici susreću, žude li za povratkom u domovinu te muči li ih nostalgija.

Među istaknutim gostima u 2016. godini bili su: književnik, pravnik i diplomat Naco Zelić, koji je govorio o položaju i teškoćama s kojima se susreću Hrvati u Vojvodini, pjesnik, esejist, liječnik i diplomat Drago Štambuk osvrnuo se na svoj diplomatski rad i pjesništvo, spisateljica Diana Burazer govorila je o svojem književnom radu, kuhar i promicatelj hrvatske gastronomske baštine Dennis Valcich iznio je teškoće iseljenika u Australiji, a književnik i novinar Jurica Čenar osvrnuo se na težak položaj gradišćanskih Hrvata.

Voditeljica tribine Zbirke inozemne Croatice dr. sc. Željka Lovrenčić u razgovoru s uglednim diplomatom Dragom Štambukom. / Head of the NSK Foreign Croatia Collection Željka Lovrenčić with a prominent Croatian diplomat Drago Štambuk, one of the guests of the Collection's 2016/2017 open forum series.

U 2017. godini književnik, slikar i novinar Tomislav Marijan Bilosnić predstavio je svoje umjetničko djelovanje, a muzikologinja, glazbena kritičarka i diplomatkinja Zdenka Weber govorila je o karijeri, zahvaljujući kojoj je putovala i živjela u različitim europskim metropolama.

Predstavljena grafička mapa Vlade Marteka *Sjeti se života – hommage Borisu Demuru*

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 7. travnja 2016. godine svečano je predstavljena grafička mapa [Sjeti se života – hommage Borisu Demuru autora Vlade Marteka](#). Grafičku mapu, čiji su nakladnici Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu i Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, predstavili su dr. sc.

Mikica Maštrović, voditeljica Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i urednica izdanja, Leonida Kovač, prodekanica za međunarodnu i međusveučilišnu suradnju Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, te Vlado Martek, autor grafičke mape.

Hommage Antunu Branku Šimiću

Ugledne hrvatske grafičarke Maja Smokvina Franković i Zdenka Pozaić. / Prominent Croatian graphic artists Maja S. Franković and Zdenka Pozaić.

[Pjesničko-grafička mapa Povratak: hommage à Antun Branko Šimić \(1898. – 1925.\)](#), objavljena 2015. u 20 primjeraka u nakladi Udruge *Jenio Sisolski* iz Brseča, predstavljena je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 28. travnja 2016. godine. Mapa sadrži deset grafičkih listova uglednih hrvatskih grafičarki Maje S. Franković i Zdenke Pozaić. Svaka od autorica predstavila se s pet grafičkih listova, i to Maja S. Franković litografijama na kamenu, a Zdenka Pozaić tehnikama linoreza i drvoreza. Umjetnice su Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu darovale primjerak grafičke mape koji je označen brojem 9.

Fiofest 2016. – Svečani klapski koncert u čast Dinka Fija

[Svečanim koncertom zagrebačkih klapa, održanim u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu](#) 28. travnja 2016. godine, odana je počast maestru Dinku Fiju, hrvatskomu skladatelju, melografu, dirigentu, zborovodi i glazbenomu pedagogu, koji je svojim predanim radom od zaborava spasio velik i bitan dio hrvatske kulturne baštine. Na koncertu su nastupile klape: *Bošket, Poj, Obilanca, Slavić, Prvi komin Snježanin, Dišpet, Petrada, Čakulone, Sagena, Armorin* i *Nostalgija*. Bitno je istaknuti kako Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u svojem fondu čuva vrijedan dio ostavštine Dinka Fija, koju joj je maestro dao u nasljedstvo.

Održan Festival povijesti Kliofest 2016.

Festival Kliofest, kao i svake godine, bio je bogat raznovrsnim programskim sadržajima, a sudjelovao je i velik broj nakladnika, čija su izdanja povezana s temom povijesti. / *Kliofest 2016*, Croatia's history festival, again brought together many publishers and offered a rich programme.

Treći Festival povijesti Kliofest 2016. održao se od 11. do 14. svibnja 2016. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Uz okrugle stolove, tribine, predstavljanja knjiga i predavanja, na Kliofestu je održano nekoliko radionica, koje su priredili povjesničari, arhivisti, muzealci i nakladnici, dvije izložbe te povijesni kviz – *Kliotest*. Sudjelovali su mnogi poznati hrvatski povjesničari, kao i gosti iz inozemstva. Organizatori su Festivala: Hrvatski nacionalni odbor za povijesne znanosti, Društvo za hrvatsku povijesnicu, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Hrvatski državni arhiv, Zajednica nakladnika i knjižara Hrvatske gospodarske komore, Udruga za zaštitu prava nakladnika Zana, Udruga *Krila – terapijsko jahanje* i Hrvatsko etnološko društvo.

Obilježena 200. obljetnica rođenja Ivana Kukuljevića Sakcinskoga

U povodu 200. obljetnice rođenja Ivana Kukuljevića Sakcinskoga u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 24. svibnja do 1. lipnja 2016. godine postavljena je prigodna izložba *Ivan Kukuljević Sakcinski u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu: u povodu 200. obljetnice rođenja.*

Okosnica izložbe bili su rukopisi, politički govori i povijesna djela kojima je Kukuljević autor, a čuvaju se u fondu Zbirke rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Ostali izložci koji zorno predstavljaju Kukuljevićev rad, kao i vrijeme u kojem je živio i djelovao, dio su fonda preostalih triju zbiraka građe posebne vrste Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Krležini ženski likovi iz fundusa Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

U sklopu prošlogodišnjega, petoga Festivala *Miroslav Krleža* u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

Krležini autografi, strojopisi s ispravicima te prva izdanja njegovih proznih i dramskih djela iz fonda Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / The autographs, typescripts with corrections as well as the original editions of prose writings and plays by Miroslav Krleža from the collections of the National and University Library in Zagreb.

4. srpnja 2016. godine održana je jednodnevna izložba *Krležini ženski likovi iz fundusa NSK: rukopisi, tiskopisi, crteži, dokumenti.* Posjetitelji su imali prigodu vidjeti Krležine autografe, strojopise s ispravicima te prva izdanja njegovih proznih i dramskih djela iz fonda Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, u kojima lik žene redovito zauzima znakovit sadržajan i simboličan prostor. Razgledali su i izbor fotografija i karikatura Mirka Uzorinca iz fonda Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Andrija Medulić Schiavone u Slovníku Ivana Kukuljevića Sakcinskoga

Izložba *Andrija Medulić Schiavone iz fonda Grafičke zbirke NSK u Slovníku Ivana Kukuljevića Sakcinskoga* postavljena je od 1. do 30. rujna 2016. godine u čitaonici Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u povodu 200. obljetnice rođenja Ivana Kukuljevića Sakcinskoga. Tom je prigodom izloženo 15 grafika Andrije Medulića iz serije *Krist i apostoli*, o kojima je Sakcinski pisao u Slovníku, nastalih, najvjerojatnije, u razdoblju od 1548. do 1550. godine. Uz grafike je bio izložen i *Slovník*.

450. obljetnica Sigetske bitke

Izložba *Nikola Šubić Zrinski i Sigetska bitka u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu*, postavljena od 8. do 21. rujna 2016. godine u predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, bila je posvećena čuvenoj Sigetskoj bitci koja se prije 450 godina odvijala podno mađarskoga grada Sigeta.

Izložba se sastojala od književnih, likovnih i glazbenih djela nadahnutih opsadom grada Sigeta i hrabrim otporom branitelja, s Nikolom Šubićem Zrinskim na čelu, višestruko brojnijemu turskom neprijatelju sa sultanom Sulejmanom Veličanstvenim i velikim vezinom Mehmedpašom Sokolovićem na čelu. Najveći dio izložbe činila su izabrana djela Bibliotheca Zriniane, knjižnice obitelji

Najveći dio izložbe činila su izabrana djela Bibliothecae Zriniane, koja se čuvaju u Zbirci rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / Works exhibited as part of the NSK exhibition commemorating the historic Siege of Szigetvár were mainly selected from *Bibliotheca Zriniana*, the 17th-century library of the Zrinski family preserved as part of the Library's Manuscripts and Old Books Collection.

Zrinski, koja se čuva u Zbirci rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Uz 80. obljetnicu rođenja Antona Cetina

U povodu 80. obljetnice rođenja umjetnika [Antona Cetina](#), u malome predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu od 27. rujna do 7. listopada 2016. godine izložena su umjetnička djela ovoga istaknutog umjetnika koja je darovao Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Riječ je o 80 radova, grafika, crteža i kolaža, kojima je Cetin obogatio i upotpunio svoj opus u fondu Zbirke.

Drugi međunarodni znanstveni skup [Knjiga i društvo: socijalna, filološka i intelektualna povijest i sadašnjost knjige](#)

Drugi međunarodni znanstveni skup [Knjiga i društvo: socijalna, filološka i intelektualna povijest i sadašnjost knjige](#) održan je u Splitu, u povijesnoj palači Milesi,

Na svečanome otvorenju Skupa govorili su: dr. sc. Tatijana Petrić, glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, akademik Nenad Cambi te doc. dr. sc. Gloria Vickov, prodekanica za nastavu i studentska pitanja Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu. / NSK Director General Tatijana Petrić, Fellow of the Croatian Academy of Sciences and Arts Nenad Cambi and Vice-Dean at the Split Faculty of Humanities and Social Sciences Gloria Vickov at the opening of the *Book and Society Second International Scientific Symposium* in Split.

29. i 30. rujna 2016. godine u sklopu međunarodne književno-znanstvene manifestacije Dvadeset osme Knjige Mediterana. U organizaciji su Skupa sudjelovali Odsjek za sociologiju i Odsjek za hrvatski jezik i književnost Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu, Književni krug Split, Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Splitu te Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Skup se dotaknuo tema vezanih uz nastanak prvih tiskanih knjiga na hrvatskim prostorima te tema vezanih uz glagoljično pismo, kao i vrijednosti utjecaja povijesti knjige, knjižnica i čitaonica na kulturni identitet.

12. sajam stipendija i visokoga obrazovanja

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 11. listopada 2016. godine održan je [12. sajam stipendija i visokoga obrazovanja](#) u organizaciji Instituta za razvoj obrazovanja, a zemlja partner bila je Njemačka. Na Sajmu je sudjelovalo više od 50 izlagača iz čak 12 zemalja Europe, Sjeverne Amerike i Azije koji su predstavili svoje studentske programe i programe stipendiranja.

14. međunarodna izložba inovacija ARCA 2016

Izložbeni prostori brojnih izlagača na 14. međunarodnoj izložbi inovacija ARCA 2016. / Exhibitors at the 14th International Innovation Exhibition ARCA 2016.

[14. međunarodna izložba inovacija ARCA 2016](#) održana je od 20. do 22. listopada 2016. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Organizator je izložbe bila Udruga inovatora Hrvatske, dok je partner ovogodišnje manifestacije bila Kineska asocijacija inovatora (CAI). Izložba je donijela presjek hrvatskih i svjetskih trendova u stvaranju novih inovativnih proizvoda, usluga i tehnologija, a predstavljeno je čak 180 inovacija iz osam zemalja.

Ivani Čagalj dodijeljena [Nagrada Anđelko Novaković za 2016. godinu](#)

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 27. listopada 2016. godine svečano je dodijeljena [Nagrada Anđelko Novaković](#) mladoj pjesnikinji Ivani Čagalj za pjesnički rukopis *Nastavna jedinica: paralaksa*. Na natječaj, koji

je raspisala Zaklada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, 2016. godine pristiglo je 89 pjesničkih rukopisa. Prosudbeno povjerenstvo, u čijem su sastavu bili Ervin Jahić, Božidar Petrač, Davor Šalat i Dobriša Zvonarek, osim nagrađenoga, pohvalilo je i rukopise sljedećih pjesnika, i to Mije Čagalj (*Ima li živih*), Marije Dukić (*Crvena kapija usred ničega*), Gorana Gatalice (*Pelipari svetla*), Marka Gregura (*Ako zaboravimo ljude*), Marije Grgić (*Sinusoida sjećanja*), Franje Nagulova (*Ljetno računanje vremena*), Stipe Odaka (*Sredine*) i Irene Skopljak Barić (*Krdo balona*).

Predavanje *Filmski Vukovar – između propagande i mitologije* u povodu Dana sjećanja na žrtvu Vukovara

U povodu Dana sjećanja na žrtvu Vukovara 18. studenoga 2016. godine u čitaonici Zbirke knjižnične građe o Domovinskom ratu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu održano je predavanje *Filmski Vukovar – između propagande i mitologije* povjesničara filma Daniela Rafaelića. Predavanje se temeljilo na prikazu igranih filmova koji su obrađivali tematiku vukovarske tragedije.

Daniel Rafaelić, povjesničar filma (lijevo) i Tomica Vrbanc, voditelj Zbirke knjižnične građe o Domovinskom ratu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / Daniel Rafaelić (left), film historian, and Head of the NSK Homeland War Book Collection Tomica Vrbanc at the NSK programme marking the 2016 Vukovar Remembrance Day.

Humanitarno djelovanje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

U predblagdanskome, božićnome ugođaju ugledan svjetski pijanist hrvatskoga podrijetla Joe Meixner u velikome je predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 10. prosinca 2016. godine održao [humanitarni koncert *Srcem i glazbom za djecu*](#). Koncert je organizirala Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u suradnji sa Zakladom Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te Klinikom za dječje bolesti Zagreb. Meixnerov gost na koncertu bio je pjevač Miro Ungar, a sav prihod od prodanih ulaznica i donacija darovan je Klinici za dječje bolesti Zagreb, za nabavu visokosofisticiranoga pametnog kreveta za najviše zahtjeve njege te inovativnih tehnologija virtualne stvarnosti u kontroli boli za potrebe dugotrajnoga liječenja djece s teškim opeklinama.

Otvorena *Noć knjige* 2017.

Pozdravni govor glavne ravnateljice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Tatijane Petrić na svečanome otvorenju manifestacije *Noć knjige* 2017. / Director General of the National and University Library in Zagreb Tatijana Petrić at the opening of the Croatian Book Night 2017.

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 21. travnja 2017. godine svečano je otvorena [šesta *Noć knjige*](#) u povodu obilježavanja Međunarodnoga dana knjige i autorskih prava te Dana hrvatske knjige.

Okupljene su pozdravili dr. sc. Tatijana Petrić, glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Slavko Kozina, vijećnik Zajednice nakladnika i knjižara Hrvatske gospodarske komore, te dr. sc. Nina Obuljen Koržinek, ministrica kulture Republike Hrvatske. Predstavljeni su i najnoviji rezultati istraživanja tržišta knjiga u Republici Hrvatskoj koje za organizatore manifestacije provodi Centar za istraživanje tržišta (GfK). Podatke je predstavila Tamara Kraus, a oni, između ostaloga, pokazuju kako raste broj nezainteresiranih za knjigu, dok se smanjuje broj onih koji knjige ne kupuju iz novčanih razloga.

Ovogodišnja je *Noć knjige* trajala do 24. travnja i u nju su se uključila 234 grada s više od 500 ustanova te 1020 različitih programa i prodajnih akcija.

Izložba plakata Mirka Ilića iz donacije Zaklade AIC Foundation

[Izložba plakata svjetski poznatoga ilustratora i grafičkoga dizajnera Mirka Ilića](#) bila je postavljena u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 25. travnja do 8. svibnja 2017. godine. Izloženi su plakati iz donacije Zaklade *AIC Foundation* hrvatskoga dobrotvora i filantropa Krešimira Penavića, čije je djelovanje od njezina utemeljenja u New Yorku 2008. godine posvećeno uzajamnomu promicanju hrvatske i američke kulture.

In brief

By Ante Livajić

2016/2017 Open Forum Series of the NSK Foreign Croatica Collection

From January 2016 to March 2017, Foreign Croatica Collection of the National and University Library in Zagreb (NSK) hosted a series of six open forums dedicated to Croatian emigrants. Guests of varied professions which presented themselves and their work as part of this open forum series spoke about their experiences as emigrants, specific challenges that emigrants face and their attitudes and feelings towards the homeland.

Some of the series' notable guests in 2016 included writer, lawyer and diplomat Naco Zelić, who talked about the social status of Croats in Vojvodina and difficulties that they encounter there, Drago Štambuk, who presented his work as a diplomat and poet, writer Diana Burazer, who spoke about her literary work, chef and promoter of Croatia's gastronomic heritage Dennis Valchic, who acquainted forum participants with the problems of Croatian immigrants in Australia, and writer and journalist Jurica Čenar, who spoke about the difficulties of Burgenland Croats, the Croatian minority in Austria.

As part of the Collection's 2017 open forum series writer, painter and journalist Tomislav Marijan Bilosnić presented his work as an artist, while musicologist, music critic and diplomat Zdenka Weber acquainted forum attendees with her successful career, which enabled her to travel widely and live in several European capitals.

Remember life: Print portfolio by Vlado Martek in honour of Boris Demur

On 7 April 2016, the National and University Library in Zagreb hosted a presentation of *Remember life (Sjeti se života – hommage Borisu Demuru)*, a print portfolio by Vlado Martek which he made in honour of Boris Demur (1951 – 2014), an out-of-the-ordinary Croatian artist. The print portfolio, jointly published by the National and University Library in Zagreb and Zagreb Academy of Fine Arts, was presented by Mikica Maštrović, then Head of the Library's Print Collection and the portfolio's editor-in-chief, Leonida Kovač, Vice-Dean at the Zagreb Academy of Fine Arts, and the author Vlado Martek.

Homage to Antun Branko Šimić

On 28 April 2016, the National and University Library in Zagreb hosted the presentation of another extraordinary print portfolio, *Return: In honour of Antun Branko Šimić (1898 – 1925) (Povratak: hommage à Antun Branko Šimić (1898. – 1925.))*. The print portfolio, dedicated to

Brojna je publika pokazala zanimanje za grafičko ostvarenje likovnoga umjetnika Vlade Marteka. / Visitors at the presentation of *Remember life*, a print portfolio by Vlado Martek in honour of Boris Demur.

one of the most influential 20th-century Croatian poets and published in 2015 in Brseč, contains ten prints by distinguished Croatian graphic artists Maja S. Franković and Zdenka Pozaić, who each made five prints in different printing techniques, Franković's prints mainly being lithographs and those of Pozaić linocuts and woodcuts.

Fiofest 2016 – Concert in honour of maestro Dinko Fio

U čast maestru Dinku Fiju na Fiofestu je nastupilo 11 klapa. / Fiofest 2016 brought together 11 Dalmatian harmony-singing groups in honour of maestro Fio.

On 28 April 2016, the National and University Library in Zagreb hosted a concert that brought together several Zagreb-based Dalmatian harmony-singing groups in honour of maestro Dinko Fio, a Croatian composer, authority on Croatian traditional (folk) music, conductor, choirmaster and pedagogue, whose work resulted in the saving from oblivion a great and significant part of Croatia's cultural heritage. The concert included performances of as many as eleven Dalmatian harmony-singing groups – *Bošket*, *Poj*, *Obilanca*, *Slavić*, *Prvi komin Snježanin*, *Dišpet*, *Petrada*, *Čakulone*, *Sagena*, *Armorin* and *Nostalgija*. The National and University Library in Zagreb preserves in its collec-

tions many of Fio's works, which the maestro personally left to the Library.

NSK hosts Croatian history festival: *Kliofest 2016*

From 11 to 14 May 2016, the National and University Library in Zagreb hosted the third Croatian history festival, *Kliofest 2016*. Apart from roundtables, forums, book launches and lectures, the Festival's rich programme included several workshops prepared by historians, archivists, museum specialists and publishers, two exhibitions and *Kliotest*, a history quiz. Festival participants included many prominent Croatian historians as well as guests from abroad. The organisers of this annual festival are the Croatian National Committee for Historical Sciences (*Hrvatski nacionalni odbor za povijesne znanosti*), Croatian History Society (*Društvo za hrvatsku povjesnicu*), National and University Library in Zagreb, Croatian State Archives (*Hrvatski državni arhiv*), Publishers and Booksellers Association of the Croatian Chamber of Economy (*Zajednica nakladnika i knjižara Hrvatske gospodarske komore*), Publishers' Reprographic Rights Association *Zana* (*Udruga za zaštitu prava nakladnika "Zana"*), Therapeutic Riding Association *Krila* (*Udruga Krila – terapijsko jahanje*) and the Croatian Ethnological Society (*Hrvatsko etnološko društvo*).

NSK exhibition marking the 200th anniversary of the birth of Ivan Kukuljević Sakcinski

From 24 May to 1 June 2016, the National and University Library in Zagreb hosted a special exhibition dedicated to the 200th anniversary of the birth of Ivan Kukuljević

Uz izložbu posvećenu 200. obljetnici rođenja Ivana Kukuljevića Sakcinskoga, priređen je i prigodan katalog izložbe kao neiscrpan pomagalo svima koji se bave ili će se baviti životom i radom te istaknute hrvatske povijesne osobnosti. / The catalogue of the 2016 NSK exhibition dedicated to the 200th anniversary of the birth of Ivan Kukuljević Sakcinski, a valuable source of information about this distinguished figure who left an indelible mark on Croatia's history.

Sakcinski (1816 – 1889), a distinguished Croatian historian, writer, lexicographer and politician (*Ivan Kukuljević Sakcinski u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu: u povodu 200. obljetnice rođenja*).

The exhibition highlighted a valuable selection of Kukuljević's manuscripts as well as political speeches and historical works preserved in the Library's Manuscripts and Old Books Collection. Other exhibits, vividly presenting Kukuljević's work, as well as the historical background against which he lived and acted, were selected from the Library's other three special collections – the Library's Print, Map and Music Collections.

The Female Characters of Krleža in NSK Collections

On 4 July 2016, the National and University Library in Zagreb organised and hosted *The Female Characters of Krleža in NSK Collections (Krležini ženski likovi iz fundusa NSK: rukopisi, tiskopisi, crteži, dokumenti)*, an exhibition dedicated to one of the most dominant figures in modern Croatian literature Miroslav Krleža (1893 – 1981) and held as part of the 5th Miroslav Krleža Festival. The exhibition visitors could see a selection of valuable resources on and by Krleža from the Library's collections – his autographs, typescripts with corrections as well as the original editions of his prose writings and plays, with particular focus on female characters, which always feature as particularly significant in Krleža's works, both in terms of their use as symbols and in terms of plot. The displayed material also included a selection of photographs and caricatures inspired by Krleža and made by Mirko Uzorinac, from the Library's Print Collection.

Andrija Medulić Schiavone Among the Treasures of the NSK Print Collection

*Slovník Ivana Kukuljevića Sakcinskoga u kojem je pisao o Medulićevim grafikama iz serije Krist i apostoli. / A 19th-century lexicon of artists from South Slavic countries (Slovník umjetnikah jugoslavenskih) compiled by Ivan Kukuljević Sakcinski which included prints from Andrija Medulić's *Christ and the Apostles* series.*

From 1 to 30 September 2016, the Print Collection of the National and University Library in Zagreb hosted *Andrija Medulić Schiavone Among the Treasures of the NSK Print*

Collection (*Andrija Medulić Schiavone u Slovníku Ivana Kukuljevića Sakcinskoga*), another NSK exhibition put on as part of the Library's marking of the 200th anniversary of the birth of Ivan Kukuljević Sakcinski, an outstanding Croatian historical figure. The exhibition featured 15 prints made by the 16th-century Croatian-Italian painter and printmaker Andrija Medulić (Andrea Schiavone; Andrea Meldolla) as part of his *Christ and the Apostles* series which Sakcinski included in his lexicon of artists from South Slavic countries (*Slovník umjetnikah jugoslaven-skih*), which was also displayed as part of the exhibition.

The 450th anniversary of "the battle that saved civilisation"

From 8 to 21 September 2016, the National and University Library in Zagreb hosted *Nikola Šubić Zrinski and the Siege of Szigetvár at the National and University Library in Zagreb (Nikola Šubić Zrinski i Sigetska bitka u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu)*, an exhibition commemorating the 450th anniversary of the battle that ended in the heroic death of the Croatian nobleman and general Nikola Šubić Zrinski and stopped the Turks in their military campaign targeted at Vienna.

The exhibition featured a selection of works of literature, visual art and music preserved in the Library's collections and inspired by Zrinski's unrelenting defence of Szigetvár, where in 1566 for almost three months his soldiers managed to withstand the sustained assaults of incomparably superior Ottoman forces led by Suleiman the Magnificent and the famed Ottoman vizier Mehmed Paša Sokollu. Exhibited works were mainly selected from *Bibliotheca Zriniana*, the 17th-century library of the Zrinski family preserved as part of the Library's Manuscripts and Old Books Collection.

Anton Cetin at the National and University Library in Zagreb

From 27 September to 7 October 2016, the National and University Library in Zagreb hosted a [special exhibition prepared as a way of celebrating the 80th birthday of the Croatian painter and printmaker Anton Cetin](#).

The exhibition featured works that Cetin generously donated to the Library's Print Collection in 2015. The Collection then received as many as 80 works by Cetin, including prints, drawings and collages.

Anton Cetin, hrvatski umjetnik koji je više od 40 godina živio i stvarao u Kanadi. / Anton Cetin, Croatian painter and printmaker living and working in Canada for the last 40 years, at the opening of his 2016 exhibition at the National and University Library in Zagreb.

Second International Scientific Symposium *The Book and Society: A Social, Philological and Intellectual History of the Book and Its Present*

The National and University Library in Zagreb was among the organisers of the Second International Scientific Symposium *The Book and Society: A Social, Philological and Intellectual History of the Book and Its Present*, which was held on 29 and 30 September 2016 at the Milesi Palace in Split. Other organisers were the Department of Sociology and Department of Croatian of the Split Faculty of Humanities and Social Sciences, Split Literary Circle (*Književni krug Split*) and the Institute for Scientific and Artistic Work in Split, a Split unit of the Croatian Academy of Sciences and Arts. The programme of the symposium addressed issues related to the appearance of the first printed books in Croatia, the Glagolitic alphabet as well as to the importance of the impact that books, libraries and reading have had on Croatian cultural identity throughout history.

12th Higher Education and Scholarships Fair

Na 12. sajmu stipendija i visokoga obrazovanja sudjelovalo je više od 50 izlagača iz čak 12 zemalja Europe, Sjeverne Amerike i Azije koji su predstavili svoje studijske programe i programe stipendiranja. / The programme of the 12th Higher Education and Scholarships Fair included over 50 exhibitors from as many as 12 countries from Europe, North America and Asia presenting their educational and scholarship programmes.

On 11 October 2016, the National and University Library in Zagreb hosted the 12th Higher Education and Scholarships Fair. The Fair was organised by the Institute for the Development of Education and the Fair's partner country this time was Germany. Over 50 exhibitors from as many as 12 countries from Europe, North America and Asia presented their educational and scholarship programmes.

14th International Innovation Exhibition: *ARCA 2016*

From 20 to 22 October 2016, the National and University Library in Zagreb hosted *ARCA 2016*, the 14th International Innovation Exhibition. The organiser of this annual exhibition is the Union of Croatian Innovators, whose partner at this edition of *ARCA* was China Association of Inventions (CAI). The exhibition programme provided an overview of

Croatian and global trends in the development of innovative products, services and technologies, and presented as many as 180 innovations from eight countries.

Ivana Čagalj, winner of the 2016 *Andelko Novaković* Award

On 27 October 2016, the National and University Library in Zagreb hosted the *Andelko Novaković* Award ceremony, where this accolade was presented to its latest winner, a young Croatian poet Ivana Čagalj. The National and University Library in Zagreb

Foundation, which runs this poetry competition, received 89 manuscripts. The team of judges, consisting of Ervin Jahić, Božidar Petrač, Davor Šalat and Dobrila Zvonarek, highly commended manuscripts by Mia Čagalj, Marija Dukić, Goran Gatalica, Marko Gregur, Marija Grgić, Franjo Nagulov, Stipe Odak and Irena Skopljak Barić.

Vukovar Remembrance Day 2016

On 18 November 2016, as a way of marking [Vukovar Remembrance Day](#), the National and University Library in Zagreb hosted a lecture presented by film historian Daniel Rafaelić. The lecture was held at the NSK Homeland War Book Collection and focused on the ways the Vukovar tragedy was portrayed in feature films (*Filmski Vukovar – između propagande i mitologije*).

Hearts Together Make Music for Children – NSK goes humanitarian

On 10 December 2016, just ahead of Christmas, the National and University Library in Zagreb hosted [Hearts Together Make Music for Children](#), a benefit concert by world-renowned Croatia-born pianist Joe Meixner. The concert was organised through the Library's cooperation with the Library's Foundation and the Children's Hospital Zagreb. Meixner performed together with his guest and famous Croatian singer Miro Ungar. Funds collected from ticket sales and donations were entirely given to the Zagreb Children's Hospital to be used for the purchase of a highly sophisticated hospital bed providing the highest standards of medical care for children recovering from severe burns, as well as for the provision of virtual reality devices that are used as tremendously helpful tools in pain management with small patients going through demanding medical treatments.

Fotografija / Photo by: Krešimir Podnar.
Pijanist Joe Meixner i gost na koncertu Miro Ungar. / Pianist Joe Meixner and guest Miro Ungar at *Hearts Together Make Music for Children*, a benefit concert at the National and University Library in Zagreb.

Croatian Book Night 2017

On 21 April 2017, the National and University Library in Zagreb hosted the sixth edition of [Croatian Book Night](#), an annual national programme organised as a way of marking World Book and Copyright Day and Croatian Book Day.

The opening programme included brief addresses by the Director General of the National and University Library in Zagreb Tatijana Petrić, councillor at the Publishers and Booksellers Association of the Croatian Chamber of Economy Slavko Kozina and Croatian Minister of Culture Nina Obuljen Koržinek. Tamara Kraus, from the GfK market research agency, presented the results of the agency's latest survey of Croatia's book market which indicate that the number of citizens not interested in books is on the rise, while at the same time there is a decrease in the number of those of them who do not buy books because of financial reasons. The four-day long 2017 Croatian Book Night lasted until 24 April and included 234 cities, 500 institutions and 1020 different programmes, including book sales and other promotional offers.

Exhibition of posters by Mirko Ilić

From 25 April to 8 May 2017, the National and University Library in Zagreb hosted an [exhibition of posters by world-famous illustrator and graphic artist Mirko Ilić](#). The exhibited posters were selected from a donation that the Library received from *AIC Foundation*, a philanthropic organisation focusing on the promotion of Croatian and American culture since its establishment by Krešimir Penavić in New York in 2008.

Događanja u organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

VRIJEME ODRŽAVANJA	NAZIV DOGAĐANJA	MJESTO ODRŽAVANJA
29. lipnja – 31. kolovoza 2017.	Izložba <i>Miranda – holokaust Roma. Tko se boji bijelog čovjeka?</i>	Veliko predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
5. srpnja 2017.	Izložba u sklopu Festivala Miroslav Krleža	Malo predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
6. – 8. rujna 2017.	<i>Zeleni festival</i> u sklopu projekta <i>Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku</i>	Veliko i malo predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
12. – 29. rujna 2017.	Izložba HKD <i>Napredak 1990. – 2015.</i>	Veliko predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
26. – 27. rujna 2017.	3. međunarodni znanstveni skup <i>Knjiga i društvo</i>	Palača Milesi, Split
4. ili 6. listopada 2017.	Ususret 100. rođendanu Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu: crteži Huga Conrada von Hötzendorfa	Grafička zbirka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
5. listopada 2017.	Informativni dan za korisnike elektroničkih izvora znanstvenih i stručnih informacija	Veliko i malo predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
11. – 13. listopada 2017.	11. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj	Hotel Omorika, Crikvenica
17. listopada 2017.	13. sajam stipendija i visokoga obrazovanja	Veliko i malo predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
19. – 21. listopada 2017.	15. međunarodna izložba inovacija <i>ARCA 2017</i>	Veliko i malo predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
24. listopada – 4. studenoga 2017.	Izložba <i>Ljepota u oku istraživača</i>	Veliko predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
7. – 25. studenoga 2017.	Izložba <i>Renesansni Faustus Verantius</i>	Veliko predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
12. prosinca 2017.	Izložba <i>Filmski plakati</i>	Grafička zbirka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
14. prosinca 2017.	Predstavljanje monografije u povodu 100. obljetnice Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu	Veliko predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
14. prosinca 2017. – 13. siječnja 2018.	Izložba u povodu 100. obljetnice Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu	Veliko predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

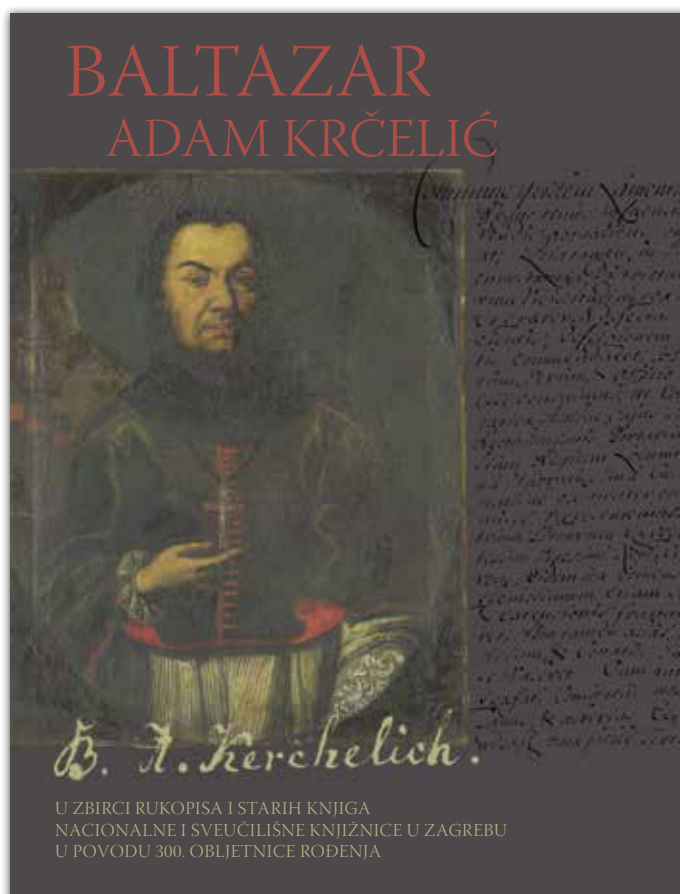
Upcoming NSK events

TIME	EVENT	PLACE
29 June – 31 August 2017	Exhibition: <i>Miranda – the Roma Holocaust. Who's afraid of the white man?</i>	Grand lobby of the National and University Library in Zagreb
5 July 2017	Exhibition organised as part of the <i>Miroslav Krleža</i> Festival	Side lobby of the National and University Library in Zagreb
6 – 8 September 2017	<i>Green Festival</i> – special NSK programme organised as part of the NSK <i>Green Library for Green Croatia</i> project	Grand and side lobby of the National and University Library in Zagreb
12 – 29 September 2017	Exhibition: <i>HKD Napredak 1990.-2015.</i>	Grand lobby of the National and University Library in Zagreb
26 and 27 September 2017	Third International Scientific Symposium <i>The Book and Society</i>	<i>Milesi</i> Palace, Split
October 2017	Exhibition: <i>NSK Print Collection Marks Its 100th Birthday: Drawings by Hugo Conrad von Hötzendorf</i>	Print Collection of the National and University Library in Zagreb
5 October 2017	Info day for all users of electronic databases of scientific and specialised information	Grand and side lobby of the National and University Library in Zagreb
11 – 13 October 2017	11 th Croatian Conference on Public Libraries	<i>Omorika</i> Hotel, Crikvenica
17 October 2017	13 th Higher Education and Scholarships Fair	Grand and side lobby of the National and University Library in Zagreb
19 – 21 October 2017	15 th International Innovation Exhibition: <i>ARCA 2017</i>	Grand and side lobby of the National and University Library in Zagreb
24 October – 4 November 2017	Exhibition: <i>Beauty in the Eye of the Researcher</i>	Grand lobby of the National and University Library in Zagreb
7 – 25 November 2017	Exhibition: <i>Faustus Verantius of the Renaissance</i>	Grand lobby of the National and University Library in Zagreb
12 December 2017	Exhibition: <i>Film posters</i>	Print Collection of the National and University Library in Zagreb
14 December 2017	Marking the 100 th anniversary of the Zagreb School of Medicine (presentation of a monograph)	Grand lobby of the National and University Library in Zagreb
14 December 2017 – 13 January 2018	Exhibition marking the 100 th anniversary of the Zagreb School of Medicine	Grand lobby of the National and University Library in Zagreb

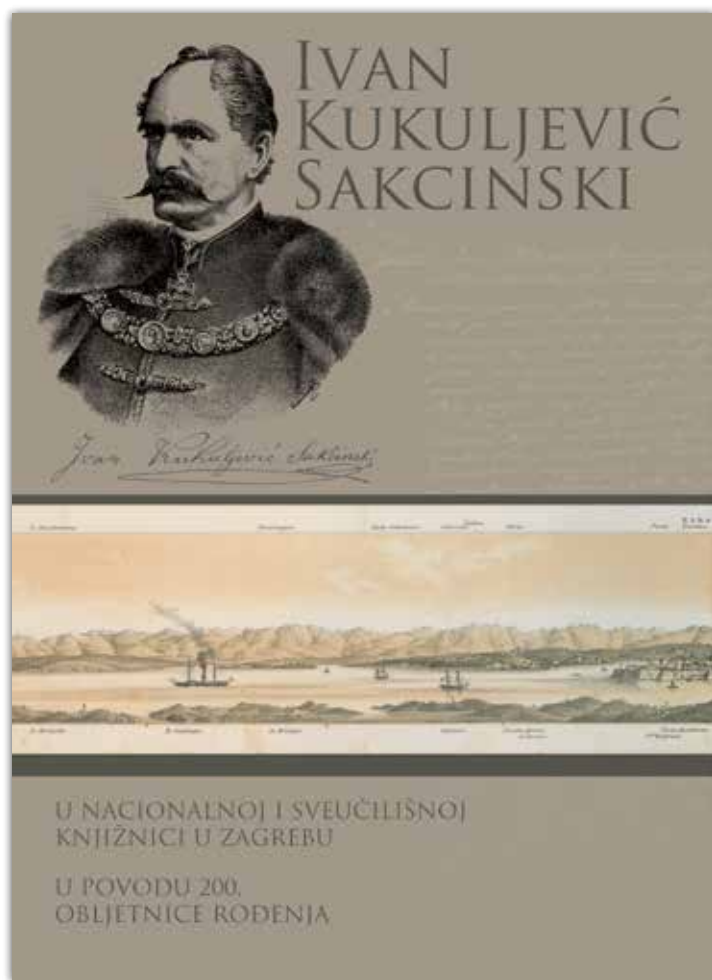

Misal hruacki Šimuna Kožičića Benje : latinička transliteracija
glagoljskog izvornika s usporedbom jezičnih oblika prema drugim
glagoljskim tiskanim misalima XV. i XVI. st.
Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Sveučilišna
knjižnica Rijeka, 2016.
ISBN 9789535001485

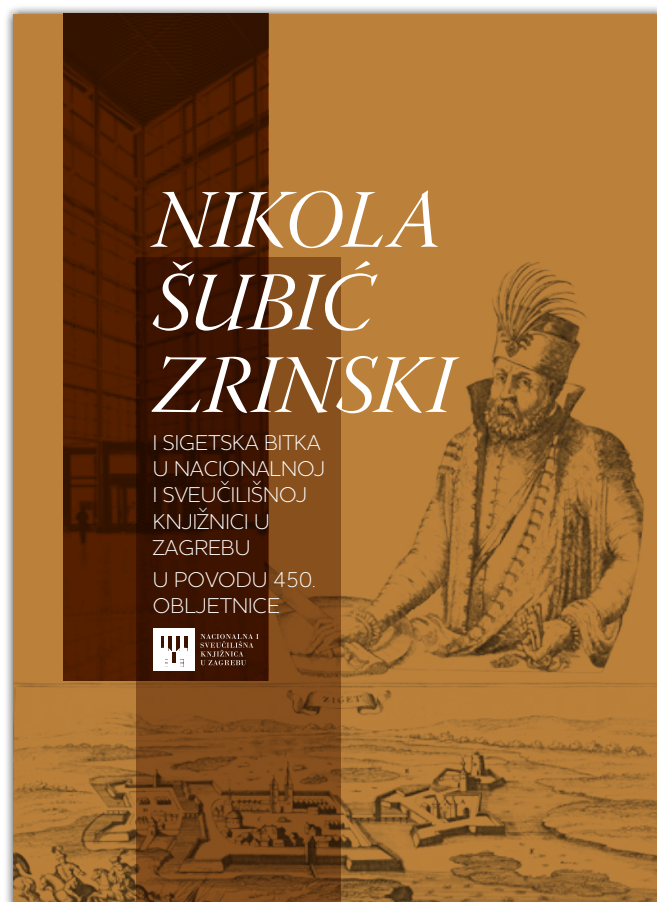
*Baltazar Adam Krčelić u Zbirci rukopisa i starih knjiga Nacionalne i
sveučilišne knjižnice u Zagrebu : u povodu 300. obljetnice rođenja.*
Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2016.
ISBN 9789535001164

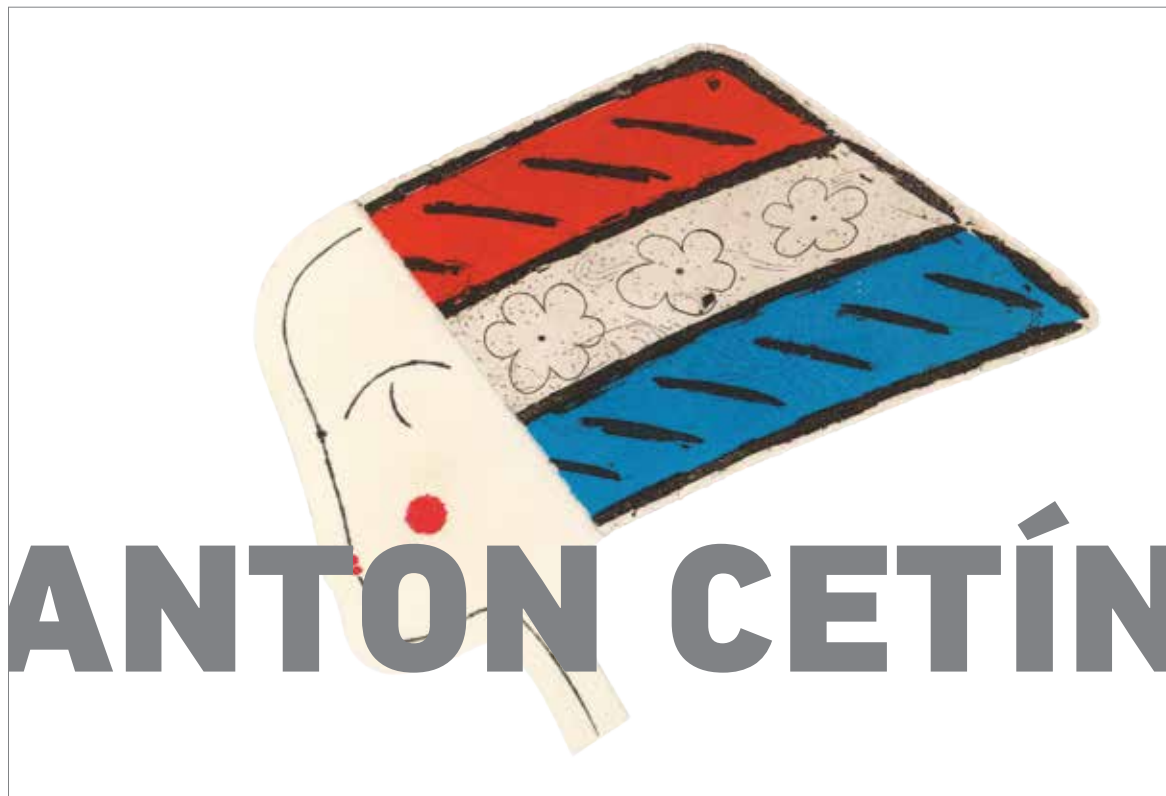
U ZBIRCI RUKOPISA I STARIH KNJIGA
NACIONALNE I SVEUČILIŠNE KNJIŽNICE U ZAGREBU
U POVODU 300. OBLJETNICE ROĐENJA

Ivan Kukuljević Sakcinski u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu : u povodu 200. obljetnice rođenja.
Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2016.
ISBN 9789535001515

Nikola Šubić Zrinski i Sigetska bitka u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu : u povodu 450. obljetnice.
Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2016.
ISBN 9789535001553

ANTON CETÍN

Baltazar Adam Krčelić u Zbirci rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu : u povodu 300. obljetnice rođenja. Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2016. ISBN 9789535001164

Andrija Medulić Schiavone

iz fonda Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u Slovníku Ivana Kukuljevića Sakcinskoga

Andrija Medulić Schiavone : iz fonda Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u Slovníku Ivana Kukuljevića Sakcinskoga. Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2016. ISBN 9789535001546

Grafička mapa *Sjeti se života* / pjesma u prozi i grafike Vlado Martek. Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti u Zagrebu, 2016.

11.

Hotel Omorika, Crikvenica
11.-13. listopada 2017.

SAVJETOVANJE
ZA NARODNE KNJIŽNICE U
REPUBLICI HRVATSKOJ
– s međunarodnim sudjelovanjem

*Mreža narodnih knjižnica –
suradnja u razvoju digitalnih
usluga i predstavljanju javnosti*

Informacije i prijave: <http://sznk.nsk.hr/>

Organizator: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Suorganizatori: Hrvatsko knjižničarsko društvo – Sekcija za narodne knjižnice, Gradska knjižnica Crikvenica

Partneri: Narodna in univerzitetna knjižnica, Zveza bibliotekarskih društav Slovenije

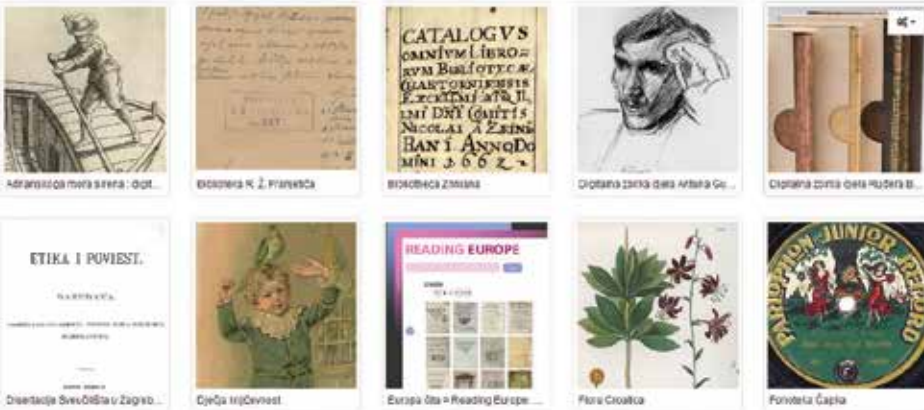
Dostupna građa >

Tematski portali >

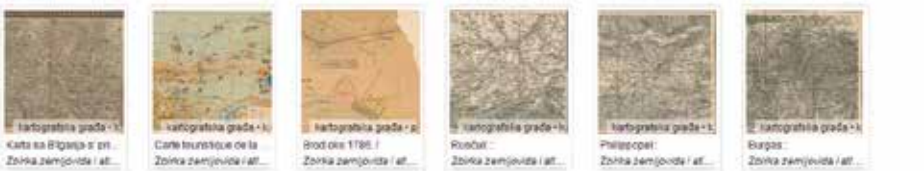
Zbirke >

Projekti >

Novo >

ISSN 1847-7259

